

**Баротов К.А., Шарипов М.М.,
Одинаев Н.А., Мирazorов К.И.,
Давлатов С.С., Ҳалимов К.А.**

**МАҶМУАИ ТАРЗИ НАВИ
ХУДБАҲОДИҶӢ БА ДОНИШ
АЗ ФАНИ БОТАНИКА
БАРОИ СИҶҲОИ 5-6
(МАҶМУАИ ТАЪЛИМӢ)**

Душанбе – 2016

**Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон
Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон
ба номи С.Айнӣ**

**Маҷмӯаи тарзи нави худбаҳодиҳӣ ба дониш аз фанни
ботаника барои синфҳои 5-6**

(МАҶМӯАИ ТАЪЛИМӢ)

**Маҷмӯаи таълимӣ барои донишҷӯёни
факултетҳои биология ва химияи донишкадаю
ишгоҳҳои олии омӯзгорӣ, муаллимон ва хонандагони
китабҳои таҳсилоти умумӣ ва доктарабони мактабҳои
оли пешбинӣ шудааст.**

**Мураттибон : Баротов Камолиддин Ашурович
Шарипов Мирзобек Мирзоевич
Одинаев Носирҷон Абдулвахобович
Миразоров Комрон Иззатуллоевич
Давлатов Саид Сайфиддинович
Халимов Комилҷон Абдушукурович**

Душанбе – 2016

Бо қарори Шӯрои таъбу нашри Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ аз 16.12.2015 таҳти №6/2 ба сифати маҷмӯан таълимӣ барои донишҷӯёни факултетҳои биология ва химияи донишкадаю донишгоҳҳои олии омӯзгорӣ, муаллимон ва хонандагони мактабҳои таҳсилоти умумӣ ва докталабони мактабҳои олии тавсия шудааст.

Маҷмӯан таълимӣ доире саволҳои тестӣ аз фанни ботаника барои синфҳои 5-6 барои донишҷӯёни факултаҳои биология ва химияи донишкадаю донишгоҳҳои олии омӯзгорӣ, муаллимон ва хонандагони мактабҳои таҳсилоти умумӣ ва докталабони мактабҳои олии пешбинӣ шудааст. (Мурағибон: Баротов К., Шарипов М., Одинаев Н., Миразоров К., Давлатов С., Ҳалимов К. – Душанбе, «ДДОТ», 2016. – 132 саҳ.

Муҳаррир: *Ҳ. Раҳимӣ – муаллими калони кафедраи назария ва методикаи забон ва адабиёти тоҷик*

Муқарризон: *Савлатов С. – дотсенти кафедраи зоология*

Раҷабова Б. – муаллимаи биологияи гимназияи ба номи М. Маҳмудоваи ш. Душанбе

Муҳаррири техникӣ: *Хидиров Ғолибҷон*

ПЕШГУФТОР

Бо роҳи тестӣ баҳо додан ба дониш ва қобилияти шахс ханӯз дар асри XIX ба миён омада буд. Дар ин муддати тӯлонӣ тест дар таҷрибаи ҷаҳонӣ бо мақсадҳои гуногун истифода мешуд. Масалан барои аниқ кардани қобилияти фикрӣ, хусусиятҳои психологӣи шахс, баҳо додан ба дониш ва фаҳмиши донишҷӯён (5-9), қабул ба муассисаҳои олии касбӣ, интихоби ҷавонон барои хизмат дар соҳаи ҳарбӣ, аттестатсияи кормандони дастгоҳи иҷроия, қабул ба ко рва ғайра.

Бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 5 март соли 2008 №114 Муассисаи давлатии «Маркази миллии тестӣ» таъсис дода шуда аст, ки шурӯъ аз соли ҷорӣ системаи имтиҳонҳои марказонидаро барои дохилшавӣ ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар нуқтаҳои ба макони зист наздик ба роҳ мемонад.

Имтиҳон аз фанни биология бо мақсади муайян намудани сатҳи донишу фаҳмиш ва малакаю маҳорати хатмкунандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ва интихоби онҳо барои идома додани таҳсил дар самтҳои тиббӣ, биологӣ ва варзиш инчунин табиӣ ва техникӣ муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ монда шудааст. Тест аз фанни биология барои довталабоне, ки ихтисосҳоро дар доираи кластерҳои 1 ва 5 интихоб намудаанд, имтиҳони ҳатмӣ буда, тавассути он саводноқӣ, малакаҳо ва маҳорати онҳо нисбати фанни биология санчида мешавад.

Дар ин имтиҳон аз фанни биология ҳамагӣ 25 савол пешниҳод мешавад, ки ба се навъ чудо шудаанд:

- **саволҳои пӯшида, бо интихоби як ҷавоби дурӯст.** Барои ҳар саволу супориш чор варианти ҷавоб дода мешавад, ки танҳо яктоаш дурӯст мебошад. Ҷавоби дурӯст интихоб ва дар ҷаваби ҷавобҳо нишонагузорӣ мешавад;

- **саволҳо бо ҷавоби кушод.** Ҷавоби дурусти саволро муайян намуда, он дар варақаи ҷавобҳо яклухт карда, навишта мешавад.

- **муайян кардани мувофиқат.** Дар чунин навъ супориш ба калима ва ҷумлаҳо (ва ё формулаҳо, функсияҳо), ки дар сутуни якум дода шудааст, аз сутуни дуюм ҷавоби мувофиқ ва дуруст интиҳоб карда мешавад.

Дар маҷмӯаи саволҳои тестӣ шаклҳои гуногуни супоришҳои тестие ифода шудаанд, ки барои назорати азхудкунии дониш тавассути сафарбарии малакаҳои гуногуни маърифатӣ дар зинаҳои фаҳмиш, тасаввурот ва элементҳои тафаккури мантиқӣ имконият медиҳанд.

Навъи якум- супоришҳои тестӣ муҳокимаи ҷавобҳои мебошанд, ки бо ҳарф ишора шудаанд.

Аз ҷавобҳои пешниҳодшуда дурусташро интиҳоб намудан лозим аст.

Масалан:- Гурӯҳи махсусро, ки бактерияҳо ташкил медиҳанд, ки ниҳоят андозаи хурд доранд, онҳоро фақат бо туйфайли кадом асбоби калон нишондиҳанда дидан мумкин аст?

A) телескоп;

B) зарабин;

C) пурбини дастӣ;

D) тахтаи электронӣ.

Ҷавоби дуруст A)- зарабин.

Навъи- дууми супориши тестӣ ҷавобҳои мебошанд, ки дар онҳо истилоҳоти асосӣ бо нуқтаҳо (.....) зикр шуда, ҷавоби асосиро ташкил медиҳанд. Хонандагон бояд ба ҷойи нуқтаҳо калимаҳои заруриро гузорад.

Масалан: Илмеро, ки растаниҳо, фаъолияти ҳаёти, сохти берунӣ ва дарунии онҳоро меомӯзад, ... меноманд.

A) анатомия;

B) фенология;

C) ботаника;

D) зоология. ;

Ҷавоби дуруст: ботаника.

Навьї сеюми- супориши тестї мувофиқати буда, мафхумҳои умумии ботаникаро бо хусусиятҳои онҳо муайян месозад.

Масалан:- Намудҳои меваҳо ва ба кадом гурӯҳ мансуб будани онҳоро аз рӯи сутунчаҳо мувофиқа созед.

- а) Помидор   1) Гучӯммева;
 в) Нахӯд   2) Донакмева;
 с) Зардолу   3) Кӯсак;
 д) Офтопараст   4) дон;
                                  5) Мағзакмева;

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A	x				
B			x		
C		x			
D					x

Ҷавоби дуруст: A-1, B-3, C-2, D-5.

Навьї чоруми- супоришҳои тестї ба зиракӣ ва қобилияти фикрронии зеҳнии донишҷӯ барои шиноختани супориш аз рӯи расм ва ё рақамҳо равона карда шудааст, яъне донишҷӯ бояд рақамҳо ва ё ҳарфҳоеро, ки нодуруст гузошта шудаанд, онҳоро бояд бо пайдарҳамӣ ҷо ба ҷой гузорад.

Масалан: Тӯдагулҳои дар нақша овардашударо бо як тартиби муайян дар ҷадвал ҷо ба ҷо гузоред?

\$A) Сӯтагул; \$Б) Чатрак; \$В) Сарак; \$Г) Сипаргул; \$Д) Сараки мураккаб; \$Е) Сабадак; \$Ё) Хӯша; \$Ж) Қубба; \$З) Чатраки мураккаб.

Ҷавоби дуруст дар ҷадвал нишон дода шудааст.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ё	Б	А	Ж	В	Г	З	Д	Е

БОТАНИКАИ СИНФИ 5 МУҚАДДИМА

1. Биология ё ҳаётшиносӣ чист?

А) илм ё фаннеро, ки бо табиати зинда саруқор дорад ва онро ҳаматарафа меомӯзад;

Б) илм ё фаннеро, ки бо табиати зинда саруқор дорад ва онро қисман меомӯзад;

С) илм ё фаннеро, ки бо ҳайвоноти зинда саруқор дорад ва онро ҳаматарафа меомӯзад;

Д) илм ё фаннеро, ки бо табиати ғайризинда саруқор дорад ва онро ҳаматарафа меомӯзад.

2. Дар рӯи Замин тақрибан чанд ҳазор намуди растаниҳо меабзанд?

А) 350-420;

Б) 330-400;

С) 350-400;

Д) 350-440.

3. Табиати зиндари дар илми биология ба чанд олам ё гурӯҳ ҷудо мекунад?

А) 1;

Б) 2;

С) 5;

Д) 4.

4. Гурӯҳи махсусеро, ки бактерияҳо ташкил медиҳанд, ниҳоят андозаи хурд доранд, онҳоро фақат бо туфайли кадом асбоб қалон карда дидан мумкин аст?

А) телескоп;

Б) зарабин;

С) пурбини дастӣ;

Д) тахтаи электронӣ;

5. Номи илмҳои биологиро бо мавзӯи омӯзиши онҳо мувофиқ намоед.

А) биология 1. илм дар бораи хучайра

в) зоология 2. илм дар бораи бофтаҳо

с) ботаника 3. илм дар бораи растаниҳо

Ҷавоб	1	2	3	4	5
А					
Б					
С					
Д					

- d) ситология 4. илм дар бораи ҳаёт
 5. илм дар бораи ҳайвонҳо

6. Номи чор гурӯҳҳои табиати зиндари ба расмҳои мувофиқ намоед:

A B C D

- 1.растанӣ
 2.занбуруғ
 3.бактерия
 4.парандаҳо
 5.ҳайвонот

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

7. Дар рӯи Замин тақрибан чанд ҳазор намуди растаниҳои мазруӣ меаряд?

- \$A) 1500;
 \$B) 2000;
 \$C) 1200;
 \$D) 1800.

8. Дар ҷумҳурии Тоҷикистон зиёда аз чанд ҳазор намуди растаниҳо месабзанд?

- \$A) 4413;
 \$B) 4523;
 \$C) 5432;
 \$D) 4513.

9. Илмеро, ки растаниҳо, ғаёлияти ҳаётӣ, сохти берунӣ ва дарунии оноро меомӯзад, ... меноманд.

- A) анатомия;
 B) фенология;
 C) ботаника;
 D) зоология.

10. Ботаника – илм дар боран растаниҳо. Тарҷуман калимаи юнонӣ «ботане» чиро мефаҳмонад?

- A) ҳуҷайра;
- B) гул;
- C) ҳаёт;
- D) сабза, алаф, растанӣ.

Боби I. ШИНОСОИИ УМУМӢ БО РАСТАНИҲОИ ГУЛДОР

§1. Узвҳои растанӣ

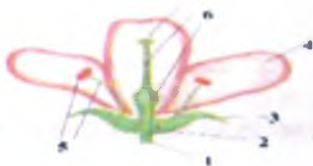
1. Узвҳои растаниро аз рӯи расм бо як тартиби муайян нишон диҳед?

- \$A) Барг;
- \$B) гул;
- \$C) реша;
- \$D) поя.

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

2. Сохти гулро дар ҷадвал аз рӯи расм ҷо ба ҷо гузоред?

- \$A) тухмдон;
- \$B) гулбарг;
- \$B) гардбарг;
- \$Г) думчаи гул;
- \$D) гулбанд;
- E) косабарг.

Ҷавоби дурустро дар ҷадвал нишон диҳед.

1	2	3	4	5	6

3. Гул чист?

- \$A) пояи кӯтоҳшуда;
- \$B) муғчаи болоӣ;
- \$C) наждаи шаклидигаршуда;
- \$D) ҳуҷайраи марказӣ.

4. Вазифаҳои узвҳои растаниро дар чадвал аз рӯи расм нависед

р/т	Узв	Вазифа
	реша	
	поя	
	барг	
	гул	
	тухм	

5. Вазифаҳои сохти гулро дар чадвал аз рӯи расм нависед?

р/т	Қисмҳо	Вазифа
1.	думчаи гул	
2.	гулбанд	
3.	косабарг	
4.	гулбарг	
5.	гардбарг	
6.	тухмдон	

6. Растаниҳое, ки дар ғаъолияти ҳаётиашон ҳеҷ гоҳ гул намекунанд ва ба растаниҳои бегул мансубанд муаян кунед?

- \$A\$) арча, санавбар, ушнаҳо;
- \$B\$) себ, санавбар, зардолу;
- \$C\$) ушнаҳо, садбарг, олу;
- \$D\$) арча, секвоя, шафтолу.

7. Гулҳои тоқа гуфта чӣ гуна гулҳоро мегуянд?

- \$A\$) гулҳое, ки дар соқа яктоӣ ҷойгир шудаанд;
- \$B\$) гулҳое, ки дар соқа дутоӣ ҷойгир шудаанд;
- \$C\$) гулҳое, ки умри кам мебинанд;
- \$D\$) гулҳое, ки дар соқа гурӯҳ-гурӯҳ ҷойгиранд.

8. Тӯдагул чист?

- \$A\$) Гулҳое, ки гурӯҳ-гурӯҳ ҷойгиранд;
- \$B\$) гулҳое, ки шабона гул мекунанд;
- \$C\$) гулҳое, ки тоқа- тоқа ҷойгиранд;
- \$D\$) гулҳое, ки дар соқа чортоги ҷойгиранд;

9. Кадом гӯдагулҳо ..... сабадшакл мешаванд?

- \$A) офтопараст, марямгул;
- \$B) себ, офтобпараст;
- \$C) писта, бодом;
- \$D) помидор, зардолу.

10. Қисмҳои асоси гул:

- \$A) тухумдон, гардон;
- \$B) гӯрак, сутунча;
- \$C) тухумдон, гардбарг;
- \$D) косабарг, гулбарг.

§2. Мева ва тухм

1. Мевапарда чист ?

- \$A) девори гӯрак шакли дигаршуда ва ташақкулёфта.
- \$B) навдаи шакли дигаршуда;
- \$C) лаҳми сероби мева;
- \$D) пояи шаклдигаршуда.

2. Меваҳо асосан чанд хел мешаванд?

- \$A) 2-хел;
- \$B) 3-хел;
- \$C) 1-хел;
- \$D) 4-хел.

3. Кадом растаниҳо меваи гилофак доранд?

- \$A) лубиё, нахун, ақоқиё;
- \$B) карам, шалгам, турб;
- \$C) зардолу, нордонак, ақоқиё;
- \$D) қорт, мурудӣ, чангали, помидор.

4. Барои кадом растаниҳо меваи хушки яктухма хос аст:

- \$A) махлаби русӣ, лимӯ, қорт;
- \$B) олуболу, олу, меваи анбох (манго) ;
- \$C) бодом, какао, анор;
- \$D) финдик, булут, офтобпараст.

5. Аз рӯи рақамҳои номгуӣ меваҳои тасвирёфтаре муайян кунед ва дар ҷадвал аз рӯи расм ҷой ба ҷой гузоред?

Чавоби дурустро дар чадвал нишон диҳед.

1	2	3	4	5	6

6. Меваҳои тарро дар чадвал аз рӯи расм ҷо ба ҷо гузоред?

\$A) лимӯ; \$Б) мӯрди ҷангалӣ; \$В) олуболу; \$Г) олу;
 \$Д) тамашк; \$Е) ангур; \$М) каламфур; \$Л) помидор;
 \$Н) боимҷон.

Чавоби дуруст дар чадвал нишон дода мешавад.

1	2	3	4	5	6	7	8	9

7. Меваҳои хушкро дар чадвал аз рӯи расм чой ба чой гузоред?

\$A\$) донани гандум; \$B\$) финдик; \$B\$) курси булут; \$Г\$) гӯзаи бангидевона; \$Д\$) гӯзаи хошхош; \$E\$) меван офтопараст; \$M\$) кӯсаки мушунг; \$Л\$) гилофаки турб; \$H\$) гилофаки карам; \$Ф\$) гӯзаи шайтонкоса.

Ҷавоби дуруст дар чадвал нишон дода мешавад.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1

8. Намудҳои меваҳо ва ба кадом гурӯҳ мансуб будани онҳо аз рӯи сугунҷаҳо мувофиқа созед.

- A) помимидор; 1) гуҷӯммева;
 B) нахӯд; 2) донакмева;
 C) зардолу; 3) кӯсак;
 D) офтопараст 4) дон;
 5) мағзакмева;

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

9. Гӯза дар растаниҳои ..... инкишоф меёбад?

- \$A\$) зағир, пахта, хошхош (кӯкнор), бунафша;
 \$B\$) лубиё, нахӯд, ақоқиё ва гандум;
 \$C\$) росон, шалғам, турб ва чуворимакка;
 \$D\$) зардолу, нордонак, ақоқиё ва чав.

10. Меваҳоро аз рӯи шакли намояндаҳояшон байни ҳам мувофиқа намоед.

- A) гурб; 1) мағзақмева;
 B) чуворимакка; 2) гилофак;
 C) пахта; 3) кӯсак;
 D) лӯбиё. 4) гӯза;
 5) дона;

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

11. Меваҳои хушкро ба гурӯҳи меваҳои яктухма ва бисёртухма ҷудо кунед. Номи онҳоро маълум кунед. Дони (меваи) гандумро бо меваи офтопараст муқоиса кунед. Аломатҳои монанд ва фарқнокии онҳоро нишон диҳед. Ҷадвалро пурра кунед.

р/т	Навыи мева	Навыи мева		Қадам растаниҳо ин гуна мева доранд
		Сершира ё хушк	Яктухма ё бисёртухма	

12. Картошка чӣ хел мева дорад?

- A) реша мева;
 B) гучуммева;
 C) лунда;
 D) мағзақмева.

13. Меваи содда чӣ хел инкишоф меёбад?

- A) аз як тухмдон дар гул;
 B) аз (пустмева) меваларда;
 C) аз решаҷа;
 D) аз пояҷа.

14. Помидор ба қадам типии меваҳо дохил мешавад?

- A) гучуммева;
 B) донакмева;
 C) дон;
 D) кӯсак.

15. Кадоме аз ин меваҳо лола мебошад?

\$A) гилофак;

\$B) кӯсак;

\$C) гӯза;

\$D) тухм мугча.

16. Дар кадом растанӣ тухм ва мева пайдоиши якхела доранд?

\$A) олучабандак;

\$B) чормағз;

\$C) офтобпараст;

\$D) гандум.

17. Мевани хушк аз чӣ ҳосил мешавад?

\$A) тухммугча;

\$B) аз мугчаи чанин;

\$C) аз косабарг ва гардбарг;

\$D) қисми апокарпӣ.

18. Номгӯи меваҳои тасвирёфтаре муайян кунед ва дар ҷадвал аз рӯи расмҳо ба ҷо гузоред?

1.

2.

3.

4.

Ҷавоби дуруст дар ҷадвал нишон дода шудааст.

1	2	3	4

§3. Паҳншавии мева ва тухм

1. Дар аксарияти ҳолатҳо мева ва тухми растаниҳо тавассути чӣ паҳн мешаванд?

- \$A) Шамол, одам, ҳайвонот, об;
- \$B) одам, об, шамол, ҳайвоноти обӣ;
- \$C) ҳамаи растаниҳо ҳудашон паҳн мешаванд;
- \$D) ҳамаи ҷавобҳо дурустанд.

2. Меваи пухтаи кадом растаниҳо тухмашонро ба берун пош медиҳанд?

- \$A) ақоқиёи зард, ҳанзал (пажанд) ;
- \$B) настаран, қоқу;
- \$C) себ, биҳи;
- \$D) зирк, лимӯ.

3. Тухми кадом растаниҳо «прашютчаҳо» доранд, ки шамол ба ҳар ҷониб мебаранд?

- \$A) қоқу, бед;
- \$B) себ, мушхор;
- \$C) зардолу, помидор;
- \$D) бед, хори сагак;

4. Тухм ва меваҳои пухтаи кадом растани одатан ба пашми ҳайвонот ва либоси одамон часпида аз растанӣ хеле дур бурда мешаванд?

- \$A) «сабадак»-и мушхор, хори сагак;
- \$B) хори сагак, ҷуворимака ;
- \$C) кавкаб, бодом ;
- \$D) мушхор, муз.

5. Кадом тухми меваҳои растаниҳо ба воситаи парандаҳо паҳн мешаванд?

- \$A) ғубай, ангури сагак, марҷонбутта, хуланг, мӯруди ҷангалӣ, гули ливондар;
- \$B) хуланг, «сабадак»-и мушхор ;
- \$C) гули ливондар, норгил ;
- \$D) гули ливондар, себ .

6. Мутобиқати мева ва тухм ба пахншавиро дар чадвал аз рӯи расм чо ба чо гузоред?

Чавоби дуруст дар чадвал нишон дода мешавад.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

§4. Давомнокии ҳаёти растаниҳо

1. Растаниҳои яксоларо нишон диҳед?

- \$A)\$ шӯра, шалғамча, арзан, марчумак;
- \$B)\$ пудина, газна, коку, ширгиёх;
- \$C)\$ турба, гандум, пиёз, вазирак ;
- \$D)\$ сада, арзан, марчумак, мушунг .

2. Растаниҳои дусоларо нишон диҳед?

- \$A)\$ лаблабу, турб, сабзӣ, пиёз, карам;
- \$B)\$ шалғамча, лола, тут, сабзӣ, карам;
- \$C)\$ пиёз, шӯра, иргай, коку, турб .

\$D)\$ гандум, лаблабу, карам, арзан.

3. Гурӯҳи растаниҳои эфемериро нишон диҳед?

- \$A)\$ лолаҳасак, вазирак (сурепка);
- \$B)\$ вазирак, пудина ;
- \$C)\$ лолаҳасак, ширгиёх ;
- \$D)\$ себ, олу ;

4. Гурӯҳи растаниҳои эфемероидиро нишон диҳед?

\$A) бойчечак, лола;

\$B) хошхош, тӯс;

\$C) фарк, ҳанзал;

\$D) лола, мушхор.

5. Ҳодисаҳои даврии ҳаёти ҳайвоноту растаниҳоро, ки махусияти мавсимӣ доранд, як соҳаи биология – ..... меомӯзад.

\$A) фенология;

\$B) морфология;

\$C) алгология;

\$D) лихеналогия.

6. Ба кадом гурӯҳ мансуб будани растаниҳоро аз рӯи

сутунҷаҳо мувофиқ созед?

а) турб;

1) яксола;

в) вазирақ;

2) ҳамаш;

с) арзан;

3) эфемерӣ;

д) лола.

4) дусола;

5) эфемероидӣ.

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

6. Номи баргҳоро аз рӯи ранг (дар фасли тирамоҳ) дар ҷадвал аз рӯи расмҳо ба ҷо гузоред?

Ҷавоби дуруст дар ҷадвал нишон дода мешавад.

1	2	3	4	5	6

§5. Дарахт, бутта, нимбутта

1. Аз рӯи расм номи дарахт, бута ва нимбуттaro муайян намоед.

А В С Д

1. бутта;
2. дарахт;
3. нимбутта;
4. гиёҳ;
5. бактерия.

Ҷавоб	1	2	3	4	5
А					
В					
С					
Д					

2. Растаниҳои даҳахтиро нишон диҳед?

- \$А) шӯра, шалғача, арзан, марчумак;
- \$В) зардолу, чормағз, себ, булут;
- \$С) ёс, тут, себ, чормағз;
- \$Д) явшон, муз, биҳй, хурмо.

3. Растаниҳои буттагиро нишон диҳед?

- \$А) шӯра, шалғача, арзан, марчумак;
- \$В) зардолу, чормағз, себ, булут;
- \$С) зирк, настанан, қот, мушол;
- \$Д) ёс, тут, себ, наскобӣ.

4. Растаниҳои нимбуттарo нишон диҳед?

- \$А) шӯра, шалғача, арзан, марчумак;
- \$В) зардолу, чормағз, себ, булут;
- \$С) зирк, настанан, қот, мушол;
- \$Д) явшон, астрагалҳо.

5. Растаниҳои гиёҳиро нишон диҳед?

- \$А) шӯра, шалғача, арзан, марчумак;
- \$В) Зардолу, чормағз, себ, булут;
- \$С) зирк, настанан, қот, мушол;
- \$Д) муз, обсабзак, момогул, зағир.

6. Растании гиёҳии муз то чанд метр ... баланд мешавад.

- \$A) 3м;
- \$B) 8м;
- \$C) 7м;
- \$D) 10м.

7. Растаниҳои дар зер овардашуда ва ба кадом гурӯҳ мансуб будани онҳоро аз рӯи сугунҷаҳо мувофиқ созед.

- а) нормушк; 1) гиёҳӣ;
- в) настанан; 2) буттагӣ;
- с) явшон; 3) обсабзҳо;
- д) бобуна; 4) нимбутта;
- 5) дарахтӣ.

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

8. Кадом растании дарахтӣ ... то 100м баланд мешавад.

- \$A) булут;
- \$B) фарк;
- \$C) нормушк (эвкалипт);
- \$D) секвой.

Боби II. СОХТИ ҲУҶАЙРАВИИ ОРГАНИЗМИ РАСТАНИ

§6. Шиносоӣ бо асбобҳои калоннишондиҳанда

1. Пурбин ашёро чанд маротиба калон карда нишон медиҳад?

- \$A) аз 2 то 20;
- \$B) аз 1 то 25;
- \$C) аз 2 то 25;
- \$D) аз 2 то 23.

2. Қисмҳои микроскопро -ро дар ҷадвал аз рӯи расм ҷо ба ҷо гузоред?

- \$A) поя;
- \$B) меҳи тобак;
- \$B) ойина;
- \$Г) мизҷаи ашёгузор;
- \$F) объектив;
- \$D) окуляр («чашмак»).

Чавоби дуруст дар чадвал нишон дода мешавад.

1	2	3	4	5	6

3. Кашфу такмили аввалин микроскоп дар кадом аср ба вуқӯъ омадааст?
- \$A) XX;
  - \$B) XVI;
  - \$C) XVII;
  - \$D) XXI.
4. Микроскопе, ки аз тарафи олими голандӣ Антони ванн Левенгук кашф шуда буд ашӯро тақрибан чанд маротиба калон карда нишон меод?
- \$A) 270;
  - \$B) 260;
  - \$C) 240;
  - \$D) 275.
5. Дар соли 1665 аз тарафи кадом олим дар зери микроскопи ихтирокардааш буридаи ниҳоят тунуки пӯкро гузошта, мушоҳида кард, ки он аз катакҷаҳои ниҳоят хурд-хурди ба орӯхона шабоҳатдошта иборат буд.
- \$A) Р. Гук;
  - \$B) Антони ванн Левенгук;
  - \$C) В.А. Корчагина;
  - \$D) С. Султонов.
6. Дар соли 1665 аз тарафи Р. Гук дар зери микроскопи ихтирокардааш буридаи ниҳоят тунуки пӯкро гузошта, мушоҳида кард, ки он аз катакҷаҳои ниҳоят хурд-хурди ба орӯхона шабоҳатдошта иборат буд, чи номид?
- \$A) масома;
  - \$B) ҳуҷайра;
  - \$C) вакуола;
  - \$D) ядро.
7. Микроскопи биологӣ (равшанӣ) то ..... маротиба калон карда иникос мекунад.
- \$A) 3700 ;
  - \$B) 3600;
  - \$C) 3200;
  - \$D) 3300.

8. Аз рӯи расм асбобҳои калонкалоннишондихандаро мувофиқ кунед.

1. микроскопи электронӣ;
2. лупаи штативӣ;
3. оинаи нилгун;
4. микроскопи рушной;
5. пурбини дастӣ.

Ҷавоб				
A				
B				
C				
D				

9. Қисмҳои микроскопро дар ҷадвал аз рӯи расм ҷо ба ҷо гузоред.

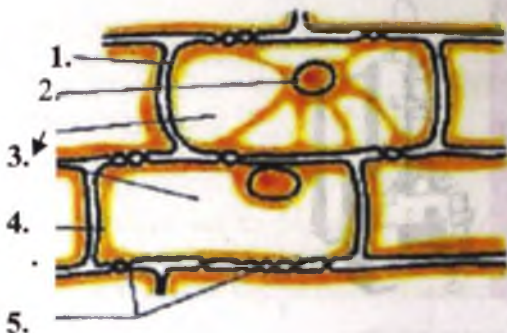
\$A\$) штатив; \$B\$) винт; \$B\$) ойна; \$Г\$) мизчаи ашғузгор; \$D\$) окуляр («чашмак»).

Ҷавоби дуруст дар ҷадвал нишон дода мешавад.

1	2	3	4	5

§7. Сохти хуҷайравии растанӣ

1. Қисмҳои сохти хуҷайраи пардаи пиёзро дар чадвал аз рӯи расм ҷо ба ҷо гузоред?

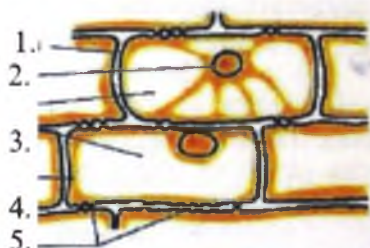

\$A) масома; \$Б) пусти хуҷайра; \$B) ядро; \$Г) вакуола; \$D) ситоплазма.

Ҷавоби дуруст дар чадвал нишон дода мешавад.

1	2	3	4	5

2. Аз рӯи расм номи органидҳои сохти хуҷайраи пардаи пиёзро бо вазифаҳои онҳо нависед.

р/г	Органид	Вазифа
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

2. Расми пешниҳодшуда, ки аз катакҷаҳои ниҳоят хурд-хурди ба ороҳона шабоҳатдошта иборат аст, чи ном дорад?

\$A) масома;
\$B) хуҷайра;
\$C) вакуола;
\$D) ядро.

4. Компонентҳои (чузъҳои) асосии ҳуҷайраи пардаи пиёро номбар кунед:

- \$A)\$ лифофа, ситоплазма, ядро, пластидҳо;
- \$B)\$ аппарати Голҷӣ, лизосомаҳо;
- \$C)\$ митохондрия ва ядроча;
- \$D)\$ хлоропластҳо, маркази ҳуҷайра, ядро.

§8. Гуногуншаклии ҳуҷайраи растани

1. Аз ҷиҳату сохту шакл ҳуҷайраҳои растаниҳои бисёрҳуҷайраро ба чанд гурӯҳ ҷудо мекунад?

- \$A)\$ 3;
- \$B)\$ 2;
- \$C)\$ 7;
- \$D)\$ 4.

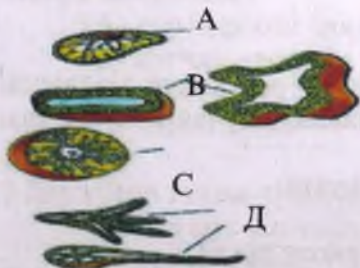
2. Ҳуҷайраҳои ширадори мағзи меваҳои растаниҳои ситрусӣ: лимӯ ва афлесун дарозӣ ва барашон чӣ қадар мешаванд?

- \$A)\$ 8мм, 2-3мм;
- \$B)\$ 5мм, 6-3мм;
- \$C)\$ 5мм, 2-3мм;
- \$D)\$ 4мм, 2-5мм.

3. Ҳуҷайраҳои паренхимии баъзе растаниҳо аз қабилҳои ..... ва ... ҳаҷми хеле калон дошта онҳоро тавассути пурбини оддӣ низ дидан мумкин аст.

- \$A)\$ гарбуз, заролу, барг, себ;
- \$B)\$ олу, харбуза, сафедор, бихӣ;
- \$C)\$ анор, харбуза, булут, себ;
- \$D)\$ гарбуз, харбуза, помидор, себ.

4. Аз рӯи расм шаклҳои гуногунии ҳуҷайраҳои растаниҳоро мувофиқ намоед.

1. мағзи тарбуз;
2. мўякчаҳои барг;
3. қабати мағзи барг;
4. пўчоқи чормағз;
5. пардаи пиёз.

Ҷавоб:

Ҷавоб					
A					
B					
C					
D					

5. Дарозии нахи лифии зағирпоя ва канаб чӣ қадар мебошад?

- \$A) 20-30мм ;
- \$B) 10-40мм;
- \$C) 20-50мм;
- \$D) 20-60мм.

6. Дарозии нахи лифии газна чӣ қадар мебошад?

- \$A) 70мм ;
- \$B) 80мм;
- \$C) 30мм;
- \$D) 20мм.

7. Дарозии мўякҳои чигити пахта, ки аз як ҳуҷайра иборат аст, чӣ қадар мебошад?

- \$A) 23-31мм ;
- \$B) 10-40мм;
- \$C) 20-30мм;
- \$D) 20-40мм.

§9. Ҳаракати ситоплазма. Ба ҳуҷайра дохилшавии моддаҳо

1. Аз баргчаҳои растаниҳои дар дар поён овардашуда кадомашон дар аквариум парвариш мекунад?

- \$A) себ ;
- \$B) чилбанди обӣ (элодея);
- \$C) лимӯ;
- \$D) харбуза.

2. Дар байни кадом ҳуҷайраҳои растаниҳо моддаҳои байниҳуҷайравии онҳо вайрон шаванд, ҳуҷайраҳо аз ҳам ҷудо мешаванд?

- \$A) тарбузу, чормағз ва себи пухта;
- \$B) олу, какао ва себи пухта;
- \$C) боимҷон, помидору ва зардолу пухта;
- \$D) лимӯ, чилбанди обӣ ва себи пухта.

§10. Сабзиш ва тақсимшавии ҳуҷайра

1. Дар сарчашмаҳои илмӣ чанд роҳи тақсимшавии ҳуҷайраҳо кайд гардидааст.

§А) се роҳи тақсимшавии ҳуҷайраҳо, аз қабилӣ митоз, (тақсимшавии номуствақим), мейоз (тақсимшавии тазаққурӣ ё редуқсионӣ) ва амитоз (тақсимшавии рост, мавзун ё муствақим ва бевосита);

§В) ду роҳи тақсимшавии ҳуҷайраҳо, аз қабилӣ митоз, (тақсимшавии номуствақим), мейоз (тақсимшавии тазаққурӣ ё редуқсионӣ)

§С) чор роҳи тақсимшавии ҳуҷайраҳо, аз қабилӣ митоз, (тақсимшавии номуствақим), мейоз (тақсимшавии тазаққурӣ ё редуқсионӣ), амитоз (тақсимшавии рост, мавзун ё муствақим ва бевосита) ва эндомитоз

§Д) панҷ роҳи тақсимшавии ҳуҷайраҳо, аз қабилӣ митоз, (тақсимшавии номуствақим), мейоз (тақсимшавии тазаққурӣ ё редуқсионӣ), амитоз (тақсимшавии рост, мавзун ё муствақим ва бевосита), эндомитоз ва интерфаза.

2. Тақсимшавии ҳуҷайра аз тақсимшавии чӣ оғоз меёбад?

§А) ядро;

§В) ядроча;

§С) маркази ҳуҷайра;

§Д) митохондриа.

Боби III. ТУХМ

§11. Сохти тухми растаниҳои дупалла ва якпалла

1. Дар кадом қисми донаи хӯшадорҳо, моддаҳои ғизоӣ захира мешаванд:

§А) дар баргҳои чанин;

§В) муғҷаи чанинӣ;

§С) тухмпалла;

§Д) эндосперма.

2. Дар кучои тухми лубиё моддаҳои ғизоӣ захира мешаванд:

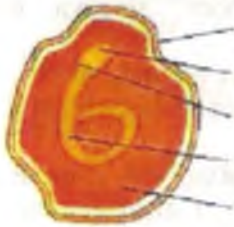
§А) дар муғҷаи чанин;

§В) тухмпаллаҳо;

\$C) эндосперма;

\$D) пўстлох.

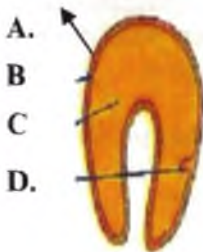
1. Аз рӯи расм қисмҳои пиёро мувофиқ кунед?

1. А). эндосперма
2. В). тухмпалла
3. С). пояча
4. Д). решача

Ҷавоб	1	2	3	4	5
А					
В					
С					
Д					

4. Аз рӯи расм қисмҳои зуфи обиро мувофиқ кунед?

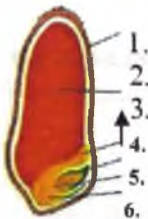

- A.
- B.
- C.
- D.

Ҷавоб	1	2	3	4	5
А					
В					
С					
Д					

1. Решача
2. Мугчача
3. Тухмпалла
4. Пўсти тухм
5. Эндосперм

5. Аз рӯи расм сохти дони гандумро мувофиқ кунед?

- А) Эндосперм
- В) Тухмпалла
- С) Мўякча
- Д) Пояча

Ҷавоб	1	2	3	4	5
А					
В					
С					
Д					

6. Ҷанини дони лубиё ҷанини он аз чанд тухмпалла иборат мебошад?

- \$A) 3 ;
- \$B) 2;
- \$C) 5;
- \$D) 4.

7. Решача, пояча ва муғчача дар байни чанд тухмпалла чойгиранд?

\$A) 3 ;

\$B) 2;

\$C) 5;

\$D) 4.

8. Растаниҳои дупалла чист?

\$A) растаниҳои гулдореро, ки чанини онҳо дорои ду тухмпаллаанд;

\$B) растаниҳое, ки чанинашон дорои як тухумпалаанд;

\$C) растаҳои гулдореро, ки дар баҳорон аввалан гул баъдан барг мекунад;

\$D) тамоми растаниҳое, ки чанинашон аз се тухмпала иборатааст .

9. Растаниҳои дар зер овардашуда кадомашон ба растаниҳои дупалла мансубанд?

\$A) зардолу, шафтолу, себ, сабзӣ;

\$B) офтопараст, Хошхош (кукнор), каду, гули ҳолмон;

\$C) уд, ангур, пиёз, сабзӣ ;

\$D) пудина, чормағз, анчир, нахуҷ .

10. Дар чанини дони гандум чандто тухмпалла дида мешавад?

\$A) 1;

\$B) 4;

\$C) 3 ;

\$D) 2 .

11. Растаниҳои якпалла чист?

\$A) растаниҳое, ки чанини онҳо як тухумпалла доранд;

\$B) растаниҳое, ки чанини онҳо ду тухумпалла доранд ;

\$C) растаниҳое, ки умри кутоҳ доранд ;

\$D) растаниҳое, ки дар ҳаёти умрашон як маротиба гул мекунад .

12. Растаниҳои дар поён овардашуда кадомашон ба растаниҳои якпалла мансубанд?

\$A) заролу, шафтолу, себ, сабзӣ;

- \$B) офтобпараст, Хошхош (кукнор), каду, бодом;
- \$C) гандум, пиёз, зулфи обӣ, гули ливондар;
- \$D) гандум, пиёз, сабзи, гули ливондар.

13. Моддаҳои ғизоӣ дар растаниҳои дупалла дар кучо захира мешаванд?

- \$A) чанин (тухмпаллашон);
- \$B) мева ;
- \$C) эндосперми тухм (дон) ;
- \$D) гул.

14. Моддаҳои ғизоӣ дар растаниҳои якпалла дар кучо захира мешаванд?

- \$A) эндосперми тухм (дон);
- \$B) чанин (тухумпалашон) ;
- \$C) гул ;
- \$D) мева.

15. Аз рӯи расм растаниҳои якпалла ва дупалларо мувофиқ кунед.

A. B.

C.

D

1. офтобпараст;
2. бодом;
3. лубиё;
4. писта;
5. зағир.

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

16. Чанини тухм чанд дастаи хромосомаҳо дорад:

- \$A) $2n$ дастаи хромасома доранд;
- \$B) диплоиди- 2;
- \$C) триплоиди -1;

\$Д) триплоиди -2;

\$Е) тетраплоид.

17. Барои чанини гандум чӣ хос нест?

\$А) решаҷа;

\$В) мугча (тана);

\$С) эндосперма;

\$Д) чанин;

\$Е) тухмпалла.

§12. Таркиби тухм

1. Кадом қисми тухм сафеда, чарб, карбогидратҳо дорад:

\$А) решаҷаи чанинӣ;

\$В) баргҷаи чанинӣ;

\$С) эндосперма;

\$Д) пояҷаи чанинӣ;

\$Е) мугҷаи чанинӣ.

2. Равған дар тухми кадом растаниҳо бисёр аст:

\$А) сулӣ, арзан, марҷумак;

\$В) чуворимакка, харбуза, бодиринг;

\$С) каду, помидор, зағир;

\$Д) кунҷит, чормағз, зағир;

\$Е) шולי, боимҷон, лубиёи чинӣ.

3. Аз растаниҳои додашуда кадомашон бештар дар таркиби тухм, дон ва пунбадонашон миқдори зиёди равған дида мешавад?

\$А) чигит, офтобпараст, зағир, кунҷит;

\$В) офтобпараст, зағир, қоқу, кунҷит;

\$С) нонфарақ, хурмо, чигит, хурмо;

\$Д) кӯкнор, зағир, арзанак, кунҷит.

1. Таркиби тухми растаниҳои гандум ва офтобпарастро бо ҳисоби фоиз ва вазни умумиашон вобаста ба миқдори об, моддаҳои органикӣ ва моддаҳои маънавиашон дар ҷадвал муайян кунед?

Рр/т	Тухм (дар 100г)	Микдор (фоиз)		
		об	Моддаҳои органикӣ	Моддаҳои маъданӣ
11.	Гандум			
22.	Офтобпараст			

5. Сафеда ва оҳар дар тухми кадом растаниҳо бисёр аст:

- \$A) сулӣ, арзан, марчумак;
- \$B) сули, зағир, нахӯд;
- \$C) офобпараст, бокило, наск;
- \$D) чамилак, лӯбиё, кунчит.

6. Аз растаниҳои додашуда кадомашон бештар дар таркиби тухм ва донашон миқдори зиёди маҳсулоти серсафеда дида мешавад?

- \$A) Нахӯд, бокило, лӯбиён чинӣ;
- \$B) наск, сулӣ, пудина ;
- \$C) марчумак, зағир, тутакалӣ ;
- \$D) лӯбиё, чамилак, наск .

13. Сабзиши тухм

1. Тухми шалғам ва пиёзро дар чуқурии чанд сантиметр коштан мумкин аст?

- \$A) 10-15 см;
- \$B) 1 – 2 см;
- \$C) 15- 20 см;
- \$D) 5 – 6 см.

2. Кадом дони растаниҳо назар ба вазнашон тақрибан якуним маротиба зиёдтар об меҷабанд?

- \$A) нахӯд, мушунг;
- \$B) гандум, зағир ;
- \$C) лубиё, офтобпараст ;
- \$D) сулӣ, наск.

3. Барои сабзидани тухм кадом шароитҳо зарур аст?

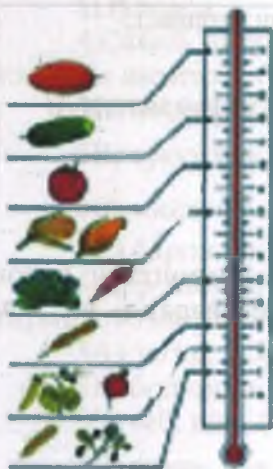
- \$A) об, ҳаво, гармӣ;
- \$B) об, хок, намӣ ;
- \$C) ҳаво, гармӣ, порухок ;
- \$D) хок, рушноӣ, намӣ.

4. Тухми аксари растаниҳо ҳангоми кадом .... дараҷа ва ё зиёдтар будани гармӣ хубтар месабзанд.

\$A) 10-15;   \$C) 5-10 ;

\$B) 12-15;   \$D) 6-8.

5. Аз рӯи расм истифода бурда дар чанд дараҷа сабзидани тухми растаниҳоро муайян карда, чадвалро пур кунед?

/г	Номи растаниҳо	Ҳарорати сабзиши тухм
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		

§14. Нафасгирии тухм

1. Барои нафасгирии мавҷудоти зинда аз ончумла растаниҳо, ҳайвонот ва инсон чӣ зарур аст?

\$A) O_2 ;   \$C) N ;

\$B) CO_2 ;   \$D) H .

2. Аз рӯи расм истифода бурда сабаби тухми сабзанда назар ба тухми насабзанда тезтар нафас мекашидaro дар зарфҳои шишагин муайян кунед?

\$A) . зеро тухми хушкӣ нешназанда хеле суст нафас мегирад ва бинобар он, захираи оксигени дохили зарф қариб, ки тамоман сарф нашудааст. Тухми нешзада бошад боавҷ нафас кашида, ба миқдори зиёд гази карбонат хориҷ кардааст;

\$B) зеро тухми хушки нешназанда хеле хуб нафас мегирад ва бинобар он, захираи оксигени дохили зарф қариб, ки тамоман сарф нашудааст. Тухми нешзада бошад боавҷ нафас кашида, ба миқдори зиёд гази карбонат хориҷ кардааст;

\$C) зеро тухми намноки нешназанда хеле суғуст нафас мегирад ва бинобар он, захираи оксигени дохили зарф қариб, ки тамоман сарф нашудааст. Тухми нешзада бошад боавҷ нафас кашида, ба миқдори зиёд гази оксиген хориҷ кардааст;

\$D) ҷавобҳои А ва В дурустанд.

3. Тухми чанинаш солим кадом вақт нафас мегирад?

\$A) рӯзона;

\$B) шабу рӯз;

\$C) шабона ;

\$D) ҳангоми намӣ таъсир кардан.

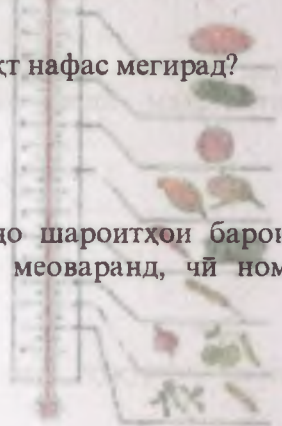
4. Анборҳои махсус, ки дар онҳо шароитҳои барои нигоҳдории дон мувофиқро фароҳам меоваранд, чӣ ном доранд?

\$A) элеваторҳо;

\$B) инвентро;

\$C) сандуқҳо ;

\$D) анборҳои шамолраси махсус .

§15. Физиогирӣ ва сабзиши майса. Мӯҳлати кишт

1. Ҳуҷайраҳои ....., ... ва ..... аз ин маҳлул физиогирӣ гирифта, бошиддат тақсим мешаванд ва сабзида ба майса табдил меёбанд.

\$A) решаҷа, пояҷа ва муғҷаи чанин;

\$B) пояҷа, решаҷа ва муғҷа ;

\$C) барг, муғҷаи чанин ва решаҷа;

\$D) эндосперма, решаҷа ва пояҷа.

2. Дар кадом тухмпаллаҳои растаниҳои дупалла моддаҳои физиогирӣ захира шудаанд ва бе онҳо навниҳол дар давраҳои аввали сабзишаш нашъунамо карда наметавонанд?

\$A) лубиё, нахӯд;

\$B) офтобпараст, мармиҷон ;

\$C) наск, пахта ;

\$Д) гандум, арзан.

3. Дар вақти бурида партофтани кадом қисми тухми растаниҳои якпалла ва дупалла навниҳоли онҳо аз нашъунамо боз монда нобуд мегардад?

\$А) эндосперм;

\$В) тухмпалла;

\$С) мӯякча;

\$Д) пояча.

4. Сабаб чист, ки барои кишт бештар тухми калон-калонро интихоб мекунанд?

\$А) миқдори моддаҳои ғизои зиёд;

\$В) тухумҳои калон сафедаи зиёд дорад;

\$С) миқдори моддаҳои ғайриорганикии зиёд;

\$Д) барои он ки тухми калон оби бисёр дорад.

5. Дар аввали баҳор бештар кадом тухми растаниҳои сармотобоварро мекоранд?

\$А) зағир, сулӣ, ҷавдор, мушунг;

\$В) бодиринг, гандум, мушунг, настаран;

\$С) себ, нок, сули, нахуҷ;

\$Д) шоли, ҷав, офтобпараст, бойимҷон.

6. Ба растаниҳои гармидӯст кадом растаниҳо дохил мешаванд?

\$А) ҷуворимакка, лӯбиё, бодиринг, каду;

\$В) себарга, ҷавдор, бодиринг, помидор;

\$С) ҷуворимакка, харбуза, мушунг, лӯбиё;

\$Д) бодиринг, сабзӣ, наск, себарга.

7. Тухми растаниҳои гармидӯстро дар замин то чанд дараҷа гарм шудан кишт кардан мумкин аст?

\$А) 10-15;

\$В) 11-18;

\$С) 5-8;

\$Д) 15-20.

Ҷавоби дуруст дар ҷадвал нишон мешавад.

1	2	3	4	5

7. Аз рӯи расм истифода бурда номи растаниҳо ва навъи решаи онҳоро муайян кунед?

- \$A) чорубак-тирреша, қоқу-патакреша;
 \$B) сир-тирреша, қоқу-патакреша;
 \$C) чорубак-патакреша, қоқу-тирреша;
 \$D) бодиринг-патакреша, сабзӣ-тирреша;

A. B.

8. Решаи растаниҳо вобаста ба мавқеи ҷойгирӣ ва тарзи пайдоишашон чанд хел мешаванд?

- \$A) 2;   \$C) 6;
 \$B) 3;   \$D) 4.

9. Намудҳои меваҳо ва ба кадом гурӯҳ мансуб будани онҳоро аз рӯи сунтунҷаҳо мувофиқ созед.

- а) помидор   1) дарахтӣ;
 в) нахӯд   2) донакмева;
 с) зардолу   3) кӯсақ;
 д) офтобпараст   4) навбатӣ.
     5) мағзакмева.

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

10. Решаи растаниҳои дар зер овардашуда, ки навъи тиррешаро доранд муайян кунед?

- \$A) шулха, лӯбиё, сабзӣ, офтобпараст;
 \$B) шулха, гандум, сабзӣ, офтобпараст;
 \$C) шаҳтути заминӣ, лӯбиё, сабзӣ, пиёз;
 \$D) сир, лӯбиё, лола, офтобпараст.

11. Дар кадом қисми реша ҳуҷайра бисёр тез-тез нав мешаванд:

- \$A) зонаи сабзиш;
 \$B) гилофаки реша;
 \$C) зонаи ҷаббанда;
 \$D) мӯякреша.

12. Кадом решаҳо аз қисми рӯизаминии растаниҳо сар мешаванд:

- \$A) решаи асосӣ;
- \$B) системаи тирреша;
- \$C) решаи чанинӣ;
- \$D) решаи иловагӣ.

§17. Сабзиши реша. Қисмҳои реша

1. Решачаҳои чанини тухм ва решаи растани нашоунамоқунанда мисли дигар растаниҳо низ аз ..... иборатанд.

- \$A) хучайра;
- \$B) пуслух;
- \$C) доштани оби зиёд ;
- \$D) дила;
- \$E) камбӣ.

2. Хучайраҳои решаҳои чанинӣ ..... дар шакли маҳлул чабида истифода мебаранд, месабзанд ва тақсим мешаванд.

- \$A) моддаҳои гизоии тухмро;
- \$B) оби тухумро ;
- \$C) сафедаи таркиби тухмро;
- \$D) моддаҳои ғайриорганикӣ тухмро ;

3. Аз расм муайян намоед, ки сабзишу боавҷи қадкашии реша аз кучояш месабзад.

- \$A) аз нӯгаш;
- \$B) аз мобайн ;
- \$C) ҷузъи сабзиш ;
- \$D) ҷузъи қабиш;

4. Агар нӯги решаро бурида партоем аз расм истифода бурда муайян кунед, ки дар растани чӣ воқеа рӯй медиҳад?

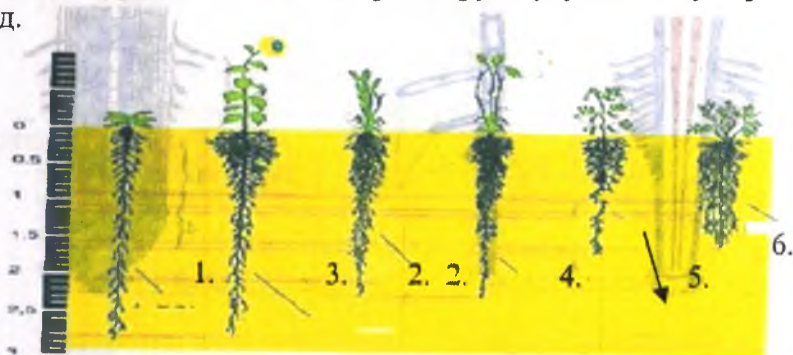
- \$A) аз қадкаши боз мемонад;
- \$B) сурағти сабзиш суст мешавад;
- \$C) узвҳои генеративи аз сабзиш боз мемонад;
- \$D) растани хушк мешавад .

5. Дарози решаи растаниҳои галадонагии гандум, чавдор, чав, чуворимакка ба чуқурии .....м, юнучқа то ...-..м, растани янтоқ то ...-...м инкишоф меёбанд.

- \$A) 1,2-2м, 3-5м, 15-20м;
- \$B) 3-4м, 1,2-2м, 15-20м ;
- \$C) 0,5-1м, 2, 4-6м, 12-15м;
- \$D) 1-3м, 3,5-8м, 15-18м .

6. Чуқурии решаҳои растаниҳои киштаро аз расм истифода бурда ва номи онҳоро аз рӯи сутунчаҳо мувофиқ созед.

- A) офтобпараст;
  - B) мушунг;
  - C) гандум;
  - D) лаблабу.
- Ҷавоби дуруст:**

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

7. Решаи растаниҳо ба таври уфуқӣ ба сатҳи хоки атроф дар кадом масофа инкишоф ёфтани онҳоро аз расм истифода бурда ва номи онҳоро аз рӯи сутунчаҳо мувофиқ созед.

- A) чуворимакка; 1.60-70см
- B) пиёз; 2.2м
- C) себ; 3.15м
- D) анор

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

- Ҷавоби дуруст:**
2. Бофта чист?

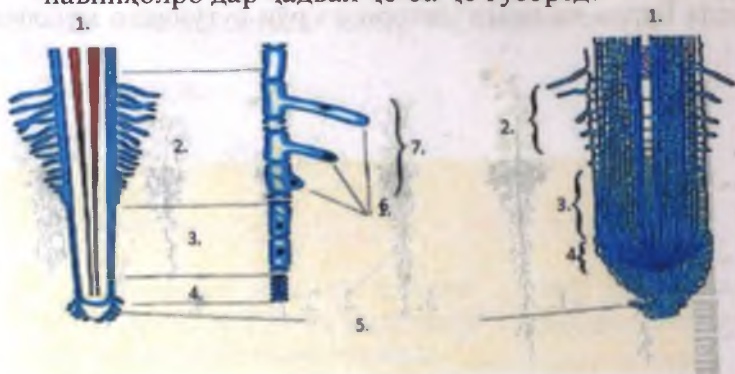
\$A) маҷмӯи ҳуҷайраҳое, ки сохти якхела дошат, вазифаҳои якхеларо иҷро мекунанд;

\$B) воҳиди хуртарин тамоми мавҷудоти зинда;

\$C) як чанд навъи бофтаҳое, ки бо муттаҳид шуда, вазифаҳои гуногунро иҷро мекунад;

\$D) маҷмӯи ҳуҷайраҳое, ки сохти якхела дошта, вазифаҳои гуногунро иҷро мекунанд;

7. Аз руи расм истифода бурда қисмҳои сохти решаи навниҳолро дар ҷадвал ҷо ба ҷо гузоред?

\$A) ҷузъҳои гузарониш; B) ҷузъи ҷаббиш; \$C) ҷузъи сабзиш; \$D) ҷузъи тақсим; E) мӯякresa; Ё) гилофаки реша; \$Ж) давраҳои инкишофи мӯякresaҳо.

Ҷавоби дуруст дар ҷадвал нишон дода шудааст.

1	2	3	4	5	6	7

§18. Обро ҷабидани реша

1. Растаниҳои ғаладонагӣ барои ҳосил кардани як килограмм моддаи хушк тақрибан ..... литр обро истифода мебаранд.

\$A) 300-400;

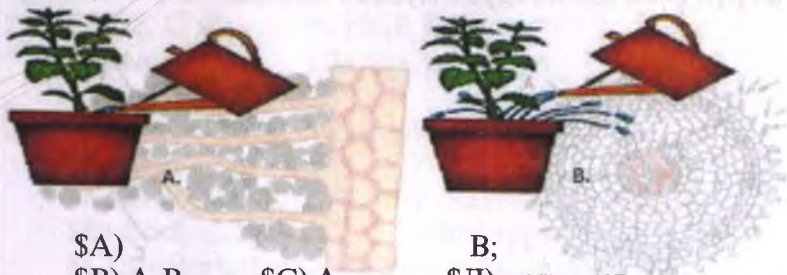
\$B) 250-300;

\$C) 350-400;

\$D) 250-400.

2. Обдиҳии дуруст ва нодурустии растаниро муайян намоед?

\$A)

\$B) A-B;

\$C) A;

B;

\$D) нодуруст

§19. Ҳаракати об ва моддаҳои маъданӣ дар растаниҳо

1. Дар мӯякрешаҳо ба ғайр аз пардаи тунуки луоб боз чи дида мешавад?

\$A) вакуолаи калони марказӣ;

\$B) дила ;

\$C) митохондрия ;

\$D) торҳои махсус.

2. Дарозии мӯякрешаҳо аз ... то ба ... мм мерасад.

\$A) 0,1-1,5мм;

\$B) 0,1-0,2мм;

\$C) 0,3-0,4мм;

\$D) 0,1-0,2мм.

3. Дарозии мӯякрешаҳо дар гандум то чанд мм дарозӣ дорад?

\$A) 6-9мм;

\$B) 3-7мм;

\$C) 8-9мм;

\$D) 6-10 мм.

4. Дар 1 м^2 сатҳи чаббандаи решаи гандум аз .... то .... адад мӯякрешаҳо вохӯранд?

\$A) 60-90;

\$B) 30-70;

\$C) 50-80;

\$D) 60-100 .

5. Қисмҳои буриши кундалангро дар чузъи чабиши реша аз руи расм нигоҳ карда муайян намоед?

- \$A) мӯякреша;   \$B) рағҳо;
 \$C) зарраҳои хок.   \$D) зарраҳои об.

6. Андозаи рағҳои решаи кадом дарахт қариб 1/3 мм мешавад?

- \$A) забони гунчишк (шунг);
 \$B) виктория;
 \$C) эвкалипт;   \$D) бихӣ.

§20. Нури

1. Нуриҳо чанд хел мешаванд?

- \$A) 7;   \$B) 2;   \$C) 5;   \$D) 4;

2. Нуриҳои органикӣ чӣ гуна ба вучуд меоянд?

\$A) дар натиҷаи фаъолияти ҳаётии растаниҳо ва ҳайвонот, инчунин дар натиҷаи пӯсиши боқимондаҳои нобудшудаи онҳо ба вучуд меоянд;

\$B) дар натиҷаи таъсири омилҳои абиотӣ;

\$C) дар натиҷаи фаъолияти ҳаётии микроорганизмҳо ва шамол, рушноӣ ба вучуд меоянд;

\$D) ҷавоби В ва С дуруст аст.

3. Дар таркиби ....., ..., ... ва ..... тамоми моддаҳои ғизӣ ба растани заруриро доранд.

\$A) хок, пору, рельеф ва торф;

\$B) порухок, об, нами ва пору;

\$C) торф, порухок, пору ва саргини парандагон;

\$D) саргини паранда, хок, торф ва ҳарорат.

4. Дар таркиби пору кадом элементхое, мавҷуд аст, ки барои хайёти растаниҳо заруранд?

\$A) S, C, P;   \$C) N, P, K;

\$B) N, F, Ca;   \$D) Mg, K, P;

5. Нуриҳои маъданиро асосан ба нуриҳои ....., ... ва ..... ҷудо мекунанд.

\$A) порушок, нитрогендор, калийдор;

\$B) фосфордор. хок, саргини паррандагон;

\$C) нитрогендор, фосфордор ва калийдор;

\$D) суперфосфат, саргини паррандагон, нитрогендор.

6. Нуриҳои пешниҳодшударо ва ба кадом гурӯҳ мансуб будани онҳоро аз рӯи сутунчаҳо мувофиқ созед.

A) карбамит   1) тиллдор;

B) суперфосфат   2) калийдор;

C) хлориди калий   3) йоддор;

D) хлориди магний   4) фосфордор.

5) нитрогендор;

Ҷавоб					
A					
B					
C					
D					

Ҷавоби дуруст:

7. Кадом нуриҳоро медонед, ки нисбат ба дигар нуриҳо бештар дар об ҳал мешаванд?

\$A) нуриҳои органики, суперфосфат;

\$B) пору, нитрогендор;

\$C) нитрогендор, калийдор;

\$D) фосфордор, порушок .

8. Нақши нуриҳои калийдор дар чӣ аст?

\$A) сабзиши пояҳоро метезонад;

\$B) сабзиши баргҳоро метезонад;

\$C) сабзиши реша ва лундаро метезонад;

\$D) пухтани меваро метезонад;

9. Нуриҳои нитрогенӣ чӣ аҳамият доранд?

\$A) сабзиши поя ва баргро метезонад;

\$B) сабзиши решаро метезонад;

\$C) пухтани меваро метезонад;

\$D) сабзиши лундахоро метезонад.

10. Нуриҳои фосфордор чӣ аҳамият доранд?

- \$A\$) сабзиши решаҳо метезонад;
- \$B\$) барои шукуфтани гулҳо мусоидат мекунад;
- \$C\$) пухтани меvaro метезонад;
- \$D\$) сабзиши баргу навдаҳо .

11. Физодиҳии иловагӣ чист?

\$A\$) дар шакли саҳт андохтани нуриҳо дар давраи нашъунамои растаниҳо;

\$B\$) дар фасли баҳорон бо таври моеъ ба растаниҳо додани нуриҳои органикиро ;

\$C\$) дар шакли моеъ андохтани нуриҳо дар давраи нашъунамои растаниҳо;

\$D\$) нуриҳои, ки дар вақти камолот ба растаниҳо дар шакли саҳт ва моеъ дода мешавад ;

§21. Нафаскашии реша

1. Ҳуҷайраи реша дар вақти нафаскашӣ чиро хориҷ мекунад:

- \$A\$) оксиген;   \$C\$) гидроген;
- \$B\$) нитроген;   \$D\$) дуоксиди карбон.

§22. Тағири шакли реша

1. Дар решаи кадом растаниҳо моддаҳои захиравӣ ҳамчун мешавад?

- \$A\$) шалғам, турб, сабзи, ҷавдор;
- \$B\$) офтобпараст, пиёз, шибит, карам ;
- \$C\$) сабзӣ, турб, шалғам, лаблабу;
- \$D\$) карам, турб, гандум, лаблабу .

2. Бехмева ё решамева аз кадом қисм ҳосил мешавад?

- \$A\$) аз решаи паҳлугӣ ва асосӣ;
- \$B\$) аз қисми поёнии поя;
- \$C\$) аз решаи асосӣ ва ё аз қисми поёнии поя;
- \$D\$) аз решаи тирреша ва патакреша .

3. Дар гули кавкаб (картошкагул), қосидгулак ва батат (картошкаи ширин) моддаҳои захиравӣ дар решаи асосӣ ҳамчун нашуда, дар кучо захира мешаванд?

- \$A\$) нуги реша ва решаи иловагӣ;
- \$B\$) решаҳои тирреша ва патакреша;
- \$C\$) решаҳои паҳлӯӣ ва иловагӣ;
- \$D\$) решаи иловагӣ ва патакреша.

4. Дар кадом растанӣ решаҳои махсуси паҳлӯии часпон инкишоф ёфтааст, ки растанӣ ба туфайли онҳо ба танаи девор ё дарахтон маҳкам мечаспад?

- \$A) финдик;
- \$B) наски обӣ;
- \$C) ашақа (плюш);
- \$D) муз (банан).

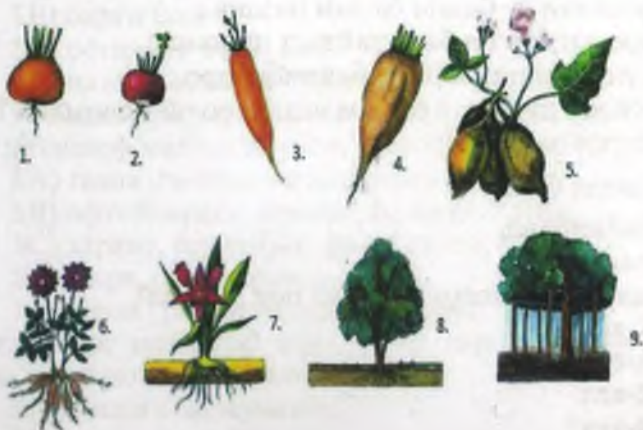
5. Қадом растанӣҳо ба бактерияҳои лӯндарешагӣ дохил мешаванд?

- \$A) себарга, нахӯд, юнучқа, арзан;
- \$B) гандум, холмон, юнучқа, лӯбиёгӣ ;
- \$C) себарга, нахӯд, юнучқа, лӯбиёгӣ;
- \$D) мушунг, бокило, нахӯд, харбуза

6. Дар баъзе хоҷагиҳо қадом намуди растанӣҳоро ба сифати нурии сабз барои ҳосилхез кардани хок истифода мебаранд?

- \$A) чинорак, себарга, испарак;
- \$B) юнучқа, тирмис, адрасмон;
- \$C) тирмис (люпин), себарга, юнучқа;
- \$D) бодгули бухороӣ, нонфарак, чағ-чағ.

7. Тағйири решаҳоро аз расм истифода бурда дар қадвал ҷо ба ҷо гузоред?

- \$A) решаҳои иловагии дарахти бодӣён; \$B) беҳмеваи сабзӣ;
- \$C) лӯндаи картошкаӣ ширин; \$D) шалғам; \$E) лӯндаи гули

кавқаб; \$D) решаҳои ҳавоии шапалакгул; \$E) бехмеваи лаблабӯ; \$Ё) шалғамча; \$З) решаҳои ҳавоии бед.

Ҷавоби дуруст дар чадвал нишон дода мешавад.

1	2	3	4	5	6	7	8	9

Боби V. НАВДА

§23. Навда ва муғча

1. Пояе, ки дар он муғча ва баргҳо инкишоф меёбанд чӣ меноманд?

\$A) барги муракқаб;

\$B) бағали барг ;

\$C) навда;

\$D) гул ;

2. Ҳар як навдаи калон аз ....., ..., ..., ... ва ..... иборат аст.

\$A) навда, буғум (банд), гул, муғча, баргҳо;;

\$B) поя, буғум (банд), байнибанд, гулҳо, баргҳо ; ;

\$C) поя, буғум (банд), байнибанд, муғча, баргҳо;

\$D) буғум, баргҳо, гулҳо, муғча ;

3. Банд чист?

\$A) чое, ки дар он навда пайваст шудааст;

\$B) фосилаи ду банди ба ҳам наздик ;

\$C) чое, ки дар он барг пайваст шудааст;

\$D) кунчи байни барг ва байнибандро ;

4. Фосилаи ду банди ба ҳам наздикро чӣ меноманд ?

\$A) барги наврӯста;

\$B) бағали барг ;

\$C) байнибанд;

\$D) навда.

5. Аксари растаниҳо чанд хел поя доранд?

\$A) 1-хел;

\$B) 3-хел ;

\$C) 2-хел;

\$D) 4-хел ;

6. Кунчи байни барг ва байнибандиро чӣ меноманд?

- \$A) пойини барг ;
- \$B) барги навруста ;
- \$C) бағали барг;
- \$D) муғча барг;

8. Қойгиршавии баргхоро аз руи расм истифода бурда ба кадом гуруҳ мансуб будани онҳоро аз рӯи сутунчаҳо мувофиқ созед.

- \$A) банд;
- \$B) ҳалқагӣ;
- \$C) рӯбарӯ;
- \$D) пайдархам.

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

8. Муғча чист:
- \$A) чоки барг;
  - \$B) барги болоӣ;
  - \$C) остинаки барг;
  - \$D) навдаи зоим (ибтидоӣ).

9. Кадом растаниҳоро медонед, ки дар ҳар бан дутогӣ барг инкишоф меёбад ва онҳо муқобили якдигар қойгиранд?

- \$A) газна, гандум, арзан, заранг;
- \$B) офтобпараст, ёсуман, ёс, фарк, газна;
- \$C) заранг, ёсуман, ёс, фарк, газна;
- \$D) фарк, себ, ёс явшон, газна .

10. Кадом растаниҳоро медонед, ки дар банд се ё зиёдтар барг инкишоф ёфта, онҳо дар тарафҳои гуногуни поя ҳалқагӣ қой гирифтаанд?

- \$A) наски обӣ, мумғиёҳ;
- \$B) чашми зоғ, фарк ;
- \$C) чилбанди обӣ (элодия), чашми зоғ;
- \$D) чилбанд, ёсуман.

11. Сохти муғчабарг ва муғчагулро аз рӯи расм нигоҳ карда муайян намоед?

- \$A) Муғчагул (намуди берунӣ);
- \$B) Буриши барқади муғчагул;
- \$C) Буриши барқади муғчабарг;
- \$D) Муғчабарг (намуди берунӣ).

12. Муғчаи дарахти ..... тавассути думчаи махсус ба навдааш пайваст аст.

- \$A) муз;
- \$B) маҳлаби русӣ ;
- \$C) роздор (олха);
- \$D) зирфун .

13. Растаниҳои дар зер овардашударо истифода бурда ва ба кадом намуди муғчаҳо мансуб будани онҳоро аз рӯи сугунчаҳо мувофиқ созед.

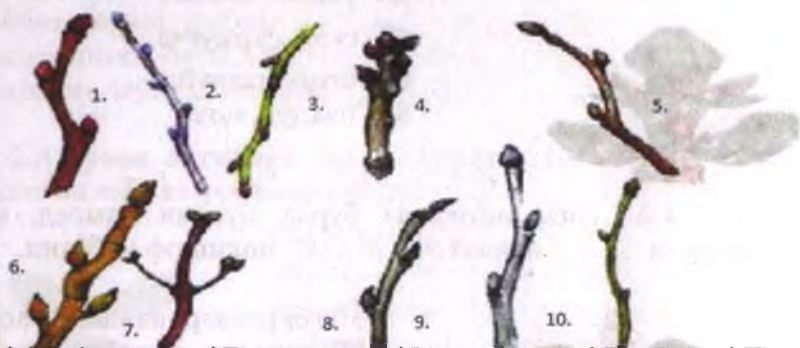
1) сафедор	A) серпашмак;
2) бед	B) пулакча надорад;
3) сиёҳбодом дорад;	C) якто пулакча;
4) губай;	D) нўгтези зифти часпакдор.
5) виктория.	

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

14. Кадом растаниро медонед, ки муғчаҳояш хеле бадбӯ мебошад?

- \$A) қокӯ;
- \$B) бед ;
- \$C) марҷонбутта (бузина);
- \$D) вазирақ .

15. Гуногунии муғҷаи дарактон ва буттаҳои дар расм овардашударо бо як тартиби муайян дар ҷадвал ҷо ба ҷо гузоред?

\$А) финдик; \$Б) мушол; \$В) роздор; \$Г) бед; \$Д) ларзонбед; \$Е) тӯс; \$Ё) зирфун; \$Ж) сафедор; \$З) маҳлаби русӣ; \$К) ғубайро.

Ҷавоби дуруст дар ҷадвал нишон дода шудааст.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

§24. Аз муғҷа инкишоф ёфтани навда

1. Муғҷаи дар нӯги навда ҷойриршударо аз расм истифода бурда муайян намоед, ки чӣ ном дорад?

- \$А) муғҷаи паҳлуӣ;
- \$В) муғҷаи гулӣ;
- \$С) сармуғҷа;
- \$Д) ҷавоби А ва В дуруст.

2. Конуси сабзиш асосан аз бофтаи ....., иборат аст.

- \$А) мерестемӣ;
- \$В) гузаронанда;
- \$С) бавучудоранда;
- \$Д) механикӣ.

3. Аз расм истифода бурда муайян намоед, ки аз сармуғча ..... асосӣ ва аз муғчаҳои ..... навдаву шохаҳои паҳлӯӣ сабзида мебарояд.

- \$A) решаи, асосӣ ;
- \$B) гулӣ, сармуғча;
- \$C) пояӣ, паҳлӯӣ;
- \$D) паҳлӯӣ, пояӣ.

4. Аз расм истифода бурда муайян намоед, ки аз муғчаҳои ..... навдаҳои ..... инкишоф меёбанд.

- \$A) барговар, навдаҳои асосӣ;
- \$B) гуловар, сармуғча;
- \$C) гуловар, гулғунчадор;
- \$D) барговар, гулғунчадор.

5. Дар кадом растаниҳо дар натиҷаи тақсимшавӣ ва рушди ҳуҷайраҳои беҳи бандӣ сабзиши бандӣ ба амал меояд?

- \$A) нонфарак, бед;
- \$B) гандум, вазирақ;
- \$C) гандум, хайзурон (бамбук);
- \$D) биҳӣ, нок.

6. Пояи кадом растани дар давоми як шабонарӯз зиёда аз як метр қад қашида, дароз мешавад?

- \$A) тулпан;
- \$B) шафтолу;
- \$C) хайзурон (бамбук);
- \$D) булут.

7. Нӯги навдаи кадом растаниҳоро бурем, ки навда дигар ба боло қад намекашад?

- \$A) бойимҷон, пахта, шолӣ, нок;
- \$B) испарақ, кокути, сабзӣ, шалғам;
- \$C) бодиринг, помидор, пахта, себ;
- \$D) пахта, тут, арча, шалғам.

§25. Сошти берунии барг

1. Дар барг кадом равандхоро медонед, ки барои растаниҳо ниҳоят муҳим мегузарад?

- \$A) фотосинтез, ҷудо намудани энергия, моддаҳои эфирӣ;
- \$B) оббухоркунӣ, мубодилаи газҳо, тақсимшавӣ;
- \$C) фотосинтез, мубодилаи газҳо, оббухоркунӣ;
- \$D) ҳаракат, мубодилаи газҳо, ҷалб намудани ҳайвонот;

2. Аз расм истифода бурда муайян намоед, ки аксари растаниҳои сабз аз чанд қисм иборатанд?

- \$A) гулбарг ва думча;
- \$B) думча ва паҳнаки барг;
- \$C) паҳнаки барг ва навда;
- \$D) масома ва косабарг.

3. Аз растаниҳое, ки дар зер оварда шудааст муайян намоед, ки дар кадомашон баргҳои думчадор ва бедумча дида мешавад, ҷадвалро пур намоед?

Себ, олуболу, гандум, коснӣ, заранг, зағир, чинор, чормағз, сабр, зардолу ва ғайра

pp/г	Номи растаниҳо	Пайвасти баргу боя	
		Думчадор	Бедумча
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

4. Дар баргҳои думчадори кадом растанӣ дар асоси думча пешбаргҳо инкишоф меёбанд?

- A) гандум;
- B) сабр(алоэ);
- C) настанан;
- D) зағир.

5. Аз рӯи шакли зоҳиршавии баргҳо ва ба кадом гурӯҳи растанӣ мансуб будани онҳо аз рӯи сутунҷаҳо мувофиқ созед.

- а) дандоншакл   1) фарк;
- в) сӯзанмонанд   2) ёсуман;
- с) арашакл   3) ларзонбед;
- д) барги мураккаб   4) малина;
- 5) себ.

Ҷавоб					
A					
B					
C					
D					

Ҷавоби дуруст:

5. Аз баргҳои, ки дар зер оварда шудааст номи ин баргҳо муайян намоед ва мансуб будан ба барги содда ё мураккабро дар ҷадвал нишон диҳед?

р/т	Номи баргҳои растанӣ	Баргҳо	
		Содда	Мураккаб
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

7. Растаниҳое, ки дар зер овардашудааст маълум намоед, ки дар кадомашон баргҳои сода ё мураккаб дида мешавад, чадвалро ба як тартиби муайян пур намоед?

Себ, шунг (ясен), сафедор, ғубайро, тамашк (шахтути фарангӣ, малина), зардолу, ақоқиё, чинор, тӯс, фарк, шахтути заминӣ ва ғайра

рр/т	Номи баргҳои растаниҳо	Баргҳо	
		Сода	Мураккаб
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

8. Рағбандии рағхоро, ки дар зер оварда шудааст маълум намоед, ки дар кадомашон рағрониҳои мутавозӣ, тӯршакл ва мутавозӣ дида мешавад, чадвалро ба як тартиби муайян пур намоед?

Гандум, чавдор, чав, чуворимакка, пиёз, гули барфак (ливондар), ахлгул (аспидистра), булут, зардолу, себ, бунафшаи серанга, зулф, чашми зог.

Тӯршакл

Мутавозӣ

Камоншакл

р/т	Номи растаниҳо	Рағбандии барг		
		Мутавозӣ	Камоншакл	Тӯршакл
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				

9. Барои кадом растаниҳо рагрони мутавозӣ хос аст:

\$A) дупаллагихо;

\$B) якпаллагихо;

\$C) лучтухмҳо;

\$D) настананиҳо.

10. Дар кадом қисми барг бофтаи сутуншакл ҷойгир аст:

\$A) дар зери пӯстпардаи болоӣ;

\$B) дар тарафи поёни барг;

\$C) дар бофтаи исфанҷшакл;

\$D) дар гирди масома.

11. Рағҳои барг ба кадом бофта дохил мешаванд ?

\$A) гузаронанда;

\$B) пӯшонанда;

\$C) механикӣ;

\$D) ассимилятсионӣ.

12. Барои барги хӯшадорон кадом қисмҳо хос аст:

\$A) думча, сатҳи барг;

\$B) пешбаргҳо, сатҳи барг;

\$C) остинаки барг, сатҳи барг;

\$D) пешбаргҳо, остинаки барг.

13. Борони ҷӣ масома шаб маҳкам аст:

\$A) фотосинтез (мунтазам) шиддатнок мегузаронад;

\$B) фотосинтез қатъ мешавад,

\$C) фотосинтез бо шиддат мегузарад, тургор паст мешавад;

\$D) раванди фотосинтез бе ҳосил шудани қанд мегузарад.

14. Кадом ҳуҷайраҳои барг шакли гирд ва ковокии зиёд доранд:

\$A) рағҳо;

\$B) масомаҳо;

\$C) байни ҳуҷайраҳо;

\$D) бофтаи сутуншакл.

15. Агар як барг муқобили барги дигар ҷойгир бошад, ҷӣ ном дорад:

\$A) бо навбат;

\$B) ҳалқагӣ;

\$C) муқобили якдигар;

\$Д) разеткаи назди реша.

16. Кадом растаниҳо барги мураккаб доранд?

\$А) липа (зерфун) ;

\$В) булут (берёза);

\$С) заранг.

\$Д) настаран.

17. Барои дар барг ҳосил шудани қанд кадом моддаҳо лозиманд:

\$А) гидроген;

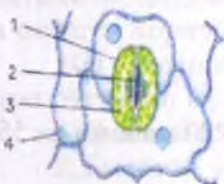
\$В) оксиген ва сулфур;

\$С) оксиди карбон ва об;

\$Д) оксиген ва об.

§26. Сохти ҳуҷайравии паҳнаки барг

1. Сохти ҳуҷайравии паҳнаки баргро, ки дар расм тасвир ёфтааст узвҳои онҳоро аз рӯи сутунҷаҳо мувофиқ созед.

А) ҳуҷайраҳои

хамшафат;

В) роғи масома;

С) пӯст;

Д) хлоропластҳо.

Ҷавоб	1	2	3	4	5
А					
В					
С					
Д					

2. Қисми боло ва поёни барг бо пӯсти тунуку шаффоф пӯшида аст, ки ҳуҷайраҳои онҳо дар якҷоягӣ баргро аз ..... ва ..... муҳофизат мекунад.

\$А) нестшавӣ, вайроншавӣ;

\$В) осеббинӣ, дигаргуншавӣ;

\$С) хушкшавӣ, осеббинӣ;

\$Д) нурҳои офтоб, ҳайвонот;

3. Пластидҳои сабз – хлоропластҳо дар кучои барг мавҷуд ҳастанд?

\$А) байни бофтаҳои ҷабанда ва меристеми ҷойгир аст;

\$В) дар байни масомаҳо дида мешавад ;

\$С) байни ҳуҷайраҳои берангу шаффофи пӯст;

\$Д) дар қисмати дохили барг.

4. Дар байни ҳуҷайраҳои ҷуфт-ҷуфт ҷойгиршудаи барг сӯроҳӣ ё роғ дида мешавад онро чӣ меноманд?

- \$A) бофтаи сутунмонанд;
- \$B) найчаҳои элакшакл ;
- \$C) ҷавфи байниҳуҷайравӣ;
- \$D) бофтаи исфанҷшакл.

5. Масома чист?

\$A) ба воситаи роғи байниҳуҷайравӣ, ки ба барг ҳаво дохил мешавад ва раванди бухоршавӣ ба амал меояд;

\$B) девораи сабзиди растаноро, ки дар он мубодиллаи моддаҳо ба амал меояд;

\$C) наждаи кӯтоҳқардашудае, ки дар онҳо роғҳо дида мешавад;

\$D) қабаати нарми баргро, ки дар он ковоқиҳо дида мешавад.

6. Дар барги нилуфар, ки дар сатҳи рӯи об қарор доранд, масомашон дар кучо мавҷуд аст?

- \$A) дар рӯи баргашон;
- \$B) масома надоранд;
- \$C) дар харду тарафи баргашон;
- \$D) дар тағӣ баргашон.

7. Дар 1мм²-и барги кадом растаниҳо 220 масома ва 550 масома дида мешавад?

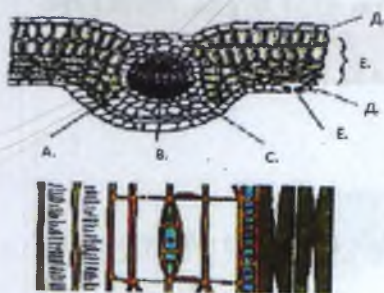
- \$A) булут ва офтобпараст;
- \$B) настанан ва нилуфар;
- \$C) фарк ва хурмо;
- \$D) офтобпараст ва фарк.

8. Мағзи барг дар кучо ҷойгир аст?

- \$A) найчаҳои элакшакл;
- \$B) дар ҳуҷайраҳои сабз;
- \$C) дар рағҳо;
- \$D) зери пӯст.

9. Сохти дарунии паҳнаки баргро, ки дар расм овардашударо бо як тартиби муайян дар ҷадвал ҷо ба ҷо гузоред?

1. найчаҳои элакшакл; 2. пӯст; 3. рағҳо; 4. масома; 5. нах; 6. ҳуҷайраҳои сабз.

Чавоби дуруст дар ҷадвал
нишон дода мешавад.

1	2	3	4	5	6

§27. Фотосинтез. Дар баргҳо ҳосил шудани оҳар

1. Фотосинтез чист?

\$A) ҳуҷайраҳои хеле дарозрӯяе, ки аз моддаҳои ғайриорганики, моддаҳои органики ҳосил мегардад ва оксиген ҳориҷ мешавад;

\$B) он равандест, ки дар рӯшноӣ аз моддаҳои ғайриорганикӣ – об ва гази карбонат дар барги сабзи растаниҳо моддаҳои органикӣ (қанд, оҳар) ҳосил мегардад ва оксиген ҳориҷ мешавад;

\$C) ҳосилшавии моддаҳои органикиро ба воситаи нури рӯшноии офтоб;

\$D) ҷавоби A ва B дуруст.

2. Тамоми моддаҳои органикие, ки дар мева, тухм, бехмева, лундамева, пиёзак ва ғайра захира мешаванд, дар раванди чӣ ба вуҷуд меояд?

\$A) раванди фотосинтез;

\$B) обхӯркунӣ;

\$C) мубодилаи газҳо;

\$D) тақсимшавии ҳуҷайраҳо;

3. Аз руи расм истифода бурда фаҳмонед, ки ин кадом гул аст ва дар дар рӯшноӣ барги сабз чӣ ҳосил мекунад?

\$A) гули тӯтиё ё анҷибар (ёронгул), оҳар (крахмал);

\$B) гули холмон, равған;

\$C) гулшарак, сафеда;

\$D) бодгул, оҳар (крахмал);

§28. Дар рӯшноӣ ва газҳои карбонатӣ фуруӯ бурда, оксигенро хориҷ кардани баргҳо

1. Дар таркиби ҳаво чанд фоиз газҳои карбонатӣ мавҷуд аст?
\$A) 0,03;
\$B) 0,05;
\$C) 0,04;
\$D) 0,01;
2. Растаниҳои рӯизаминӣ газҳои карбонатӣ аз чӣ мегиранд?
\$A) об;
\$B) ҳаво;
\$C) микроорганизмҳо;
\$D) аз растаниҳои биёбон;
3. Растаниҳои обӣ бошанд, газҳои карбонатӣ аз .....мегиранд?
\$A) таркиби хоки нам;
\$B) ҳаво;
\$C) газҳои карбонатӣ дар об ҳал шударо;
\$D) аз ҳайвонот;
4. Аз расми истифода бурда муайян намоед, ки растани кадом вақт газҳои карбонатӣ фуруӯ бурда, оксигенро хориҷ мекунад?

- \$A) дар дохили об;
- \$B) ториқӣ;
- \$C) рӯшноӣ;
- \$D) ториқи ва рӯшноӣ ;

§29. Нафасгирии баргҳо. Обро бӯхор кардани баргҳо

1. Растаниҳо ба тӯфайли ..... ва ҷавфи байниҳуҷайрагиашон оксигенро нафас гирифта, газҳои карбонатӣ хориҷ мекунанд.
\$A) рагҳо;
\$B) найчаҳои элакшакл;
\$C) гулҳо;
\$D) масоҳо;
3. Алоқамандии фотосинтез ва нафаскаширо дар нақша фаҳмонда диҳед?

4. Тақрибан чанд фоизи вазни растаниро об ташкил медиҳад?

- \$A) 80;
- \$B) 96;
- \$C) 83;
- \$D) 60;

5. Раванди нафаскашӣ ва фотосинтез дар кадом тарафи расм тасвир ёфтааст дар ҷадвал аз рӯи расм ҷо ба ҷо гузоред?

Тарафи рост:

- \$A) оксиген-1; \$B) буғи об; \$C) гази карбонат-1;
- \$D) оксиген-2; \$E) гази карбонат -2.

Тарафи чап:

- \$A) оксиген; \$B) моддаҳои органикӣ ҳалшуда;
- \$C) гази карбонат; \$D) рӯшноӣ; \$E) обу моддаҳои маъданин ҳалшуда.

Ҷавоби дурусти тарафҳо дар ҷадвал нишон дода шудааст.

Тарафҳо	1	2	3	4	5
Рост					
Ҷап					

6. Хусусияти бухор карадани растаниҳоро дар як шабонарӯз мансуб будани онҳоро аз рӯи сутунҷаҳо мувофиқ созед.

- 1) 1л   А) чуворимакка;
 2) 60л   В) карам;
 3) 20г   С) булут;
 4) 800г   Д) тӯс.
 5) 50л

Ҷавоб	1	2	3	4	5
А					
В					
С					
Д					

§30. Мутобиқшавии растанӣ дар ҳокҳои нисбатан хушк

1. Ҷузъҳои (элементҳои) алоҳидаи муҳити берунаро чӣ ташкил медиҳад?

- А) равшанӣ, ҳарорат, намӣ, таркиби хок;
 В) релеф, ҳарорат, рӯшноӣ, рег;
 С) равшанӣ, намӣ, нуриҳои маъданӣ, торф;
 Д) гил, таркиби хок, ангишт, гармӣ.

2. Қадом растаниҳоро медонед, ки баргҳояшон хеле калон аст?

- А) тутанҷир, гули ҳасрат, филодендрон;
 В) рефлезия, чилбанд, адрасмон;
 С) бодиринг, чиллигулҳо, мармиҷон;
 Д) гули ҳасрат, картошка, гули патунӣ.

3. Растаниҳои ҷойҳои хушк аз намӣ бо чӣ хусусиятҳояшон фарқ мекунанд?

- А) баргашон майда, баъзан бебарг ба ҷои барг хор;
 В) баргашон масомаи зиёд доارد ва ба ҷои барг хор;
 С) тамоман дар онҳо барг дида намешавад;
 Д) баргашон майда, сузаншакл ва обро хуб бухор мекунанд.

4. Тағйири шакли баргҳои дар расм овардашударо бо як тарғиби муайян дар ҷадвал чо ба чо гузоред?

\$A) суббор; \$B) саксаул; \$C) танобаки мушунг;
\$D) сабр; \$E) хори зирк; \$E) хори кактус.

Ҷавоби дуруст дар ҷадвал нишон дода мешавад.

1	2	3	4	5	6

2. Серпашмакӣ ва бо шираи муммонанд рӯйпӯш будани барг, нисбати кам будани ..... аломатҳои дигар вобаста аст.

- \$A) масома;
- \$B) пӯст;
- \$C) найчаҳои элакшакл;
- \$D) гифҳо.

6. Дар қадом растанӣ умуман барг дида намешавад?

- \$A) саксаул;
- \$B) настан;
- \$C) шайтонкоса;
- \$D) хори морак.

\$31. Тағйири шакли барг. Ҳазонрез

1. Қадом растанӣхоро медонед, ки баргҳоиашон шаклашонро дигар қарда ба хор табдил ёфтаанд?

- \$A) кактус (Суббор), зирк (зиллол);
- \$B) гули кавқаб, кактус (субор);
- \$C) найчагул, офтобпараст;
- \$D) сичак (сич, севчук), зирк(зиллол).

2. Кадом растаниеро медонед, ки дар хокҳои моддаҳои нитрогениашон кам месабзанд ва дар пахнаки баргашон бо пашмакчаҳо пӯшида буда, онҳо моеи часпак мебароранд?

- \$A) пашшахӯрак (росянка);
- \$B) найчагул;
- \$C) кокутӣ;
- \$D) тугмачагул.

3. Дар расм кадом намуди растанӣ тасвир ёфтааст?

- \$A) суббор;
- \$B) зилол;
- \$C) пашшахӯрак;
- \$D) булут.

4. Кадом растаниҳои гулдорро медонед, ки дар зимистон ҳам баргҳояшон намержанд ва ҳамешасабзанд?

- \$A) Хуланг, халанҷ, нордонак;
- \$B) хуланг, пудина, нордонак;
- \$C) нонфарак, халанг, ҳолмон;
- \$D) нордонак, испарак, хуланг.

5. Дар расм кадом намуди растанӣ тасвир ёфтааст?

- \$A) халанҷ;
- \$B) нордонак;
- \$C) хуланг;
- \$D) суббор.

§32. Аҳамияти растани сабз дар табиат ва ҳаёти инсон

1. Кадом олим китоби «Ҳаёти растанӣ»-ро навиштааст, ки дар хусуси аҳамияти растаниҳои сабз дар табиат ва инкишофи ҳаёт дар рӯи Замин баҳс мекунад?

- \$A) К.А.Тимирязев;
- \$B) Ч.Дарвин;
- \$C) С.Т.Сатторович;
- \$D) Н.И.Вавилов.

2. Иқтибоси зерин ба кадом олим мансуб аст: «Замоне, дар кадом як маҳал нури Офтоб ба Замин афтид, аммо на ба замини бесамар, балки ба як майсаи сабзи гандум ё

аниқтараш ба донаи хлорофилл. Нур ба дона бархӯрду хомӯш шуд, ҳамчун рӯшноӣ барҳам хӯрд, аммо нест нашуд. Вай фақат барои иҷрои кори дохилӣ сарф шуд....»

- \$A) К.А.Тимирязев;
- \$B) К.Линей;
- \$C) С.Т.Сатторович;
- \$D) Ж.Б. Ламарк.

3. Растаниҳои сабз .....ро аз оксиген, ки барои нафасгирии ҳамаи организмҳои зинда зарур аст, бой мегардонанд.

- \$A) атмосфера;
- \$B) ҳайвонот;
- \$C) ноосфера;
- \$D) одамон.

4. Қадом организмҳои зинда намнокии мӯътадили ҳаворо нигоҳ дошта, шиддати ғалоғулаву шавкунро дар кӯчаҳои шаҳру деҳот паст мекунанд, пеши роҳи шамоли саҳт ва бӯҳрони хокбро мегирад?

- \$A) растанӣ;
- \$B) ҳайвонот;
- \$C) одамон;
- \$D) ҳайвонот ва растанӣҳо.

§33. Поя. Гуногуни поя. Қадкашии поя, шохаронӣ

1. Пояи чузъи таркибии чӣ мебошад?

- \$A) реша;
- \$B) мугча;
- \$C) навда;
- \$D) барг.

2. Пояҳои растанӣҳо ..... ва ..... мешаванд?

- \$A) алафӣ ва чӯбӣ;
- \$B) мугча ва дарахти;
- \$C) навда ва баргӣ;
- \$D) алафӣ ва буттаӣ.

3. Гуногунии пояҳои дар расм овардашударо бо як тартиби муайян дар ҷадвал ҷо ба ҷо гузоред?

1. пояи печанда; 2. пояи рост; 3. пояи хазанда; 4. пояи часпанда.

Ҷавоби дуруст дар ҷадвал нишон дода мешавад.

1	2	3	4

4. Номи растаниҳо ва ба кадом намуди поя мансуб будани онҳоро аз рӯи сутунчаҳо мувофиқ созед.

1) камбий	A) пояи печанда;
2) панчазоғ	B) пояи рост;
3) лианҳо	C) пояи хазанда;
4) сафедор	D) пояи часпанда.
5) мушунг	

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

5. Растаниҳои ростпояро муайян кунед?

- \$A) панчазоғ, марғчой, шоҳтути заминӣ, роҳдавак;
 \$B) себ, сафедор, чуворимака, офтопараст;
 \$C) печак, лӯбиё, мушунг;
 \$D) ашақа, нахли роланг.

6. Растаниҳои хазандаро муайян кунед?

- \$A) печак, лӯбиё, мушунг;
 \$B) себ, сафедор, чуворимака, офтобпараст;
 \$C) ашақа, нахли роланг;
 \$D) панчазоғ, марғчой, шоҳтути заминӣ, роҳдавак.

7. Растаниҳои печандаро муайян кунед?

- \$A) ҳамаш дуруст аст;
- \$B) себ, сафедор, чуворимака, офтопараст;
- \$C) панчазоғ, марғчой, шоҳтути заминӣ, роҳдавак;
- \$D) печак, лӯбиё, мушунг.

8. Растаниҳои часпандаро муайян кунед?

- \$A) печак, лӯбиё, мушунг;
- \$B) себ, сафедор, чуворимака, офтопараст;
- \$C) чавобҳои А ва Д дуруст аст.
- \$D) ашақа, нахли роланг.

9. Лиан (чӯброс) гуфта кадом намуди растанихоро дар назар доред?

- \$A) растаниҳои пояшон печида ва часпида болобарояндаро;
- \$B) растаниҳое, ки пояшон рост ва гули зиёд дорад;
- \$C) растаниҳои пояшон часпида ва чафс мебошад;
- \$D) растаниҳои пояшон хазанда ва часпанда болобарояндаро.

10. Кадом намуди растаниҳо дар муддати чандин сол таъаҷуббахшонро иваз карда, то 300 метр қад мекашанд?

- \$A) нахли роланг;
- \$B) ашақа (плюш);
- \$C) виктория;
- \$D) барги зуф.

11. Кадом растаниҳои сабзавотӣ соли якуми сабзишашон аз дилаки беҳмева барг мебароранд?

- \$A) сабзӣ, лаблабу, турб;
- \$B) сабзи, мушунг, карам;
- \$C) шалғам, лаблабу, шибит;
- \$D) кашниз, турб, боймиҷон.

§34. Сохти дарунии пояи дарахт

1. Қабатҳои танаи дарахти ба наздики аррашударо аз назар гузаронида муайян кунед ва мансуб будани онҳоро аз рӯи сунунҷаҳо мувофиқ созед.

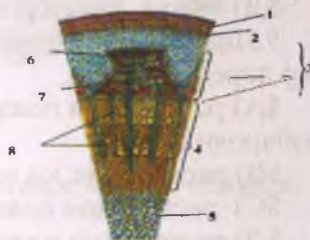

- A) камбий;
- B) чӯб;
- C) дила;
- D) лиф.

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

2. Чузъи буриши кӯндаланги шохчаи сесолаи зирфунро, ки дар нақша оварда шудааст бо як тартиби муайян дар ҷадвал ҷо ба ҷо гузоред?

- \$A) пӯст;
- \$B) дила;
- \$C) чӯб;
- \$D) пӯслох;
- \$E) пӯк;
- \$Ё) нах; \$Ж) рағҳо;
- \$З) ; найчаҳои элакшакл .

Ҷавоби дуруст дар ҷадвал нишон дода мешавад.

1	2	3	4	5	6	7	8

3. Дар байни пӯстлох ва чӯб чӣ ҷойгир шудааст?

- \$A) камбий;
- \$B) дила;
- \$C) пӯк;
- \$D) лиф.

4. Камбийро бофтаи ..... мегӯянд.

- \$A) бавучудоваранда;
- \$B) меристеми ;
- \$C) ҷабанда ;
- \$D) механикӣ.

5. Сохти дарунии пояи растанҳои дарахтӣ чӣ хел мебошанд?

- \$A) пӯстлох, камбия, мағзи дилак;
- \$B) чӯб, бофтаи сутуншакл, дилак;
- \$B) пӯстлох, чӯб, масомаҳо, лиф;
- \$Г) пӯстлох, камбия, чӯб, дилак;
- \$Д) пӯстлох, камбия, чӯб, сӯрохиҳои хамвор.

6. Дар пояҳои кадом растаниҳо нахҳои лифи нағз инкишоф ёфтаанд:

\$A) қарам;

\$B) бодиринг;

\$C) зағир;

\$D) лубиё.

§35. Ғафс шудани поя. Ҳосил шудани солхалқа

1. Қадом дарахтро медонед, ки танаи онҳо то 10м мерасад?

\$A) булут;

\$B) финдик ;

\$C) бихӣ;

\$D) анҷир;

\$E) себ.

2. Тамоми қабати ҳуҷайраҳои чӯб, ки дар давоми як мавсими нашествӣ ҳосил шудаанд чиро ба вучуд меоваранд?

\$A) солхалқаи сабзиш;

\$B) камбиरो ;

\$C) лифро;

\$D) пӯстро.

3. Ғавсии солхалқаҳо гуногунро ба солхалқаҳои ..... ва ..... фарқ карда мешавад.

\$A) борику, паҳн;

\$B) тунуку, ҷафс ;

\$C) шимол, ҷануб ;

\$D) паҳн, шимол.

4. Солхалқаҳои паҳн дар қадом ҳолат ҳосил мешаванд?

\$A) дар солҳои шароити иқлимашон бағоят мусоид;

\$B) тобостон агар гарм бояд ;

\$C) замистон сард бояд ;

\$D) дар солҳои шароити иқлимашон сербориш.

5. Солхалқаҳои бориқ дар қадом ҳолат ҳосил мешаванд?

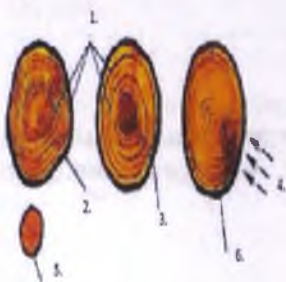
\$A) дар солҳои шароити иқлимашон бағоят мусоид;

\$B) тобостон агар гарм бояд ;

\$C) дар солҳои шароити иқлимашон сербориш ва гарм;

\$D) дар солҳои нисбатан номусонди иқлим.

6. Солхалкаи ғўлачўби дарахтро, ки дар нақша овардашудааст бо як тартиби муайян дар чадвал ҷо ба ҷо гузоред?

- A) дар шароити ботлок;
- B) шамол;
- C) дар ҷои кушод;
- D) дар ҷои дарахтбурӣ;
- E) дар ҷои хушкӣ;
- Ё) солхалқа .

Ҷавоби дуруст дар чадвал нишон дода мешавад.

1	2	3	4	5	6

7. Аз рӯи солхалқаҳо чун кутбнамо самти чиро муайян кардан мумкин аст?

- \$A) уфук;
  - \$B) афзоиши дарахтро ;
  - \$C) хучараҳои дарахтро ;
  - \$D) қаракати об, моддаҳои маъданӣ ва органикӣ.
8. Ҳалқаҳои солна ба кадоме аз ин растаниҳо хос аст:
- \$A) чилбанди (чилбуғуми саҳроӣ);
  - \$B) ушнаи фотозағирак;
  - \$C) гандум;
  - \$D) липа.

§36. Ҳаракати об, моддаҳои маъданӣ ва органикӣ дар тана (поя)

1. Растанӣ ба воситаи кадом узваш об ва моддаҳои ғайриорганикиро чабида мегарад?

- \$A) реша;
- \$B) гул;
- \$C) мева;
- \$D) барг.

2. Об ва моддаҳои ғайриорганикӣ ба воситаи чӣ ба тамоми узвҳои растанӣ паҳн мешаванд?

- \$A) бофтаҳо ва бандчаҳои гузаронанда;
- \$B) пӯстлоҳ ва дила;
- \$C) бофтаҳо ва пӯстлоҳ ;
- \$D) реша ва барг.

3. Аз расми пешниҳодшуда истифода бурда обу моддаҳои маъдани ҳалшуда тавассути чӣ дар растанӣ ҳаракат мекунанд, муайян кунед?

- \$A) чӯб;
- \$B) пук ;
- \$C) лиф ;
- \$D) пулоҳ .

4. Аз расми пешниҳодшуда истифода бурда дар наждаи ҳалқабур ҳосил шудани решаҳои иловагиро фаҳмонда диҳед?

5. Ташаккули ..... ва ..... дар нажда дар расм нишон дода шудааст.

- \$A) чоғар ва решаҳои иловагӣ;
- \$B) чоғар ва решаҳои паҳлуи ;
- \$C) ҳалқабур ва тиреша ;
- \$D) гифҳо ва патакреша.

6. Моддаҳои органикӣ дар растаниҳои яксола дар кучо захира мешаванд?

- \$A) мева ва тухм;
- \$B) барг ва гул ;
- \$C) реша ва тухм ;
- \$D) мева ва барг.

§37. Тағйири шакли навда, решапоя, лӯнда. Пиёзак

1. Дар навдаҳои шаклдигаркардаи кадом растаниҳо барои сабзишу инкишофи минбаъдаи онҳо моддаҳои органикӣ захира мешаванд?

- \$A) решапоя, лӯнда ва пиёзак;
- \$B) тиреша, лунда ва пиёзак;
- \$C) пиёзак, навда, лундареша ;
- \$D) барг, решапоя.

2. Аз растаниҳои додашуда дар кадомашон решапоя дида мешавад?

- \$A) ғумай, шақоик, гули ливондар, нонфарак;
- \$B) арзан, шақоик, гули ливондар, алоз;
- \$C) газна, ғумай, шақоик, гули ливондар, аспидистра;
- \$D) газна, ғумай, шақоик, гули ливондар, адрасмон.

3. Дар расм решапояи кадом гулҳо нишон дода шудааст?

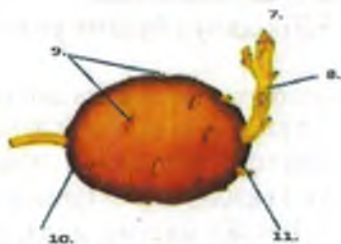

- \$A) ливондар, шақоик;
- \$B) қоқу, шақоик;
- \$C) финдик, бодгул ;
- \$D) нонфарак, испарак.

4. Аз растаниҳои додашуда дар кадомашон лӯнда дида мешавад?

- \$A) картошка, ноки заминӣ, гули ҳавоборонак;
- \$B) кӯкнор, картошка, пиёз, гули ливондар ;
- \$C) газна, ғумой, шақоик, гули ливондар, аспидистра;
- \$D) ғумой, шақоик, ноки заминӣ, нонфарак.

2. Ташаккули лўндаи картошкаро, ки дар нақша оварда шудааст бо як тартиби муайян дар чадвал чо ба чо гузored?

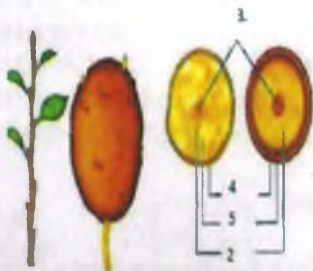
\$A\$) столонхо; \$B\$) лундаи нав; \$B\$) реша; \$r\$) лўндаи кўхна; \$D\$) нихол; \$E\$) қисми зерихокии навда; \$E\$) лундае, ки неш задааст; \$Ж\$) чашмак; \$З\$) неш; \$K\$) нўги лунда; \$Л\$) буни лунда .

Чавоби дуруст дар чадвал нишон дода мешавад.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

6. Лўнда – навдаи шаклдигаркардаи зерихокиро аз нақша истифода бурда мансуб будани онхоро аз рӯи сутунчаҳо мувофиқ созед.

- A) навда;
- B) пўст;
- C) чўб;
- D) дила;
- E) лиф.

Чавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					
E					

7. Агар лундаи картошкарро бурида ба он як қатра махлули сероби йод чаконем он кабудранг мегардад сабабаш дар чист?

- \$A) мавчуд будани охар;
- \$B) раван дорад ;
- \$C) сафеда дорад ;
- \$D) мавчуд будани равған ва крахмал.

8. Аз растаниҳои додашуда дар кадомашон пиёзак дида мешавад?

- \$A) картошкa, ноки заминӣ, гули ҳавоборонак;
- \$B) мумғиёх, ғумой, шақоик, гули ливондар, лола ;
- \$C) газна, ғумой, шақоик, гули ливондар, аспидистра;
- \$D) пиёз, наргис, лола, пиёзи ғоз, сиёҳалаф.

9. Муайян намоед, ки пиёзаки пиёз аз кадом қисмҳо иборат аст?

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

10. Қисми поёнии пиёзак (дилак) –ро чӣ меноманд:

- \$A) пояи кӯтоҳшуда;
- \$B) барги шаклдигаршуда;
- \$C) решаи шакли дигаршуда;
- \$D) муғҷаи паҳлӯӣ.

11. Лундаи картошкa чист?

- \$A) реша;
- \$B) реша поя;
- \$C) поя;
- \$D) навдаи зери заминӣ.

12. Ливондаро чӣ хел афзоиш медиҳанд (зиёд мекунанд):

- \$A) бо реша;
- \$B) бо пиёзак;
- \$C) бо қаламча;
- \$D) бо пояреша.

Боби VI. АФЗОИШИ НАШВИИ РАСТАНИҲОИ ГУЛДОР

§38. Афзоиши нашви растанӣ ба воситаи навда

1. Растанӣҳои гулдор бо кадом роҳ афзоиш мекунанд?

- \$A\$) чинсӣ ва нашвӣ;
- \$B\$) ғайричинсӣ ва нашвӣ;
- \$C\$) нашвӣ ва вегетативӣ;
- \$D\$) чинсӣ ва партеногенез.

2. Афзоиши нашвӣ чист?

- \$A\$) инкишофи растанӣ аз реша ва поя;
- \$B\$) сабзидани организм аз ҳисоби ҳуҷайраҳои чинсӣ;
- \$C\$) бо роҳи портогенез сабзондан;
- \$D\$) аз зигота сабзондани растанӣ.

3. Афзоиши нашвӣ шампион бо ин тарз мегузарад:

- \$A\$) спораҳо;
- \$B\$) бо меваи бадан;
- \$C\$) бо пайдо шудани гаметаҳо ва бордоршавӣ;
- \$D\$) бо қисми грибноса.

4. Кадом усулҳои афзоиши нашви растанӣҳои киштаро медонед?

\$A\$) бо қаламча, фарғуч, бо роҳи пайванд кардани мугҷаву қаламча, шинонидани лӯнда, пиёзак ва тақсими решапоя;

\$B\$) пиёзак, бо қаламча, партеногенез, тақсими решапоя;

\$C\$) фарғуч, пиёзак, зери хок намуди реша, қаламча; тавасути пайвандкуни;

\$D\$) ҷавоби А ва С.

5. Аз нақша истифода бурда бо қаламча роҳҳои зиёд кардани растаниро фаҳмонда диҳед.

6. Кадом растанихоро медонед, ки дар мухити сернам ё обӣ аз навдаҳои зеризаминиашон решаҳои иловагӣ пайдо карда, зиёд шуда метавонанд?

- \$A) сафедор, бед;
- \$B) себ, бед ;
- \$C) анор, чормағз ;
- \$D) булут, олу.

7. Кадом растаниҳои хонагиро медонед, ки аз қаламчаи поя (навда), зиёд шуда метавонанд?

- \$A) сафедор, бед, чағ-чағ, садбарг, традескансия;
- \$B) чойкаҳак, бодом, ангат, қаламфур, хуч ;
- \$C) бихӣ, ҳолмон, гули ёкут, шулха, лола, гулпарак;
- \$D) традескансия, гули бегония, садбарг, ёронгул, хиногул.

8. Кадом растанихоро медонед, ки бо усули фарғуч, ки дар нақша оварда шудааст, зиёд шуда метавонанд?

- \$A) қот, бектошӣ, анчир, анор;
- \$B) сафедор, бед, чағ-чағ, традескансия;
- \$C) булут, олу, қот, анор ;
- \$D) анор, чормағз, бектош, анчир.

9. Растаниҳои дар нақша овардашударо, ки тавассути пояи хазандаашон зиёд шуда метавонанд муайян кунед?

- \$A) қот, бектошӣ, анчир, анор;
- \$B) анор, чормағз, шохтути замини;
- \$C) хлорофитум, мия, гандумак ;
- \$D) гандумак, шохтути заминӣ, хлорофитум.

10. Кадом алафҳои бегонаи ашадди ро медонед, ки ба туфайли решапоояшон, афзоиш мекунад?

- \$A) қот, бектошӣ, наски оби, тухлап;
- \$B) зарпечак, испарак, ачирик ;
- \$C) кокути, бўймодарон, адрасмон ;
- \$D) ғумой, ачирик, бўймодарон.

11. Кадом растаниҳоро медонед, ки ба воситаи лӯндаҳояшон зид мекунад, ки дар нақша оварда шудааст?

- \$A) картошка, ноки заминӣ;
- \$B) чормағзи замини ;
- \$C) помидор ;
- \$D) гулкарам.

12. Сир, лола, нарғис, занбақ бок адо ро афзоиш мекунад?

- \$A) пиёзак;
- \$B) поя;
- \$C) лӯнда;
- \$D) пояи хазандашон.

13. Кадо дарахтони меваги ро медонед, ки бо роҳи пайванд зиёд мекунад?

- \$A) себ, муруд, нок, олу, гелос ва ғайра;
- \$B) бед, себ, анор, агур ;
- \$C) шафтолу, чормағз, бодо, сафедор ;
- \$D) нок, олу, ангур, ви́ктория.

14. Муғчапайванд ё қаламчаи растани киштаро, ки барои пайванд кардан гирифтаанд, чӣ меноманд?

- \$A) пайванддӯст;
- \$B) муғчапайванд;
- \$C) қаламчапайванд;
- \$D) такпайванд.

15. Ниҳоли хасакер, ки ба он пайванд мекунад, чӣ меноманд?

- \$A) такпайванд;
- \$B) муғчапайванд;
- \$C) қаламчапайванд;
- \$D) пайванддӯст.

16. Афзоиши нашествии растани ба воситаи навдари ба расмхо мувофиқ намоед:

- 1. А) муғчапайванд;
- 2. В) каламчапайванд;
- 3. С) лўнда;
- 4. Д) фарғуч.

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

17. Растаниҳои дар зер овардашуда ва ба кадом роҳ зиёд кардани онхоро аз рӯи сутунчаҳо мувофиқ созед.

- а) шоҳтути заминӣ; 1) муғчапайванд;
- в) анҷир; 2) пайванд;
- с) муруд; 3) лўнда;
- д) ноки заминӣ; 4) пояи хазандааш;
- 5) фарғуч.

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

18. Растаниҳое, ки дар зер оварда шудааст маълум намоед, ки ба кадом роҳ зиёд мешаванд, чадвалро бо як тартиби муайян пур намоед?

Традескансия, гули бегония, қот, садбарг, анор, ёронгул, бектошӣ, анҷир, ғумой, ар-ар, шаҳтути заминӣ, аҷириқ, хиногул, бед, себ, зардолу, тут, олу, ноки заминӣ, картошка, сафедор, нок, мурӯд.

р/т	Номи растаниҳо	Усулҳои зиёд кардани растаниҳо					
		Каламча	Фарғуч	Пояи хазанда	Резанов ашсон	Лўндаҳо яллон	Пайванд
1.	Традескансия						
2.	Қот						
3.	Гули бегония						
4.	Садбарг						
5.	Бектошӣ						

6.	Анор							
7.	Ёронгул							
8.	Ҳиногул							
9.	Шахтути заминӣ							
10.	Ғумой							
11.	Анчир							
12.	Ар-ар							
13.	Ачирик							
14.	Картошка							
15.	Сафедор							
16.	Ноки заминӣ							
17.	Бед							
18.	Себ							
19.	Зардолу							
20.	Тут							
21.	Олу							
22.	Нок							
23.	Муруд							

§39. Афзоиши нави растанӣ ба воситаи решава барг

1. Тамашки боғӣ, настанан (хуч) ва растаниҳои ороширо бо кадом роҳ зиёд мекунад?

- А) қаламчареша;
- Б) қаламчапайванд;
- С) лӯнда;
- Д) фарғуч.

2. Қаламчареша чӯзӣ решаест, ки ....см дарозӣ дорад.

- А) 15-25;
- Б) 15-20;
- С) 14-25;
- Д) 10-24.

3. Аз нақша истифода бурда муайян намоед, ки ин растаниҳо бо кадом роҳ зиёд мешаванд?

- А) реша;
- Б) лӯнда ;
- С) мӯғчапайванд;
- Д) фарқуч ;

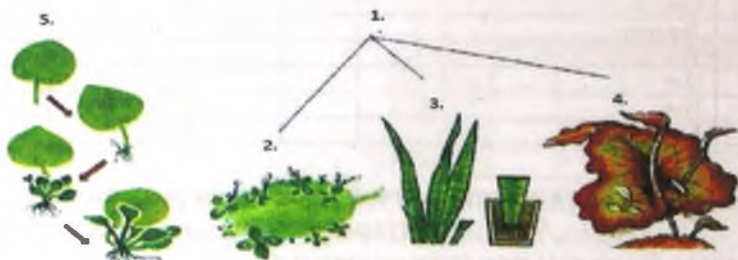

4. Кадом растаниҳоро медонед, ки ба воситаи баргашон (қаламчабарг) афзоиш мекунад?

- \$A) гули бегония, бриофиллиум (сабриғиён), сансевера, лимӯ;
- \$B) гули ҳолмон, бунафшаи узамбари, лиму, бегония ;
- \$C) лола, гулпарк, бриофиллиум, гули сиёғӯш ;
- \$D) гули бегония, лиму, сансевера, мумғиёх.

5. Аз барг афзудани растаниҳои дар дар нақша овардашударо мувофиқ намоед:

- A) сансевера;
- B) бунафшаи узамбарӣ;
- C) бриофиллиум;
- D) бегония.

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

Боби VII. ГУЛ ВА МЕВА

§40. Гул. Аҳамияти гул барои ҳаёти растаниҳо. Сохти гул

1. Гул чист?

- \$A) пояе, дар муғча ва баргҳо месабзад;
- \$B) наждаи дарози шаклдигаркардаро меноманд, барои афзоиши тухмӣ хизмат;
- \$C) девораи сабзидаю тағирёфтаи ғӯракро ;
- \$D) Навдаи кӯтоҳу шаклдигаркардаро меноманд, ки барои афзоиши тухмӣ хизмат мекунад.

2. Гул аз ..... инкишоф меёбад.

- \$A) косабарг;
- \$B) гулбарг ;
- \$C) муғчагул ;
- \$D) муғчагул.

3. Қисми поягии гул ..... ва ..... ро дар бар мегирад.

\$A)\$ думчаул, гардбарг;

\$B)\$ гулбанд, гардон;

\$C)\$ гуноя, гулбанд ;

\$D)\$ гурак, сутунча;

4. Косабарг, гулбарг, гардбарг ва тухмдон аз чӣ ба вучуд омадаанд?

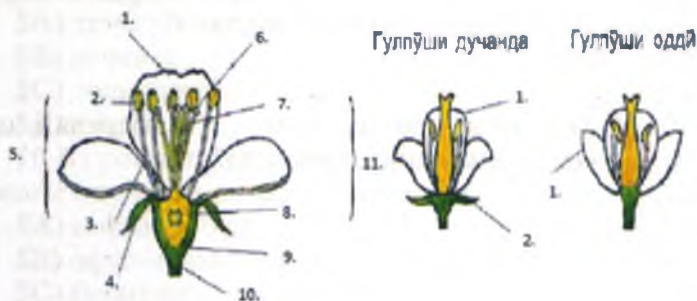
\$A)\$ баргҳои ҷавон;

\$B)\$ аз навда ва баргҳои тағйирёфта ;

\$C)\$ баргҳои шаклдигаркарда ;

\$D)\$ аз гулҳои шаклдигаркада.

3. Сохти гуле, ки гулпӯши дучанда ва оддӣ дорандро, ки дар нақша оварда шудааст бо як тартиби муайян дар ҷадвал ҷо ба ҷо гузоред?

1. Гулпӯши дучанда:

А) думчаи гул; Б) косабарг; В) думчаи гардбарг; Г) гӯра; Д) гулбанд; Е) сутунча; Ё) гардгирак; Ж) гарддон; З) гулбарг; К) гардбарг; Л) мевадон.

2. Гулпӯши оддӣ:

А) гулбарг; Б) косабарг.

Ҷавоби дуруст дар ҷадвал нишон дода шудааст.

р/г	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Гулпӯши дучанда									
Гулпӯши оддӣ									

6. Дар маркази гули себ чӣ ҷойгир аст?

\$A) гардбарг

\$B) гулбанд;

\$C) тухумдон ;

\$D)сутунча.

7. Гулпӯши гули себ аз чанд намуди баргчаҳо иборат аст?

\$A) 3;   \$C) 2 ;

\$B) 1 ;   \$D) 6.

8. Мачмӯи гулбаргҳоро гултоҷ, косабаргҳоро косабарг меноманд ин гуна гулпӯшро ба фикри Шумо чӣ меноманд?

\$A) якчанда;

\$B) гулпуши оддӣ;

\$C) дучанда;

\$D) гулпуши мураккаб ;

9. Гултоҷи гули себ аз чанд гулбарги сафед ё сафеду гулобӣ иборат аст, ки бо ҳам пайваст нестанд?

\$A) 3;   \$C) 4;

\$B) 2;   \$D) 5.

10. Косабарги гули себ аз чанд ..... баргчаи сабз иборат буда, онҳо бо ҳам пайваст нестанд?

\$A) 3;

\$B) 2;

\$C) 4;

\$D) 5.

11. Дар растаниҳои дар зер овардашуда дар кадомашон косабарг дида намешавад?

\$A) лола, амоқаро, гули занбақ;

\$B) гулчиғ, нордонак, банги девона ;

\$C) гули занбақ, амариллис, лола ;

\$D) гули наврӯзӣ, амариллис, гули маҷаҳ.

12. Дар баъзе растаниҳои, ки тамоми баргчаҳои гулпӯш каму беш якхеланд, лекин дар онҳо косабарг дида намешавад ин гуна гулпӯшро гулпӯши ..... меноманд.

\$A) дучанда;

\$B) мураккаб;

\$C) оддӣ ;

\$D) якхела.

13. Кадом растаниҳоро медонед, ки гули онҳо умуман гулпӯш надоранд ва гули онҳо урӯн ё луч мебошанд?

- \$A) сафедор, мушунг;
- \$B) шунг, ҳолмон ;
- \$C) гули бед, шунг ;
- \$D) нордонак, чағ-чағ.

14. Гулҳое, ки ҳам гардбарг ва ҳам тухмдон доранд онҳо чӣ гуна гулҳоянд?

- \$A) чудочинса;
- \$B) тудагул;
- \$C) дучинсаанд;
- \$D) якчинса ;

15. Дар растаниҳое, ки як қисми гулҳо фақат тухумдон, қисми дигар бошад, фақат гардбарг доранд ин гунна гулҳоро ..... меноманд.

- \$A) точагул;
- \$B) якчинса ;
- \$C) чудочинса;
- \$D) дучинса.

16. Аз растаниҳои додашуда кадомашон ба растаниҳои якхонагӣ ё дучинса дохид мешаванд?

- \$A) сафедор, бед
- \$B) офтобпараст, ангат;
- \$C) бодиринг, чуворимакка;
- \$D) бед, чуворимакка ;

17. Аз растаниҳои додашуда кадомашон ба растаниҳои духонагӣ ё чудочинса дохид мешаванд?

- \$A) канаб, сафедор, бед;
- \$B) сабзӣ, канаб, лимӯ;
- \$C) бодиринг, чуворимакка, анор;
- \$D) сафедор, чуворимакка, себ.

18. Чуворимакка, ки растани дучинса мебошад аз нақша истифода бурда қисмҳои онро муайян кунед?

- 1.
- 2.
- 3.

19. Тӯдагул ва гули бед, ки растаниҳо ҷудочинса мебошад аз нақша истифода бурда қисмҳои онро муайян кунед?

§41. Тӯдагул (хӯшагул)

1. Растаниҳои тоқгул гуфта чӣ гуна растаниҳоро мегӯянд?

\$A) растаниҳоро, ки гули онҳо яктоӣ (тоқа) дар нӯги навадо ҷой ё дар бари баргҳо инкишоф меёбанд;

\$B) маҷмӯи гулҳост, ки бо тартибу қоидаи муайян ба ҳамдигар наздик ё дар бари якдигар ҷой гирифта ба он як шаклу шамоили муайянеро медиҳанд ;

\$C) навадаи кӯтоҳу шаклдигаркардари меноманд, ки барои афзоиши тухмӣ хизмат мекунад ;

\$D) растаниҳое, ки гули онҳо дутогӣ дар нӯги навадо ҷой ё дар бари баргҳо инкишоф меёбад;

2. Тӯдагул чист?

\$A) маҷмӯи гулҳост, ки бо тартибу қоидаи муайян ба ҳамдигар наздик ё дар бари якдигар ҷой гирифта ба он як шаклу шамоили муайянеро медиҳанд;

\$B) растаниҳоро, ки гули онҳо яктоӣ (тоқа) дар нӯги навадо ҷой ё дар бари баргҳо инкишоф меёбанд;

\$C) навадаи кӯтоҳу шаклдигаркардари меноманд, ки барои афзоиши тухмӣ хизмат мекунад ;

\$D) растаниҳое, ки гули онҳо дутогӣ дар нӯги навадо ҷой ё дар бари баргҳо инкишоф меёбад.

3. Тӯдагулон чанд хел мешаванд?

\$A) 3; \$C) 4;

\$B) 2; \$D) 6;.

4. Тӯдагули (хӯшагул) хӯшаи содда ба кадом растаниҳо хос аст?

\$A) қарам;

\$B) гандум;

\$C) қоқу;

\$D) зуф.

5. Барои кадом растаниҳо тӯдагули чатраки содда хос аст?

- \$A) коқу;
- \$B) олуболу;
- \$C) зуф;
- \$D) карам.

6. Барои оилаи мураккабгулон кадом шакли тӯдагул хос аст.

- \$A) сабад;
- \$B) соябон;
- \$C) хӯша;
- \$D) ҷорӯбак.

7. Тӯдагулҳои дар нақша овардашударо бо як тартиби муайян дар чадвал ҷо ба ҷо гузоред?

- \$A) сӯтагул; \$B) чатрак;
- \$B) сарак; \$Г) сипаргул;
- \$Д) сараки мураккаб;
- \$E) сабадак; \$E) хӯша;
- \$Ж) кубба; \$З) чатраки мураккаб.

Ҷавоби дуруст дар чадвал нишон дода шавад.

1	2	3	4	5	6	7	8	9

8. Номи растаниҳо ва ба кадом тӯдагул мансуб будани онҳоро аз рӯи сутунҷаҳо мувофиқ созед.

- а) гандум   1) чатраки мураккаб;
- в) олуболу   2) сабадак;
- с) коқу   3) хӯша;
- д) сабзӣ   4) чатраки содда;
- 5) сипаргул.

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

§42. Гулро гардолуд кардани хашарот, шамол

1. Кадом намуди гардолудшавӣ то кушода шудан гулточ мегузорад

- \$A) гардолудшавини сунъӣ;
- \$B) гардолудшавини табиӣ;
- \$C) гардолудшавӣ аз якдигар;
- \$D) худ аз худ гардолудшавӣ.

2. Барои растаниҳои бо ҳашарот гардолудшаванда кадом аломатҳо хос аст?

- \$A) дар тудагул, гулҳои калон ҷойгиранд;
- \$B) гардро ба гардгираки тухмдон гузаронидан;
- \$C) дар гул тухмдон аст;
- \$D) шахд дошта, хушбӯӣ мебошад.

3. Растаниҳои худ аз худ гардолудшаванда кадомҳоянд:

- \$A) бед, тус, сафедор;
- \$B) лилия (замбақӣ), зағир, картошка;
- \$C) картошка, зағир, ҷав ;
- \$D) булут, анғир, гандум.

4. Гардолудшавии дутарафа чист?

- \$A) бурдани гард аз гардбарги як гул ба гардгираки тухмдони гули дигар;
- \$B) бурдани сутунчаро аз гардбарги як гул ба гардгираки гули дигар ;
- \$C) аз ҷониби ҳайвонот ва ҳам аз ҷониби одамон гардолудшавии гулро;
- \$D) ҷавоби А ва В дуруст аст ;

5. Дар расм кадом намуди гардолудшавӣ нишон дода шудааст?

- \$A) гардолудшавии дутарафа;
- \$B) гардолудшавии яктарафа;
- \$C) тавасути одамон ;
- \$D) тавасути ҳашарот.

6. Дар расм гул бо кадом роҳгардолуд шуда истодааст?

- \$A) ба воситаи ҳашарот;
- \$B) ба воситаи шамол;
- \$C) ба воситаи об;
- \$D) ба воситаи нақлиёт.

7. Кадом намуди растаниро медонед, ки гули он бӯӣ баланд дорад ва фақат вақти шом мешукуфат?

- \$A) тамоқӯи бӯӣ (найчагул);
- \$B) лолаи доғдор ;
- \$C) гулпарак ;
- \$D) гули ҷавғонсун ;

8. Кадом намуди гулро медонед, ки фақат ба воситаи говзанбӯр гардолуд карда мешавад?

- А) аждаргул;
- В) тамоқӯи бӯё (найчагул);
- С) бойчечак;
- Д) финдик.

9. Кадом намуди растаниҳоро медонед, ки ба воситаи шамол гули онҳо гардолуд карда мешавад?

- А) ғеша, гандумак, арзанак;
- В) А ва С дуруст аст;
- С) тӯс, сафедор, бед, булут;
- Д) чуворимакка, аждаргул, офтобпараст, шоли.

10. Расми сохти гули ҷавдоро аз назар гузаронида муаян намоед, ки бо кадом восита ин гул гардолуд мешавад?

- А) шамол;
- В) одам;
- С) ҳашарот; Д) об.

11. Дар расм кадом намуди гардолудшавӣ нишон дода шудааст?

- А) худгардолудшавӣ;
- В) гардолудшавии дутарафа;
- С) гардолудшавии тавассути одам;
- Д) бордоршавии дучанда

тавассути ҳашарот.

12. Кадом намуди растаниҳоро медонед, ки гулҳои онҳо бо гардҳои гули худ гардолуд мешаванд?

- А) ҷав, зағир, нахӯд, лӯбиё, картошка;
- В) зағир, бед, сафедор, нахӯд, помидор;
- С) найчагул, анғир, зардолу, биҳӣ;
- Д) ҷав, картошка, уд, аждаргул;

§43. Сунъӣ гардолуд кардани гул

1. Гардолуд кардани гул дар натиҷаи фаъолияти мақсадноки одамон, ки сурат мегирад аз рӯи расм нигоҳ карда ҷӣ гуна гардолудшавии буданро маънидод намоед?

- \$A) сунъй;
- \$B) табиӣ ;
- \$C) худгардолудшавӣ;
- \$D) тавасути шамол.

2. Гулҳои наринаи ҷуворимаққа дар ..... ва гулҳои модинааш бошад дар ..... ҷойгиранд?

- \$A) қисми нуғи растанӣ, сӯтаҳои бағали баргҳои миёнаи он;
- \$B) барг, ғураҳои бағали мобайнии он;
- \$C) думҷаи гул, аз қисми нуғи растанӣ ;
- \$D) қисми нуғи растанӣ, гардони бағали баргҳои миёнаи он.

§44. Бордоршавии растаниҳои гулдор

1. Гул ва ҷузъҳои муҳими он - ..... ва ..... узвҳои асосии афзоиши ҷинсии растаниҳои пӯшидатухм ба ҳисоб меравад.

- \$A) гардбарг, тухмдон;
- \$B) косабарг, гардон ;
- \$C) ғура, гардгирак ;
- \$D) тухмдон, сутунча.

2. Омезиши ду хучайраи ҷинсӣ – гаметаҳои нарина ва модинаро чӣ меноманд?

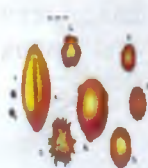
- \$A) гардбарг;
- \$B) тухмдон ;
- \$C) ғура ;
- \$D) бордоршавӣ.

3. Ҳар як донаи гарди аз ду хучайра - ..... ва ..... иборат аст.

- \$A) ҷинсӣ ва тухмдон
- \$B) нашвӣ ва генеративӣ;
- \$C) ғайриҷинси ва вегетативӣ ;
- \$D) генеративӣ ва хучайратухм.

4. Донаҳои гарди гули растаниҳои ҳархеларо аз расми истифода бурда ва ба кадом растанӣ мансуб будани онҳоро аз рӯи сутунчаҳо мувофиқ созед.

- A) ушон;
- B) занбақ;
- C) шайтонкоса;
- D) шибоғ.

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

5. Дар гӯраи гандум, чав, чавдор ва олуболу чанд тухммуғча дорад?

- \$A) 2;
- \$B) 1;
- \$C) 3;
- \$D) 4.

6. Қисмҳои бордоршавии растаниҳои гулдорро, ки дар нақша оварда шудааст бо як тартиби муаян дар чадвал ҷо ба ҷо гузоред?

1. \$A) гардгирак; \$Б) гарднайча; \$B) гӯра; \$Г) ходигини гӯра; \$Д) тухммуғча; \$E) сутунча; \$Ё) донаи гард.

2. \$A) тухммуғча; \$Б) дохилшавии нӯги гарднайча ба дохили тухммуғча; \$B) нутфа; \$Г) пардаи тухммуғча; \$Д) гарднайча; \$E) ҳуҷайрви калон; \$Ё) роҳи гарддаро; \$Ж) тухмхуҷайра.

3. \$A) тухмхуҷайра; \$Б) нутфа; \$B) халтаи чанин; \$Г) гарднайча; \$Д) ҳуҷайрви калон.

Чадвалро пур кунед.

р/г	1	2	3	4	5	6	7	8
1.								
2.								
3.								

7. Дар натиҷаи бордоршавии растаниҳои гулдор чанд бор омезиши ҳуҷайраҳо рӯй медиҳад?

- \$A) 2;
- \$B) 1;
- \$C) 3;
- \$D) 4.

8. Бори аввал кадом сол ва аз тарафи, кӣ бордоршавии дучанда кашф шуд?

- \$A) 1876, К.А. Тимирязов;
- \$B) 1898, С.Г. Навашин;
- \$C) 1924, В.И. Вавилов ;
- \$D) 1897, К. Линней;

9. Бордоршавии дучанда фақат ба кадом растаниҳо хос мебошад?

- \$A) обӣ ва якпалла ;
- \$B) растаниҳои гулдор;
- \$C) якпаллагӣ, лучтухмон ;
- \$D) сарахсо, мунмунаҳо.

§45. Ҳосил шудани тухм ва мева

1. Хучайратухми бордоршуда (зигота) ба ... хучайра тақсим мешавад.

- \$A) 2;
- \$B) 1;
- \$C) 3;
- \$D) 4.

2. Баъди бордоршавӣ аз ..... тухм инкишоф меёбад, ки аз пӯст, чанин ва захираи моддаҳои ғизоӣ иборат аст.

- \$A) сармуғча ;
- \$B) тухммуғча;
- \$C) ғура ;
- \$D) гардгирак.

3. Вазифаи муҳимтарини мева аз чӣ иборат мебошад?

- \$A) ҷалб намудани ҳашаротҳо ;
- \$B) ҳосил карни тухммуғча;
- \$C) ҳосил намудани насли нав ;
- \$D) ба ғизо таъмин намудани одамон;

4. Ҳар як мева аз ..... ва ..... иборат мебошад.

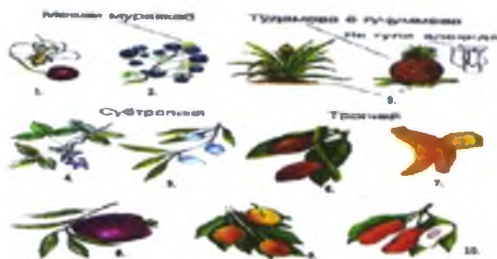
- \$A) барг ва гул;
- \$B) тухммуғча, муғча;
- \$C) тухммуғча, сутунча ;
- \$D) мевапарда, тухм;

5. Девори сабзидаю шаклдигаркардаи ғӯраки гулро чӣ меноманд?

- \$A) тоҷгул ;
- \$B) тухммуғча;
- \$C) мевапарда;
- \$D) косабарг.

6. Мевачотҳои ноҳияи субтропикӣ ва тропикӣ, ки дар нақша овардашударо бо як тартиби муайян дар ҷадвал ҷо ба ҷо гузоред.

- А) олубола;
- б) бодом;
- В) ананас;
- г) марминҷон;
- Д) муз

Ҷавоби дуруст дар ҷадвал нишон дода шавад.

- Е) pista;
- Ё) какав;
- Ж) нағзак;
- З) анор;
- К) авокадо.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

7. Агар дар гул фақат як мевадон бошад, мевани аз он инкишофёфтаре чӣ меноманд?

- \$А) содда;
- \$В) тухммуғча;
- \$С) мевапарда;
- \$Д) мураккаб.

8. Аз растаниҳои дар зер овардашуда кадомашон мевани содда мебошанд?

- \$А) ананас, муз, себ ;
- \$В) гандум, нахӯд, олубола ;
- \$С) шоли, нағзак, анор;
- \$Д) лубиё, марминҷон, олубола.

9. Аз гуле, ки якчанд тухмдон дорад, чӣ гуна мевани ташаккул меёбад?

- \$А) содда ;
- \$В) мураккаб ;
- \$С) яктухма;
- \$Д) содда ва мураккаб ;

10. Чист он, ки аз тӯдагули тому яклухт дар натичаи ба ҳам пайвастишавии якчанд меваҳо, ки як ҷузъи томро ташкил мекунанд, ҳосил мешавад чӣ ном дорад?

- \$A) меваҳои содда ;
- \$B) тухммуғча;
- \$C) мевепарда;
- \$D) тӯдамева.

11. Аз растаниҳои дар зер овардашуда кадомашон тӯдамева мебошанд?

- \$A) тут, мушунг, юнучка ;
- \$B) гандум, нахӯд, олуболу ;
- \$C) себ, нок, чормағз ;
- \$D) Ананас, тут, лаблабу.

12. Аз рӯи миқдори тухм меваҳо ба меваҳои ..... ва ..... ҷудо мешавад.

- \$A) яктухма, дутухма ;
- \$B) яктухма, бисёртухма ;
- \$C) содда, мураккаб ;
- \$D) бисёртухма, мураккаб.

13. Дар ҳолати дар таркиби мевепарда чӣ миқдор об дорад, меваҳоро ба меваҳои .... ва .... ҷудо мекуанд.

- \$A) тропики, хушк ;
- \$B) тар, хушк ;
- \$C) субтропика, тар ;
- \$D) тропика, субтропика.

14. Мевачотҳои муз (банан), норгил, дарахти «нон», нағзак (манго), авокадуро кадом мамлакатҳо бештар истифода мебаранд?

- \$A) Субтропикӣ;
- \$B) Тропикӣ ;
- \$C) Осиёи миёна;
- \$D) Русия.

Боби VIII. РАСТАНӢ - ОРГАНИЗМИ ЗИНДА

§ 46. Вазифаҳои асосии ҳаёти растанӣҳо

1. Кадом равандҳоро медонед, ки ба сифати аломатҳои фавқуллода муҳим ва фақат ба организмҳои зинда хос мебошад, номбар кунед?

§А) гизо мегиранд, нафас мекашанд, месабзанд ва қад намекашанд, афзоиш мекунанд, растанӣҳо қобилияти ба таъсири шароитҳои муҳити беруна ҷавобгардонидан ва ба онҳо худро мутобиқ карданро доранд мебошанд;

§В) гизо мегиранд, нафас мекашанд, месабзанд ва қад мекашанд, афзоиш мекунанд, растанӣҳо қобилияти ба таъсири шароитҳои муҳити беруна ҷавобгардонидан ва ба онҳо худро мутобиқ карданро доранд мебошанд;

§С) ҳаракат мекунанд, ба тарзи гетеротрофи гизо мегиранд, нафас мекашанд, месабзанд ва қад мекашанд, афзоиш мекунанд, растанӣҳо қобилияти ба таъсири шароитҳои муҳити беруна ҷавобгардонидан ва ба онҳо худро мутобиқ карданро доранд мебошанд;

§Д) гизо мегиранд, нафас мекашанд, месабзанд дар баҳор ва қад мекашанд, афзоиши ҷинси дорад, ҳаракат мекунанд ва ба онҳо худро мутобиқ карданро доранд мебошанд.

§47. Мубодилаи моддаҳо ва табдили энергия

1. Дар раванди фаъолияти ҳаёти растанӣ кадом моддаҳоро ба муҳити беруна хориҷ мекунад ва ба кадом мансуб будани онҳоро аз рӯи сугунҷаҳо мувофиқ созед.

- 1) меваро   А) тавасути баргаш;
2) оксигенро   В) дар вақти нафаскашӣ.
3) реша ба хок   С) баъзе кислотаҳои органикиро хориҷ мекунад;
4) гази карбонатро   Д) дар натиҷаи фотосинтез.
5) оби барзиёдро дар шакли буғ ва қатра

Ҷавоб	1	2	3	4	5
А					
В					
С					
Д					

2. Муайян кунед, ки дар вақти фотосинтез дар хучайраҳои сабзи барг аз об ва гази карбонат чӣ ҳосил мешвад?

\$A\$) бордоршавӣ;

\$B\$) крахмал ;

\$C\$) сафеда ;

\$D\$) қанд .

3. Аз нақша истифода бурда ҳаракат кардани моддаҳо дар растанӣ, дар лӯнда ва реша меваҳо. Захира шудани моддаҳои органикиро аз рӯи сутунчаҳо мувофиқ созед.

A) об ва намакҳои

маъданӣ;

B) гази карбонат;

C) нури Офтоб;

D) оҳар.

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

4. Табдилёбии доимии моддаҳо дар хучайраҳои зинда, фурубарӣ, ҳосилкунӣ, вайроншавӣ ва хоричшавии ин моддаҳо чӣ меномонад?

\$A\$) бордоршавӣ;

\$B\$) фотосинтез;

\$C\$) тургор;

\$D\$) мубодилаи моддаҳо.

5. Манбаи асосии энергия барои растаниҳо ..... ва ..... ба ҳисоб меравад.

\$A\$) бордоршавӣ, нафаскашӣ;

\$B\$) тургор, фотосинтез;

\$C\$) фотосинтез, нафаскашӣ.

\$D\$) офтоб, мубодилаи моддаҳо ;

§48. Алокаи мутақобилаи узвҳои растанӣ

1. Узви растанӣ, ки обу намакҳои маъданиро хокро меҷаббад ва растаниро дар замин устувору пойдор нигоҳ медорад чӣ ном дорад?

\$A\$) поя;

\$B\$) барг ;

\$C\$) навда ;

\$D\$) реша.

2. Дар ..... дар ..... барги растаниҳо моддаҳои органикӣ, ки барои физиологии ҳуҷайраҳои ҳамаи узвҳои растани заруранд, ҳосил мешаванд.

- \$A) поя, навдаи;
- \$B) торики, хромопласт ;
- \$C) масома, найчаҳои элақшакл ;
- \$D) рушноӣ, хлоропласт.

3. ...., ... узвҳои афзоиши растаниҳо мебошанд.

- \$A) поя, мева;
- \$B) баргу, реша ;
- \$C) мева, навда ;
- \$D) гулу, мева.

4. Дар шаронти мусоид аз чанини растаниҳои гулдор чӣ барқамол мешавад?

- \$A) поя;
- \$B) барг;
- \$C) мева ;
- \$D) руста.

5. Баъди ба растани додани қадом моддаҳои физиологӣ барги растани қалонтар ва рангаш баландтар шуда, дар он моддаҳои органикӣ ҳосил мешаванд?

- \$A) карбамид;
- \$B) порухок ;
- \$C) суперфосфат;
- \$D) маъдани (селитра).

§49. Рохҳои ҳаракати моддаҳо дар растани

1. Об аз реша то баргу муғҷаҳои дарахтони азимчусса ба баландии то чанд метр ба боло бардошта мешавад?

- \$A) 30-40м;
- \$B) 10-40м ;
- \$C) 20-30м ;
- \$D) 5-15м.

2. Барои ҳаракати дурии моддаҳо бофтаҳои махсуси гузаронанда, аз қабилҳои ..... ва ..... дар растаниҳои фаъолият дорад.

- \$A) ҷӯб ва лиф;
- \$B) масома ва дила ;

\$C) чӯб ва найчаҳои элакшакл ;

\$D) камбӣ ва лиф.

3. Дар чӯб ва лиф вазифаи гузаронандагиро .....
ва ..... иҷро мекунад.

\$A) рағбандиҳо ва найчаҳои элакшакл;

\$B) масома ва дила ;

\$C) чӯб ва лиф ;

\$D) рағбандиҳо ва масома.

4. Чузҳои чӯб ва лиф бо номи кадом бандчаҳо шинохта
шудааст, ки дар ҳар як узви растанӣ мавҷуданд?

\$A) гузаронанда;

\$B) меристеми ;

\$C) бавучудоваранда ;

\$D) чабанда.

§50. Захирашавӣ ва истифодабарии моддаҳо

1. Кадом қисми моддаҳои органикӣ дар бофтаҳо ва
узвҳои масхус ҷамъ ва захира мешаванд?

\$A) қанд, оҳар, сафеда, рағган;

\$B) АТФ, сафеда, фермент ;

\$C) чарб, оҳар, қанд, крахмал ;

\$D) рағган, витамин, чарб, оҳар;

2. Дар ҳуҷайраҳои беранги бофтаи захиравӣ ..... дар
намуди дончаҳо ҷамъ мешавад.

\$A) оҳар;

\$B) сафеда ;

\$C) қанд ;

\$D) рағган.

3. Растаниҳои дар зер овардашударо ва ба кадом
моддаҳои қандӣ мансуб будани онҳоро аз рӯи сутунчаҳо
мувофиқ созед.

1) найшакар А) меваҳои тар;

2) қарам В) реша меваҳои сероб;

3) ангур С) барг;

4) сабзӣ Д) поя.

5) пиёз

Ҷавоб	1	2	3	4	5
А					
В					
С					
Д					

4. Растанихое, ки дар зер оварда шудааст муайян намоед, ки дар кадомашон: қанд, оҳар, сафеда ва равған дида мешавад, чадвалро пур намоед?

Лундаи картошка, лӯбиё, нахӯд, гандум, чавдор, чав, офтопараст, загир, пахта, сабзӣ, лаблабу, карам, найшакар, пиёз, ангур, тарбуз, харбуза ва гайра.

№/г	Номи растаниҳо	Моддаҳои органикӣ			
		Қанд	Оҳар	Сафеда	Равған
1.	Найшакар				
2.	Пиёз				
3.	Ангур				
4.	Карам				
5.	Лаблабу				
6.	Тарбуз				
7.	Сабзӣ				
8.	Пахта				
9.	Лундаи картошка				
10.	Лӯбиё				
11.	Чавдор				
12.	Чав				
13.	Офтопараст				
14.	Загир				
15.	Нахӯд				
16.	Гандум				
17.	Харбуза				

§51. Сабзиши растаниҳо. Танзими сабзиш. Нуқтаи сабзиш.

Моддаҳои зарурӣ барои сабзиш

1. Дар натиҷаи тақсимшавии ҳучайраҳои ..... бофтаи ҳосилкунанда нуги пояҳо ва ҷузъи сабзиши реша навдаҳои нав, решаҳои нав ба вуҷуд омада, растанӣ ҳам ба қад, ҳам ба поён ва ҳам бар нашъунамо мекунад ва қалон мешавад.

- А) камбий;
- Б) меристеми ;
- С) найчаҳои элакшакл;
- Д) қабанда.

2. Сабзишу рушди доимии растаниҳо дар узвҳои доимоамалкунанда аз ҷиҳати вобастагӣ дорад?

- А) ба нвазшавии доимии узвҳои асосӣ ва бофтаҳои алоҳида;
- Б) аз тақсимшавии ядро ва органонидҳои ҳучайра ;
- С) ба мутобикшавии растаниҳо ва бофтаҳои камбий ;
- Д) аз моддаҳои органикӣ ва гайриорганикӣ растаниҳо.

3. Олимон танзими равандҳои сабзиши растаниҳо ва мувофиқати кори онҳо, ки ба туфайли дар растаниҳо ҳосил шудани моддаҳои махсус сурат мегирад ин моддаҳои мураккаби махсусро ..... ё ..... меномиданд.

- \$A) моддаҳои сабзиш ё гормони сабзиш;
- \$B) сафеда ва крахмал ;
- \$C) об ва равғанҳо ;
- \$D) гормони сабзиш ва оҳар ;

§52. Ҳаракати растаниҳо

1. Баргу пояи кадом растаниҳо, ки намуна дар расм нишон дода шудааст ба тарафи равшанӣ фаъолона ҳаракат карда месабзанд?

- \$A) анчибар, настурсия (лодан), офтобпараст;
- \$B) гандум, настурсия, ангат;
- \$C) сабзи, офтобпараст, тӯс;
- \$D) коч, анчибар, эвкалипт;

1. Ҳаракат ё майли боавҷи растаниҳо ба ин ё он ҷониб одатан ба сабзиши нобаробарии чӣ вобаста мебошад;

- \$A) думчаҳои барг ё гулпоя;
- \$B) гулпоя ва барг;
- \$C) думчаи барг ва бофтаҳо ;
- \$D) навда ва найчаҳои элакшакл.

3. Дар растаниҳои дарахтӣ буттагӣ ..... барг мушоҳида мешавад, ки дар расм оварда шудааст, ки туфайли ин ҳодиса баргҳо дар навда тавре ҷойгир мешаванд, ки равшанӣ ба аксари онҳо дастрас бошад.

- \$A) ҳотамбандӣ;
- \$B) мугҷабандӣ ;
- \$C) бордоршавӣ;
- \$D) тақсимшавӣ.

4. Ба сабзиши нобаробарии ҳуҷайраҳои растанӣ, боиси ҳаракат ё рӯйгардонии ин ё он узви онҳо мегардад, ба чуз равшанӣ боз аз кадом омилҳо вобаста аст?

- \$A) ҳарорат, намӣ, моддаҳои маъдани таркиби хок...;
- \$B) об, релеф, ангишт, намакҳои маъданӣ ;

\$C) намӣ, бод, рушноӣ, порухок, торф;

\$D) пору, суперфосфат, ҳарорат, шамол;

5. Бо таъсири тағйироти тағйиротҳои шабонарӯзи ..... ва ..... гул ё тӯдагули растанӣҳо дар соатҳои муайяни шабонарӯзи кушода ва ё пӯшида мешаванд.

\$A) равшанӣ ва ҳарорати ҳаво;

\$B) намӣ, равшанӣ ;

\$C) об, ҳарорат;

\$D) шамол, равшанӣ ;

6. Тағйирёбии кушодашавии гул ё тӯдагули онҳо, ки дар соатҳои гуногуни рӯз сурат мегирад аз чӣ вобаста аст?

\$A) косабаргу гулбарг;

\$B) гардбаргу, сутунча ;

\$C) ғура, думчай гул;

\$D) гардгирак, косабарг.

7. Растание, ки дар расм нишон дода шудааст истифода бурда муаян кунед, ки ин кадом растанӣ ҳаст, ки бо суръати тезкушодашавии ғилофакмеваҳо ё ин ки баробари даст расонидан ба ..... баргҳояш бо суръати тез ба поён кашол мешаванд?

\$A) мимозаи (нозгул) шармгин;

\$B) зирк;

\$C) говдумбол;

\$D) ангат.

§53. Давраҳои ҳаёти растанӣҳо: чанинӣ, чавонӣ, кямолот, пиронсолӣ

1. Дар растанӣҳои гулдор, яъне пӯшидатухмон чанд давраи инкишоф фарқ карда мешаванд?

\$A) 4;

\$B) 3;

\$C) 6;

\$D) 7.

2. Аз давраи ба вучуд омадани чанин то хангоми ба сабзиш шурӯъ кардани он, ки ҳаёти ҳар як растанӣи гулдор хангоми афзонши тухмӣ аз бордоршавии тухмхуҷайра ва

ҳосилшавии зигота оғоз мешавад, ки зиготаҳо борҳо, такрор ба такрор тақсим шуда, ба ҷанин табди меёбад ба кадом давраи инкишофи растаниҳои пӯшидатухм вобаста аст?

- \$A) овони камолот;
- \$B) овони ҷавонӣ;
- \$C) ҷавобҳои А ва В;
- \$D) овони наврасӣ ё ҷавонӣ.

3. Аз давраи ба сабзиш шурӯъ кардани тухм то лаҳзаи гулшукуфти нахустини растани дар нашву нумӯбуда давом мекунад ба кадом давраи инкишофи растаниҳои пӯшидатухм вобаста аст?

- \$A) овони камолот;
- \$B) овони ҷавонӣ;
- \$C) ҷавобҳои А ва В;
- \$D) овони наврасӣ ё ҷавонӣ.

4. Аз лаҳзаи пайдошавии узвҳои гулӣ то ҳосилшавии тухм ё мевабандӣ, ки дар бисёр (то давраи пиронсолӣ) давом мекунад ба кадом давраи инкишофи растаниҳои пӯшидатухм вобаста аст?

- \$A) овони камолот;
- \$B) овони ҷавонӣ;
- \$C) ҷавобҳои А ва В;
- \$D) овони наврасӣ ё ҷавонӣ.

5. Растаниҳок, ки аз гулшукуфт ва мевабандӣ боз монда, нобудшавии боавҷи узвҳои он сар мешавад, ки ин ба нобудшавии растани оварда мерасонад ба кадом давраи инкишофи растаниҳои пӯшидатухм вобаста аст?

- \$A) овони камолот;
- \$B) овони ҷавонӣ;
- \$C) ҷавобҳои А ва В;
- \$D) овони наврасӣ ё ҷавонӣ.

БОТАНИКА СИНФИ 6.

Муқаддима

1. Систематика чиро меомӯзад?

\$A) таснифоти растаниҳо; \$B) эволюсияи растаниҳо;
\$C) муҳити зисти растаниҳо; \$D) пайдоиши растаниҳо; \$E)
сохти дохилии растаниҳо.

2. Растаниҳо бо роҳи (.....) ғизо гирифта,
афзоишашон бо роҳи (.....) сурат мегиранд.

3. Намудҳои растаниҳоро ба оилаҳо мувофиқ намоед.

- A) қарам 1) авранчиҳо;
B) картошка 2) чиллиқгулон;
C) себ 3) лабгулон
D) пудина 4) чиноракҳо;
5) настанранҳо;

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

4. Олами наботот чанд ҳазор намудро дар бар мегирад?

\$A) 350; \$B) 330; \$C) 250; \$D) 400; \$E) 450.

5. Қадоме аз ин воҳиди асосии таснифотӣ ба ҳисоб
меорад?

\$A) авлод; \$B) оила; \$C) намуд; \$D) тартиб; \$E) синф.

6. Маънои мафҳумҳоро нависед:

Мафҳум	Маънои мафҳум
намуд	
навъ	
шӯъба	
селексия	
систематика	

Обсабзи сабзи якхӯҷайра

1. Ба растаниҳои таломӣ қадомаш тааллуқ дорад?

\$A) арча; \$B) сараҳс; \$C) хлорелла; \$D) себ; \$E)
чилбанд.

2. Хламидомонада бо роҳи (.....) ғизо гирифта,
афзоишашон бо роҳи (.....) сурат мегирад.

3. Дар қисми пеши хучайраи хламидомонада «чашмакчаи» сурхи равшаниҳассос, ду вакуоли кашишхӯранда чойгир аст, ки равшаниро қабул карда, ба қониби равшани ҳаракат менамояд.

\$A) НДД; \$B) ДДН; \$C) ДНН; \$D) ННН; \$E) ДДД.

4. Хламидомонада аз хлорелла бо кадом аломатҳояш фарқ менамояд?

5. Дар кадом шароит хламидомонада бо роҳи чинсӣ афзоиш менамояд?

\$A) тобистон; \$B) баҳор; \$C) хунукшавӣ; \$D) сероб шудани обанбор; \$E) гармшавӣ.

6. Вобаста ба тарзи ҳаётгузаронии дар об:

\$A) дар хламидомонада чашмакчаи сурх, ду вакуоли хурди кашишхӯранда ва хроматофор пайдо шудааст; \$B) дар хламидомонада чашм нест, вакуоли кашишхӯранда надорад ва хроматофор пайдо нашудааст; \$C) чашмаки сурх мавҷуд буда, вакуола ва хроматофор надорад; \$D) дар хламидомонада чашмакчаи сурх, як вакуолаи кашишхӯранда ва хроматофор пайдо шудааст; \$E) курашакл буда, як вакуоли кашишхӯранда ва хроматофор пайдо шудааст.

\$A) ДДД; \$B) ННД; \$C) ДНН; \$D) ДНД; \$E) ННД.

Обсабзи сабзи бисёрхӯҷайраи риштамонанд

1. Улотрикс дар кучо месабад?

\$A) хок; \$B) ҳаво; \$C) обҳои ширини сустҷараён; \$D) дарахт; \$E) хушкӣ.

2. Улотрикс тавассути хучайраҳо:

\$A) ба ашёи зеробӣ мечаспад, беранг буда, шаклаш фонамонанд аст; \$B) ба ашёи зеробӣ мечаспад, рангдор буда, шаклаш кӯзамонанд аст; \$C) ба ашёи зеробӣ мечаспад, беранг буда, шаклаш тирмонанд аст;

\$D) ба ашёи зеробӣ мечаспад, рангдор буда, шаклаш тирмонанд аст;

\$E) ба ашёи зеробӣ мечаспад, беранг буда, шаклаш сақомонанд аст;

\$A) ДДД; \$B) ДНН; \$C) ДДН; \$D) ДНД; \$E) ДДН.

3. Спирогри аз улотрикс бо чӣ фарқ менамояд?

Хроматофорни спирогри аз якчанд тасмае, ки ба таври спиралӣ дар назди девори ситоплазма чойгир буда,

ядрои калон бо ядрочааш қисми зиёди хучайраро ишғол карда ва чилди хучайра аз берун луобӣ буда, лағжонак аст.

4. Улотрикс растани (.....) буда, сабзиши риштаи улотрикс дар натиҷаи тақсимшавии (.....) ба амал меояд.

5. Сохти беруниро ба обсабзҳо мувофиқат намоед:

- A) курашакл 1) спирогира;
 B) нокмонанд 2) хлорелла;
 C) ришташакл 3) тӯрҷаи обӣ
 D) турхалтаи 4) ламинария;
 Сарбаста 5) улотрикс;

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

6. Маънои мафҳумҳоро нависед:

Мафҳум	Маънои мафҳум
хламидомонада	
хроматофор	
зооспора	
гамета	
зигота	

7. Кадоми ин обсабзҳо сокини обҳои шӯр мебошанд?

\$A\$) спирогира; \$B\$) улотрикс ; \$C\$) бӯр ва сурх; \$D\$) тӯрҷаи обӣ; \$E\$) волвокс.

8. Намояндаҳои обсабзҳои бисёрхучайраро нишон диҳед:

1-улотрикс, 2-спирогира, 3-хлорелла, 4-обсабзи сурх, 5-турҷаи обӣ, 6-волвокс, 7-ламинария, 8-хламидомонада.

\$A\$) 3,8; \$B\$) 3,7; \$C\$) 1,2; \$D\$) 4,5; \$E\$) 1,8.

Ушнаи сабз ва торфӣ. Сарахс ва чилбанд

1. Вазифаи решаҳо дар фоҳтазағирак кадом узв иҷро менамояд?

\$A\$) ризоид; \$B\$) барг ; \$C\$) поя; \$D\$) спора; \$E\$) нутфа.

2. Аз спораҳои наврустаи ушнаи сабз (.....) инкишоф меёбад ва баъд аз риштаи шохронда (.....) ба вучуд меоянд

3. Ушнаи торфӣ аз ушнаи сабз бо чӣ фарқ менамояд?

1-надоштани ранги сабзи баланд,2- доштани ранги сабзи баланд,3-дучинса будан,4-якчинса будан,5- надоштани ризоид,6-доштани ризоид,7- афзиши гайри чинсӣ,8-афзоиши чинсӣ; 9-барг; 10-гуза

\$A) 1,3,5;\$B) 2,4,6;\$C) 1,7,9;\$D)2,8,10;\$E) 1,8,10.

4. Сарахс аз ушна бо чӣ фарқ менамояд?

\$A) реща; \$B) барг ; \$C) поя; \$D) спора; \$E) ризоид.

5. Паҳнаки сабз дар сарахс чӣ гуна пайдо мешавад?

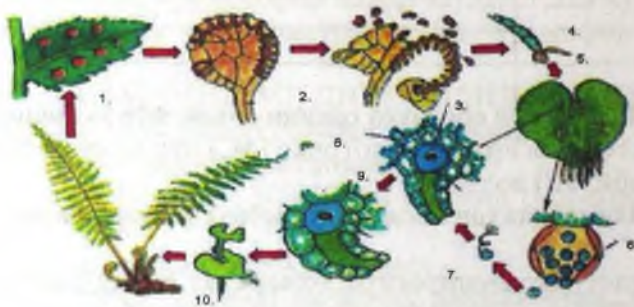
\$A) аз спора; \$B) барг ; \$C) поя; \$D) архегония; \$E)

антеридия.

6. Маънои мафҳумҳоро нависед:

7.

Мафҳум	Маънои мафҳум
архегония	
антеридия	
пешсабзак	
Пояи самаравари чилбанд	
Пояи бесамари чилбанд	

Сикли афзоиши сарахсро пай дар пай нависед

6.Мавҷудияти узвҳоро ба растаниҳо мувофиқат намоед:

- A) ризоид   1) спирогира;
 B) реща   2) сарахс;
 C) дучинса   3) чилбанди
 D) ду навъи поя   4) волвокс;
                                      5) ушнаи торфӣ;

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

8. Ушнаи торфӣ дучинса буда, ранги сабзи баланд дорад ва ризоид надорад.

\$A) ДНД;\$B) ДНН; \$C) ДДД; \$D)ДДН; \$E) НДН.

Сикли афзоиши ушнаи сабзи фохтазағиракро пай дар пай нишон диҳед

Растаниҳои лучтухм

1.Растаниҳои лучтухм аз ушна ва сарахс бо чӣ фарқ менамояд?

\$A) спора; \$B) барг ; \$C) поя; \$D) тухм; \$E) ризоид.

2. Дар растаниҳои лучтухм равиши афзоиши чинсӣ бо мавҷудияти (.....) эҳтиёҷ надорад ва раванди бордоршавии лучтухмон ҳатто дар шароити(.....) ҳам амалӣ гашта метавонад.

3.Ба растаниҳои лучтухм инҳо тааллуқ доранд:

1-сарахс,2- сарв,3- чилбанд,4-сарвиноз,5- ушна,6-коч,7- сидра,8-ламинария; 9-мамонт; 10-волвокс

\$A) 2,4,6,7,9;\$B) 1,3,5,8,10;\$C) 1,4,6,7,9;\$D)2,3,5,7,9;\$E) 1,3,6,7,9.

4.Ҳар як чалғуза аз (.....) ва пулакчаҳои хурди дар он ҷойгирифта иборат буда, дар ҳар як пулакчаи хурд (.....) мавҷуданд.

5.Дар таркиби барги арча кадом моддаи химиявӣ мавҷуд аст?

\$A) кислота; \$B) спирт ; \$C) алдегид; \$D) эфир; \$E) сафеда.

4. Растаниҳоро вобаста ба истифодаашон мувофиқат намоед:

- A) йод ва бром 1) ушнаи торфӣ;
 B) торф 2) обсабзи бӯр ва сурх
 C) бемори пӯст 3) арча
 D) табобати тарбод 4) волвокс;
 тарбод 5) чилбанд;

Ҷавоб	1	2	3	4
A				
B				
C				
D				

7. Баъди бордоршавӣ аз тухммуғча чӣ ҳосил мешавад?

- \$A) зигота   \$D) чанин
 \$B) тухм   \$E) гард
 \$C) мева

8. Ҳар як чалгузаи арча аз тири марказӣ ва пулакчаҳои хурди дар он ҷойгирифта иборат буда, дар ҳар як пулакчаи хурд 2 ё 6-тоғӣ халтачаҳои гардӣ мавҷуданд.

- \$A) ДДД; \$B) ДНН; \$C) ДНД; \$D) ДДН; \$E) НДН.

Сикли афзоиши растаниҳои лучтухмро пай дар пай нишон диҳед.

Растаниҳои гулдор. Синфи растаниҳои дупалла.

Оилаи чинорак.

1. Дар таркиби намояндагони оилаи чиноракҳо кадом моддаи захрнок мавҷуд аст?

- \$A) спирт; \$B) эфир; \$C) намак; \$D) гликозид; \$E) алкалоид

2. Ба оилаи чиноракҳо ни растаниҳо тааллуқ доранд:

- 1-арча; 2- шақоик; 3- чилбанд; 4-испарак; 5-сарахс; 6- адрасмон; 7- ламинария; 8-чинорак; 9-волвокс; 10-улотрикс
 \$A) 2,4,6,8; \$B) 2, 3,6,8; \$C) 1,4, 5,9; \$D)2,3,5,10; \$E) 1,2,3,7.

3. Дар таркиби испарак моддаи захрноки (.....) мавҷуд буда, дар тибби муосир барои муолиҷаи касалиҳои (.....) истифода мебаранд.

4. Дар таркиби кадом растанӣ моддаи гликозид аст?

\$A) шақоик

\$B) лола

\$C) лолаарусак

\$D) сич

\$E) нонфарак

5. Испарак растании бисёрсолаи алафӣ буда, аз 1см то 200см қад мекашад ва дар Тоҷикистон 17 намуди испаракҳои хурдӣ мерӯяд.

\$A) ДНД; \$B) ДНН; \$C) ДДД; \$D) ДДН; \$E) НДН.

6. Решаи кадом намояндаи оилаи чиноракҳо патакреша аст?

\$A) адрасмон

\$B) шақоик

\$C) чинорак

\$D) испарак

\$E) бодгули бухорӣ

7. Ба оилаи чиноракҳо чанд намуди растаниҳо мансуб аст?

Оилаи кукноргулҳо

1. Дар таркиби намояндагони оилаи кукноргулҳо кадом моддаи захрнок мавҷуд аст?

\$A) спирт; \$B) эфир; \$C) намак; \$D) гликозид; \$E) алкалоид

2. Ба оилаи кукноргулҳо ин растаниҳо тааллуқ доранд:

1-лолаарӯсак; 2- шақоик; 3- кӯкноргиёҳ; 4-испарак; 5- кӯкнори хурдӣ; 6-адрасмон; 7- кӯкнори хобовар; 8-чинорак; 9-волвокс; 10-улотрикс

\$A) 1,3,5,7; \$B) 2, 3,6,8; \$C) 1,4, 5,9; \$D) 2,3,5,10; \$E)

1,2,3,7.

3. Кӯкноргиёҳ растании (.....) буда, дар узвҳои наҷвӣ ва мевааш (.....) дорад.

4. Растаниҳоро вобаста ба давомнокии ҳаёташон

мувофиқат намоед:

- A) лолаарӯсак 1) бисёрсола
 B) бодгул 2) эфемерӣ
 C) лола 3) дусола
 D) пиёз 4) яксола
 5) эфемероидӣ

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

5. Эндоспермаи тухми пӯшидатухмон аз чӣ ҳосил мешавад?

- \$A) тухмхучайра ва нутфа
 \$B) маркази хучайра ва сперма
 \$C) спора
 \$D) нутфа
 \$E) тухмхучайра

6. Дар таркиби кадом растанӣ моддаи алколоид аст?

- \$A) лолаарӯсак
 \$B) лола
 \$C) чинорак
 \$D) сич
 \$E) анҷир

7. Нонфрак гузамеваи зарди сиёҳтоб ва тухми гурдашакли хокистарранги тира дошта, растании нах ва равғандиҳанда аст.

- \$A) ДНД; \$B) ДНН; \$C) ДДД; \$D) ДДН; \$E) НДН.

8. Ба оилаи кукноргулҳо чанд намуди растаниҳо мансуб аст?

Оилаи тутҳо

1. Ба оилаи тутҳо кадом растаниҳо тааллуқ дорад?

- \$A) анҷир; \$B) лоларӯсак; \$C) шақоик; \$D) адрасмон;
 \$E) кӯкноргиёҳ

2. Анҷир тавассути кадом ҳашарот гардолуд мешавад?

- \$A) бластофаг; \$B) мӯрча; \$C) занбӯри асал; \$D) пашша; \$E) сӯзанақ

3. Тутро асосан тавассути (.....) ва инчунин бо роҳи (.....) зиёд мекунанд.

4. Ба оилаи тутҳо дохил мешавад: 1-тут; 2-лолаарӯсак; 3- адрасмон; 4- бодгул; 5-анҷир; 6-испарак; 7-адрасмон; 8-чинорак.

\$A) 1,5;\$B) 1,2;\$C) 3,4, 5,9;\$D) 6,7.

5. Барои кадом синфи растаниҳо ин аломатҳо хос аст: дорои ду тухмпалла, камбия дорад, баргаш содда ва мураккаб?

\$A) якпаллагӣҳо

\$B) дупаллагӣҳо

\$C) сарахҳо

\$D) ушнаҳо

\$E) обсабзҳо

6. Анҷир растани духонагӣ буда, барги панҷашакли 3-7 парра дорад ва хӯшагули нокмонанди дарунхоли дорад.

\$A) ДНД; \$B) ДНН; \$C) ДДД; \$D) ДДН; \$E) НДН.

7. Ба оилаи тугҳо чанд намуди растаниҳо мансуб аст?

Оилаи тугмачагул

1. Ба оилаи тугмачагулҳо кадом растани тааллуқ дорад?

\$A) нонфарак; \$B) чинорак ; \$C) шақоик; \$D) адрасмон; \$E) анҷир

2. Дар гули хайрӣ косабарг(.....), гулбарг(.....), зеркосабарг(.....) , гардбаргҳо (.....), буда, думчашон (.....) қирра аст.

3. Кадом қисми гул ба косабарг дохил мешавад?

\$A) гардон

\$B) гардгирак

\$C) гулбанд

\$D) гулбарг

\$E) тухм

4. Гулбанд кадом вазифаро иҷро менамояд?

\$A) гардҳосилкунӣ

\$B) муҳофизати қисми дохили гул

\$C) донҳосилкунӣ

\$D) тухмдонҳосилкунӣ

\$E) мӯғчаҳосилкунӣ

5. Аз кадом намояндаи тугмачагулҳо алиф тайёр менамоянд?

\$A) нонфарак; \$B) пахта ; \$C) гули хайрӣ; \$D) тугмачагул; \$E) мубофак.

6.Растаниҳоро ба оилаҳо мувофиқат намоед:

- A) лолаарӯсак 1) чинорак
 B) шақоик 2)жӯкноргулҳо
 C) анчир 3) тугмачагул
 D) пахта 4) обнусаҳо
 5) тутҳо

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

7.Пахта растани буттагӣ ё дарахтии бисёрсола буда, дар шароити Тоҷикистон ҳамчун растани дусола парвариш карда мешавад.

\$A) ДНД;\$B) ДНН; \$C) ДДД; \$D)ДДН; \$E) НДН.

8.Ба оилаи тугмачагулҳо чанд намуди растаниҳо мансуб аст?

Оилаи обнусаҳо

1.Кадом намуди худрӯйи оилаи обнусаҳо дар Тоҷикистон мерӯяд?

\$A) кафкозӣ; \$B) гулистон ; \$C) хиакумӣ; \$D) вахш; \$E) ҳисор

2.Гулҳои обнусаҳо дар бағали барг ё хӯшагули хурд ҷойгиранд ва дучинса ё якчинса буда, ҷортогӣ гулбарг ва қосабарг доранд.

\$A) ДНД;\$B) ДНН; \$C) ДДН; \$D)ДДД; \$E) НДН.

3.Растаниҳоро ба оилаҳо мувофиқат намоед:

- A) анчир 1) чинорак
 B) бодгул 2)тутҳо
 C) хурмо 3) тугмачагул
 D) пахта 4) обнусаҳо
 5) настаранҳо

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

4.Дар тиб барои бемориҳои ҷоғар,камхунӣ кадом растаниро истифода мебаранд?

\$A) хурмо; \$B) шақоик ; \$C) тут; \$D) пахта; \$E) ҳисор

5.Ба оилаи обнусаҳо чанд намуди растаниҳо мансуб аст?

6.Меваи хӯрмои боғӣ дар таркибаш моддаҳои (.....) дошта дар тиб барои табобати бемориҳои (.....) истифода бурда мешавад.

Оилаи кадугулҳо

1. Ба оилаи кадугулҳо кадом растанӣ тааллуқ дорад?

\$A) бодиринг; \$B) нонфарак; \$C) чинорак; \$D) хурмо;

\$E) тут

2. Кадугулон растании яқсола, бисёрсола буда, пояшон хобанда ё хазандаи алафӣ мебошад ва баргаш панҷашакл аст.

\$A) ДНД; \$B) ДНН; \$C) ДДН; \$D) ДДД; \$E) НДН.

3. Ба оилаи кадугулҳо ин растаниҳо тааллуқ доранд:

1-лолаарӯсақ; 2-каду; 3- кӯкноргиёҳ; 4-тарбуз; 5- кӯкнори худрӯй; 6-бодиринг; 7- кӯкнори хобовар; 8-харбуза; 9-волвокс; 10-улотрикс

\$A) 1,3,5,7; \$B) 2, 3,6,8; \$C) 1,4, 5,9; \$D) 2,3,5,10; \$E) 2,4,6,8.

4. Тухми кадом растаниро барои нест кардани кичча истифода мебаранд?

\$A) каду; \$B) тарбуз; \$C) харбуза; \$D) бодиринг; \$E)

шоҳтут.

5. Растаниҳоро ба оилаҳо мувофиқат намоед:

A) анҷир	1) чинорак
B) бодгул	2) тутҳо
C) хурмо	3) кадугулҳо
D) харбуза	4) обнусиҳо
	5) настанранҳо

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

6. Ба оилаи кадугулҳо чанд намуди растаниҳо мансуб аст?

7. Ватани асосии бодиринг ноҳияҳои тропикии (.....)

буда, дар сарзамини тоҷикон аз асри (....) инҷониб маълум аст.

Оилаи чилликгулҳо

1. Ба растани раангдиҳандаи оилаи чилликгулҳо кадомаш тааллуқ дорад?

\$A) усма; \$B) карам ; \$C) чағ-чағ; \$D) шалғам; \$E) вазирақ

2. Ба оилаи чилликгулҳо кадом растанӣ тааллуқ дорад?

\$A) шабушак; \$B) испарақ ; \$C) чинорақ; \$D) хурмо; \$E) каду

3. Ин формула $K_{2+2} T_4 \Gamma_{2+4} M_{(2)}$ барои кадом оила тааллуқ дорад?

\$A) чинорақҳо

\$B) чилликгулҳо

\$C) обнусаҳо

\$D) тутҳо

\$E) кадугулҳо

4. Турб дар соли якуми сабзишаш беҳмева ҳосил карда, дар соли дуҷум гул ва мева мебандад ва гулаш дучинса аст.

\$A) ДНД; \$B) ДНН; \$C) ДДН; \$D) ДДД; \$E) НДН.

5. Формулаи гули усма чӣ гуна аст?

\$A) $K_{(5)} T_{(5)} \Gamma_5 M_1$

\$B) $K_{2+2} T_4 \Gamma_{2+4} M_{(2)}$

\$C) $K_{(5)(3+2)} T_{(2+3)} \Gamma_{4.2} M_{(2)}$

\$D) $K_{(5)} T_{1+2+(2)} \Gamma_{(9)+1} M_1$

\$E) $K_{(5)} T_{1+2+(2)} \Gamma_{(9)+1} M_1$

6. Ба оилаи чилликгулҳо ин растаниҳо тааллуқ доранд:

1- усма; 2- каду; 3- карам; 4- гарбуз; 5- чағ-чағ; 6- бодиринг; 7- шалғам; 8- харбуза; 9- вазирақ; 10- шабушак; 11- нонфарақ; 12- какутӣ.

\$A) 1,3,5,7,9,10; \$B) 2, 3,6,8;10,11; \$C) 1,4, 5,9;11,12; \$D) 2,3,5,10,11,12;

\$E) 2,4,6,8,9,10.

5. Тухми кадоме аз ин оила эндосперма надорад?

\$A) чинорақҳо

\$B) чилликгулҳо

\$C) обнусаҳо

\$D) тутҳо

\$E) кадугулҳо

8. Ин формула $K_{2+2} T_4 \Gamma_{2+4} M_{(2)}$ барои кадом оила хос аст?

- \$A) чиноракҳо
- \$B) чилликгулон
- \$C) обнусиҳо
- \$D) тутҳо
- \$E) кӯкноргулҳо

9. Ба оилаи чилликгулҳо чанд намуди растаниҳо мансуб аст?

10. Яке аз растании маъмули рангдиҳандаи оилаи чилликгулҳо (.....) буда, растани (.....) аст ва ранги гулаш зард буда, мевааш(.....) мебошад.

Оилаи настаринҳо

1. Ба оилаи настаринҳо кадомаш таалуқ дорад?

- \$A) панҷаи зог; \$B) кукнор; \$C) адрасмон; \$D) хурмо;
- \$E) вазирақ

2. Ин формула $K_{5(5)} T_5 \Gamma_{00} M_{1-(5)00}$ барои кадом оила тааллуқ дорад?

- \$A) чиноракҳо
- \$B) чилликгулҳо
- \$C) авранчиҳо
- \$D) настаранҳо
- \$E) обнусиҳо

3. Ба оилаи настараниҳо ин растаниҳо тааллуқ доранд:

1- панҷаи зог; 2-каду; 3- шохтути заминӣ; 4-тарбуз; 5-настаран; 6-бодиринг; 7-нок; 8-харбуза; 9-биҳи; 10-шабушак; 11- марминҷон; 12-какутӣ.

- \$A) 1,3,5,7,9,11;\$B) 2, 3,6,8;10,11;\$C) 1,4, 5,9;11,12;\$D) 2,3,5,10,11,12;

\$E) 2,4,6,8,9,10.

4. Формулаи гули настанаран чӣ гуна аст?

\$A) $K_{(5)} T_{(5)} G_5 M_1$

\$B) $K_5 T_5 G_{00} M_{00}$

\$C) $K_{(5)(3+2)} T_{(2+3)} G_{4.2} M_{(2)}$

\$D) $K_{(5)} T_{1+2+(2)} G_{(9)+1} M_1$

\$E) $K_{2+2} T_4 G_{2+4} M_{(2)}$

5. Ин формула $K_{5(5)} T_5 G_{00} M_{1-(5)00}$ барои кадом оила хос аст?

\$A) чиноракҳо

\$B) чилликгулон

\$C) авранчиҳо

\$D) настанаранҳо

\$E) обнусиҳо

6. Панҷаи зог намоиндаи оилаи настанаранҳо буда, гулаш аз 4 косабарг ва 4 гулбарг иборат аст.

\$A) ДНД; \$B) ДНН; \$C) ДДН; \$D) ДДД; \$E) НДН.

7. Растаниҳоро ба оилаҳо мувофиқат намоед:

- A) марминҷон   1) чиноракҳо
B) усма   2) настанаранҳо
C) бодиринг   3) тугмачагулҳо
D) гули хайрӣ   4) кадугулҳо
                          5) настанаранҳо

Ҷавоб	1	2	3	4
A				
B				
C				
D				

8. Растаниҳоро вобаста ба хусусияти табобатӣ мувофиқат намоед:

- A) адрасмон   1) бемории меъдаю
B) тут   рӯда
C) хурмо   2) бемориҳои дил
D) каду   3) бемории сурхрӯда
                          4) бемории чоғар
                          5) бемории кичча

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

9. Ба оилаи настанаранҳо чанд намуди растаниҳо мансуб аст?

10. Дар таркиби меваи марминҷон глюкоза (.....), фруктоза(.....), сахароза(.....) ва витамини С мавҷуд аст.

Оилаи лубиёғиҳо

1. Ба оилаи лубиёғиҳо кадомаш таалуқ дорад?

\$A) мош; \$B) панҷаи зог ; \$C) адрасмон; \$D) зардолу; \$E) вазирақ

2. Ба оилаи лубиёғиҳо ин растаниҳо тааллуқ доранд:

1- панҷаи зог; 2-мош; 3- шоҳтути заминӣ; 4-юнучқа; 5-настаран; 6-мушинг; 7-нок; 8-чормағзи заминӣ; 9-биҳи; 10-нахӯд; 11- марминҷон; 12-боқило.

\$A) 2,4,6,7,8,9,10;\$B) 2, 3,6,8;10,11,12;\$C) 1,2,4, 5,9;11,12;\$D) 2,3,5,8,10,11,12;\$E) 1,2,4,6,8,10,12.

3. Ин формула $K_{(5)} T_{1+2+(2)} \Gamma_{(9)+1} M_1$ барои кадом оила хос аст?

\$A) чинорақҳо
\$B) лубиёғиҳо
\$C) чиллиқгулҳо
\$D) настаранҳо
\$E) обнусаҳо

4. Лубиё гулпӯши дучанда надошта, косачаи гул аз 5 косабарги боҳам пайваст ва тоҷгул аз 5 гулбарг, ки дутоаш бо ҳамдигар пайвастанд иборат аст.

\$A) ДНД;\$B) ДНН; \$C) ДДН; \$D) ДДД; \$E) НДД.

5. Формулаи гули юнучқа чӣ гуна аст?

\$A) $K_{(5)} T_{(5)} \Gamma_5 M_1$
\$B) $K_{2+2} T_4 \Gamma_{2+4} M_{(2)}$
\$C) $K_{(5)(3+2)} T_{(2+3)} \Gamma_{4.2} M_{(2)}$
\$D) $K_{(5)} T_{1+2+(2)} \Gamma_{(9)+1} M_1$
\$E) $K_5 T_5 \Gamma_5 M_{(2)}$

6. Дар намояндағони кадом оила ҳодисаи симбиоз мушоҳида мешавад?

\$A) чиллиқгулҳо
\$B) обнусаҳо
\$C) лубиёғиҳо
\$D) настаранҳо
\$E) чинорақҳо

7. Маънои мафҳумҳоро нависед:

Мафҳум	Маънои мафҳум
симбиоз	
гулпӯши дучанда	
гулпӯши оддӣ	
К,Т, Г,М	

8. Меваи лубиё чи гуна аст?

\$A) дон

\$B) ғилофак

\$C) кӯсак

\$D) мағзакдона

\$E) ғуза

9. Аз барги кадом растанӣ ҷавҳари лимӯ тайёр менамоянд?

\$A) нахӯд

\$B) наск

\$C) лубиё

\$D) юнучка

\$E) себарга

10. Ба оилаи лубиёиҳо чанд намуди растаниҳо мансуб аст?

11. Симбиоз калимаи юнонӣ буда, маънояш (.....) мебошад.

Оила ангур

1. Дар ангур ғура дулонагӣ буда, дар ҳар як лона дутогӣ тухммуғча мвҷуд аст ва онҳо меваи тарро ба вучуд меоранд.

\$A) ДНД; \$B) ДНН; \$C) ДДН; \$D) ДДД; \$E) НДД.

2. Ангурро чӣ тавр афзоиш медиҳанд?

\$A) бо барг

\$B) бо лунда

\$C) қаламча

\$D) бо бехмева

\$E) бо пиёзак

3. Меваи ангурро барои табобати кадом бемориҳо истифода мебаранд?

\$A) чоғар

\$B) устухондард

\$C) камхунӣ

\$D) касалии қанд

\$E) фарбеҳшавӣ

4. Ба оилаи ангур чанд намуди растаниҳо мансуб аст?

5. Дар таркиби меваи ангур қанд (.....), кислотаи органикӣ (.....), об (.....), моддаҳои нитрогендор, намакҳои маъданӣ (.....), витаминҳои (.....) мавҷуданд.

Оила чатргулҳо

1. Ба оилаи чатргулҳо кадомаш таалук дорад?

\$A) юган; \$B) панҷаи зог; \$C) адрасмон; \$D) ангур; \$E) дулона

2. Ба оилаи чатргулҳо ин растаниҳо таалук доранд:

1- панҷаи зог; 2-шибит; 3- шохтути заминӣ; 4-зира; 5- тутакалӣ; 6-сабзӣ; 7-нок; 8-гашнизи; 9-биҳи; 10-камол; 11- марминҷон; 12-юган.

\$A) 2,4,6,7,8,9,10; \$B) 2,4,5,6,8,10,12; \$C) 1,2,4,5,9; 11,12;

\$D) 2,3,5,8,10,11,12; \$E) 1,2,4,6,8,10,12.

3. Ин формула $K_5 T_5 \Gamma_5 M_{(2)}$ барои кадом оила хос

аст?

\$A) чинорақҳо

\$B) чатргулон

\$C) авранчиҳо

\$D) настаранҳо

\$E) лубиёиҳо

4. Формулаи гули камол чӣ гуна аст?

\$A) $K_{(5)} T_{(5)} \Gamma_5 M_1$

\$B) $K_5 T_5 \Gamma_5 M_{(2)}$

\$C) $K_{(5)(3+2)} T_{(2+3)} \Gamma_{4.2} M_{(2)}$

\$D) $K_{(5)} T_{1+2+(2)} \Gamma_{(9)+1} M_1$

\$E) $K_{2+2} T_4 \Gamma_{2+4} M_{(2)}$

5. Кадом намояндаи оилаи чатргулҳоро дар тиб барои ором намудани асаб истифода бурда мешавад?

\$A) юган

\$B) тутакалӣ

\$C) камол

\$D) болдирғон

\$E) сабзӣ

6. Тутакалӣ растании дусола буда, пояш рости дарунхоли аст ва дар таркиби узвҳояш рағғани эфир ва алкалоидҳои захрнок дорад.

\$A) ДНД; \$B) ДНН; \$C) ДДН; \$D) ДДД; \$E) НДД.

7. Растаниҳои вобаста ба хусусияти табобати мувофиқат намоед:

A) чаъфарӣ 1) бемории меъдаю

B) шибит рӯда

C) камол 2) иллоти чигар

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

- D) каду   3) оромкунии асаб
                          4) бемории чоғар
                          5) бемории кичча

8. Растаниҳои захрноки оилаи чатргулҳоро нишон диҳед.

- \$A) юған, тутакалӣ
 \$B) тутакалӣ, сабзӣ
 \$C) тутакалӣ, шаварон
 \$D) зира, шибит
 \$E) сабзӣ, ҷафъарӣ

9. Ба оилаи чатргулҳо чанд намуди растаниҳо мансуб аст?

10. Оилаҳоро ба формулаи гулҳо мувофиқат намоед:

- A) чатргулҳо 1) $K_{5(5)} T_{5} \Gamma_{00} M_{1-(5)00}$
 B) настананҳо 2) $K_{5} T_{5} \Gamma_{5} M_{(2)}$
 C) лубиёиҳо 3) $K_{(5)(3+2)} T_{(2+3)} \Gamma_{4.2} M_{(2)}$
 D) лабгулҳо 4) $K_{(5)} T_{1+2+(2)} \Gamma_{(9)+1} M_{1}$
                          5) $K_{(5)} T_{(5)} \Gamma_{5} M_{1}$

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

11. Сабзӣ аз витаминҳои(.....) бой буда, растании (.....) аст.

Оилаи лабгулҳо

1. Ба оилаи лабгулҳо кадомаш таллуқ дорад?

- \$A) райҳон; \$B) камол; \$C) адрасмон; \$D) тутакалӣ;
 \$E) дулона

2. Ба оилаи лабгулҳо ин растаниҳо тааллуқ доранд:

1- пудина; 2- шибит; 3- райҳон; 4- зира; 5- ниёзбӯ; 6- сабзӣ; 7- кокутӣ; 8- гашниз; 9- ҷамилак; 10- камол; 11- мармарак; 12- юған.

- \$A) 2,6,7,8,9,10; \$B) 2,4,6,8,10,12; \$C) 1,3,5,7,9; 11; \$D) 2,3,5,8,10,12;

\$E) 1,2,4,6,10,12.

3. Ин формула $K_{(5)(3+2)} T_{(2+3)} \Gamma_{4.2} M_{(2)}$ барои кадом оила хос аст?

- \$A) чиноракҳо
 \$B) лабгулҳо
 \$C) авранчиҳо
 \$D) настананҳо
 \$E) чатргулҳо

4. Формулаи гули пудина чӣ гуна аст?

\$A) $K_{(5)} T_{(5)} \Gamma_5 M_1$

\$B) $K_5 T_5 \Gamma_5 M_{(2)}$

\$C) $K_{(5)(3+2)} T_{(2+3)} \Gamma_{4.2} M_{(2)}$

\$D) $K_{(5)} T_{1+2+(2)} \Gamma_{(9)+1} M_1$

\$E) $K_{2+2} T_4 \Gamma_{2+4} M_{(2)}$

5. Райҳон растани дусола буда, барги думчадори байзашакл дорад ва гулҳои хурди гулобӣ дар хӯшагул ҷойгир шудааст.

\$A) ДНД; \$B) ДНН; \$C) ДДН; \$D) ДДД; \$E) НДД.

6. Ба оилаи лабгулҳо чанд намуди растаниҳо мансуб аст?

7. Баргу пояи кадом растаниро барои хамираи дандоншӯи истифода мебаранд?

\$A) зира

\$B) пудина

\$C) райҳон

\$D) тутакалӣ

\$E) шибит

8. Формулаи гулҳои растаниҳоро ба оилаҳо мувофиқат намоед:

A) $K_{5(5)} T_5 \Gamma_{00} M_{1-(5)00}$

1) чатргулҳо

B) $K_5 T_5 \Gamma_5 M_{(2)}$

2) настананҳо

C) $K_{(5)(3+2)} T_{(2+3)} \Gamma_{4.2} M_{(2)}$

3) тугмачагулҳо

D) $K_{(5)} T_{1+2+(2)} \Gamma_{(9)+1}$

4) лабгулҳо

5) лубиёҳо

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

9. Дар тибби қадим ва муосир пудинаро барои табобати (.....) истифода мебаранд.

Оилаи авранчиҳо

1. Ин формула $K_{(5)} T_{(5)} \Gamma_5 M_1$ барои кадом оила хос аст?

\$A) чиноракҳо

\$B) авранчиҳо

\$C) лабгулҳо

\$D) настананҳо

\$E) чатргулҳо

2. Дар таркиби лундаи картошкаи ҳам кадом моддаи захрнок аст?

\$A) гликозид

\$B) алколоид

- \$C) соланин
- \$D) кофеин
- \$E) эфир

3. Лундаи картошка кадом узви шаклдигаркарда ба ҳисоб меравад?

- \$A) реша
- \$B) барг
- \$C) навда
- \$D) гул
- \$E) тухм

4. Ба оилаи авранчиҳо кадомаш таалук дорад?

\$A) ангури сагак; \$B) пудина ; \$C) адрасмон; \$D) тутакалӣ; \$E) дулона

5. Ба оилаи авранчиҳо ин растаниҳо таалук доранд:

1- пудина; 2- картошка; 3- райҳон; 4- помидор; 5- ниёзбӯ; 6- тамокуи буё; 7- кокутӣ; 8- ангури сагак; 9- чамилак; 10- шайтонкоса; 11- тамоку; 12- гули патунӣ.

- \$A) 2,4,6,8,10,11,12;
- \$B) 1,2,3,4,6,8,10,12;
- \$C) 1,3,5,6,7,9,11;
- \$D) 2,3,5,8,10,11,12;
- \$E) 1,2,3,4,6,10,12.

6. Ба оилаи авранчиҳо чанд намуди растаниҳо мансуб аст?

7. Формулаи гулҳои растаниҳоро ба оилаҳо мувофиқат

намоед:

- A) $K_{5(5)} T_5 \Gamma_{00} M_{1-(5)00}$ 1) чатргулҳо
- B) $K_5 T_5 \Gamma_5 M_{(2)}$ 2) настанранҳо
- C) $K_{(5)(3+2)} T_{(2+3)} \Gamma_{4.2} M_{(2)}$ 3) чилликгулҳо
- D) $K_{(5)} T_{(5)} \Gamma_5 M_1$ 4) лабгулҳо
- 5) авранчиҳо

Ҷавоб					
A					
B					
C					
D					

6. Гули патунӣ кифшакл буда, ранги гулбаргҳо яш сафед, зард, бунафш ва норанҷи мешавад ва 5 гулбарги бо ҳампайваст дорад.

\$A) ДНД; \$B) ДНН; \$C) ДДН; \$D) ДДД; \$E) НДД.

9. Оилаҳоро ба формулаи гулҳо мувофиқат намоед:

- A) чатргулҳо 1) $K_{5(5)} T_5 \Gamma_{00} M_{1-(5)00}$
- B) настанранҳо 2) $K_5 T_5 \Gamma_5 M_{(2)}$
- C) лубиёиҳо 3) $K_{(5)(3+2)} T_{(2+3)} \Gamma_{4.2} M_{(2)}$
- D) авранчиҳо 4) $K_{(5)} T_{1+2+(2)} \Gamma_{(9)+1} M_1$
- 5) $K_{(5)} T_{(5)} \Gamma_5 M_1$

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

10. Дар намояндагони зерини оилаи авранчиҳо (.....) моддаи захрнок мавҷуд аст, ки метавонанд (.....)-ро захролуд намоянд.

Оилаи мураккабгулҳо

1. Ба оилаи мураккабгулҳо кадомаш таалук дорад?

\$A) райҳон; \$B) камол; \$C) ширкаҳак; \$D) чамилак;
\$E) бихӣ

2. Ба оилаи мураккабгулҳо ин растаниҳо таалук доранд:

1- хори морак; 2-шибит; 3-бобуна; 4-зира; 5-қоқу; 6-сабзӣ; 7-офтобпараст; 8-гашниз; 9-сапали шутур; 10-камол; 11-соқала; 12-юған.

\$A) 2,6,7,8,9,10; \$B) 2,4,6,8,10,12; \$C) 1,3,5,7,9; 11; \$D) 2,3,5,8,10,12;

\$E) 1,2,4,6,10,12.

3. Ба оилаи мураккабгулҳо чанд намуди растаниҳо мансуб аст?

4. Хори морак растании алафии бисёрсола буда, сабадаки он фақат аз найчагулҳо таркиб ёфтааст ва меваи он ба тувфёли шамол паҳн мешавад

\$A) ДДД; \$B) ДНН; \$C) ДДН; \$D) ДНД; \$E) НДД.

5. Растаниҳоро ба оилаҳо мувофиқат намоед:

A) бобуна   1) авранчиҳо
B) ангури сагак   2) мураккабгулҳо
C) кокутӣ   3) чатргулҳо
D) сабзӣ   4) лабгулҳо

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

5) настаранҳо

6. Хӯшагули оилаи мураккабгулҳо чӣ гуна аст?

\$A) сута

\$B) сабатак

\$C) чатр

\$D) хӯшаи содда

\$E) хӯшаи мураккаб

7. Бори аввал офтобпарастро испаниҳо соли 1510 ба (.....) оварданд ва сипас Пётри 1 онро аз (.....) ба Руссия овард.

Оилаи занбақиҳо

1. Ба оилаи занбақиҳо кадомаш тааллуқ дорад?

\$A\$) райҳон; \$B\$) камол; \$C\$) сич; \$D\$) чамилақ; \$E\$) биҳӣ

2. Ба оилаи занбақиҳо ин растаниҳо тааллуқ доранд:

1- гули лола; 2- шибит; 3- сич; 4- зира; 5- гули ҳолмон; 6- сабзӣ;

7- алой; 8- гашниз; 9- сабр; 10- камол; 11- соқала; 12- юған.

\$A\$) 2,6,7,8,10; \$B\$) 4,6,8,10,12; \$C\$) 1,3,5,7,9; \$D\$) 2,3,5,8,12;

\$E\$) 1,2,4,10,12.

3. Ба оилаи занбақиҳо чанд намуди растаниҳо мансуб аст?

4. Ин формула $O_{3+3} \Gamma_{3+3} M_{(3)}$ барои кадом оила хос аст?

\$A\$) чинорақҳо

\$B\$) занбақиҳо

\$C\$) лабгулҳо

\$D\$) настанарҳо

\$E\$) чатргулҳо

6. Формулаи гули лола чӣ гуна аст?

\$A\$) $K_{(5)} T_{(5)} \Gamma_5 M_1$

\$B\$) $K_5 T_5 \Gamma_5 M_{(2)}$

\$C\$) $O_{3+3} \Gamma_{3+3} M_{(3)}$

\$D\$) $K_{(5)} T_{1+2+(2)} \Gamma_{(9)+1} M_1$

\$E\$) $K_{2+2} T_4 \Gamma_{2+4} M_{(2)}$

6. Формулаи гулҳои растаниҳоро ба оилаҳо мувофиқат намоед:

- A) $O_{3+3} \Gamma_{3+3} M_{(3)}$ 1) чатргулҳо
 B) $K_5 T_5 \Gamma_5 M_{(2)}$ 2) занбақиҳо
 C) $K_{(5)(3+2)} T_{(2+3)} \Gamma_{4.2}$ 3) чиллиқгулҳо
 M₍₂₎   4) лабгулҳо
 D) $K_{(5)} T_{(5)} \Gamma_5 M_1$ 5) авранчиҳо

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

7. Растаниҳоро ба оилаҳо мувофиқат намоед:

- A) бобуна   1) авранчиҳо
 B) ангури сағак   2) мураккабгулҳо
 C) кокутӣ   3) занбақиҳо
 D) сич   4) лабгулҳо
    5) настанарҳо

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

8. Оилаҳоро ба формулаи гулҳо мувофиқат намоед:

- A) чатргулҳо   1) $K_{5(5)} T_5 \Gamma_{00} M_{1.45,00}$
 B) настанарҳо   2) $K_5 T_5 \Gamma_5 M_{(2)}$
 C) занбақиҳо   3) $K_{(5)(3+2)} T_{(2+3)} \Gamma_{4.2} M_{(2)}$
 D) авранчиҳо   4) $O_{3+3} \Gamma_{3+3} M_{(3)}$
    5) $K_{(5)} T_{(5)} \Gamma_5 M_1$

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

9. Гули кадом оила пешгули сода дорад?

- \$A) кукноргулҳо
- \$B) мураккабгулҳо
- \$C) занбақиҳо
- \$D) настанранҳо
- \$E) чатргулҳо

10. Занбақиҳо гиёҳҳои пиёзакбех, лундапиёзак ва решапоядор мебошанд.

- \$A) ДНН; \$B) ДДД; \$C) ДДН; \$D) ДНД; \$E) НДД.

11. Маънои мафҳумҳоро нависед:

Мафҳум	Маънои мафҳум
растани якпалла	
растани дупалла	
пешгули сода	
пешгули мураккаб	
О,Г,М.	

12. Занбақиҳо гиёҳҳои пиёзакбех, (.....) буда, барги онҳо нештаршакл, (.....) мешаванд.

Оилаи пиёзгулон

1. Ба оилаи пиёзгулон кадомаш тааллуқ дорад?

- \$A) сич; \$B) камол; \$C) гӯши бузак; \$D) чамилак; \$E) чамилак

2. Ба оилаи пиёзгулон ин растаниҳо тааллуқ дорад:

1- пиёз; 2- шибит; 3- сирпиёз; 4- зира; 5- модел; 6- сабзӣ; 7- моделақ; 8- гашниз; 9- сабр; 10- сиёҳалаф; 11- соқала; 12- гӯши бузак.

- \$A) 2, 6, 7, 8, 10, 11; \$B) 1, 3, 5, 7, 10, 12; \$C) 1, 3, 5, 6, 7, 9; \$D) 2, 3, 5, 8, 11, 12; \$E) 1, 2, 4, 9, 10, 12.

3. Ба оилаи пиёзгулон чанд намуди растаниҳо мансуб аст?

4. Меваи пиёз гузаи сеқира аст, ки аз 4 то 6 тухм дорад ва тухмҳо сеқираи сиёҳ мешаванд.

- \$A) ДНН; \$B) ДДД; \$C) ДДН; \$D) ДНД; \$E) НДД.

5. Бӯи тухми пиёз ба чӣ вобаста аст?

- \$A) спирт
- \$B) эфир
- \$C) кислота
- \$D) намак
- \$E) ишқор

7. Барги пиёз (.....), рангаш (.....) буда, бо (.....) пӯшида шудааст.

Оилаи хӯшадорон

1. 1. Ба оилаи хӯшадорон кадомаш таалук дорад?

\$A) сич; \$B) камол ; \$C) гӯши бузак; \$D) чав; \$E)

чамилак

2. Ба оилаи хӯшадорон ин растаниҳо таалук доранд:

1- пиёз; 2- гандум; 3- сирпиёз; 4- чавдор; 5- модел; 6- шолӣ;
7- моделақ; 8- чуворимаққа; 9- сабр; 10- сулӣ; 11- соқала; 12-
бомас.

\$A) 2,6,7,8,10,11; \$B) 1,3,5,7,10, 12; \$C) 1,3,5,6,7,9; \$D)

2,4,6,8,10,12;

\$E) 1,2,4,9,10,12.

3. Ба оилаи хӯшадорон чанд намуди растаниҳо мансуб аст?

4. Барги хӯшадорҳо борику дароз буда, рағрониашон
тӯршақл аст ва остинаки дароз дорад.

\$A) ДНН; \$B) ДДД; \$C) ДДН; \$D) ДНД; \$E) НДД

5. Барги кадоми ин нишаста аст?

\$A) биҳӣ

\$B) чинорак

\$C) арзанақ

\$D) настаран

\$E) нахӯд

8. Дар ҳар кадом гули аксари хӯшадорҳо 2

(.....), 2 (.....),

3 (.....) ва 1 (.....) мавҷуд аст.

**Муҳофизати растаниҳои гулдори нодир ва нестшудаи стода,
ки ба «Китоби Сурхи Тоҷикистон» дохил карда шудаанд**

1. Дар «Китоби Сурхи Тоҷикистон» кадом растани сабт
гардидааст?

\$A) зардолу

\$B) чинорак

\$C) сиёҳалаф

\$D) настаран

\$E) нахӯд

2. Маънои мафҳумҳоро нависед:

Мафҳум	Маънои мафҳум
фотосинтез	
растани эфемерӣ	
растани эфемерӣ	
растани мазрӯъ	

3. Фотосинтез ҳодисаи ҳаётбахше мебошад, ки дар натиҷаи он дар барги сабзи растани аз гази карбонат ва об бо иштироки бевоситаи донаҷаи хлорофилл ва энергияи Офтоб глюкоза ҳосил шуда, гази оксиген хориҷ мешавад.

\$A) ДНН;\$B) ДДД; \$C) ДДН; \$D)ДНД; \$E) НДД

4. Ба «Китоби Сурхи Тоҷикистон» ин растаниҳо тааллуқ доранд:

1-дулонаи дарвозӣ; 2-гандум; 3-ноки каёнӣ; 4-ҷавдор; 5-олӯи тоҷикистонӣ;6-шолӣ; 7-гули ҳолмон; 8-ҷуворимакка; 9-гули наврӯзӣ; 10-сулӣ; 11- бойчечак;12-бомас.

\$A) 2,6,7,8,10,11; \$B) 1,3,5,7,10, 12; \$C)1,3,5,6,7,9; \$D) 2,4,6,8,10,12;

\$E) 1,3,5,7,9,11.

5.Аз 87 намуди пиёзи хурдӯй, ки дар Тоҷикистон мерӯяд, (.....) тояш ба «Китоби Сурх»дохил карда шудааст, ки инҳоанд:(.....).

6. Ба «Китоби Сурхи Тоҷикистон» чанд намуди растаниҳои алафӣ ва дарахтию буттагӣ дохил шудааст?

Пайдиши растаниҳои мазрӯъ

1.Ба аввалин растани мазрӯъ кадомаш тааллуқ дорад?

\$A) олуҷа

\$B) пиёз

\$C) гандум

\$D) настаран

\$E) нахӯд

1. Маънои мафҳумҳоро нависед:

Мафҳум	Маънои мафҳум
навъ	
селексия	
растани мазрӯъ	

3.Дар рӯёндани навъҳои беҳтарини пахта саҳми кадом олимони тоҷик (.....) бузург аст.

4. Навъ гурӯҳи ба ҳам монанди растанихост, ки дорон аломат, сифат ва хосиятҳои якхелаанд.

\$A) ДНН; \$B) ДДД; \$C) ДДН; \$D) ДНД; \$E) НДД

5. Бо заҳмати селекционерон кадом навъҳои гандум ба даст оварда шудааст?

Гандум-яке аз зироати муҳим

1. Кадом олим майдони кишти гандумро дар

Помир қайд кардааст?

\$A) Вавилов И.И.

\$B) Мичурин И.

\$C) Марео Поло

\$D) Мендел Г.

\$E) Ламарк Ж.Б.

2. Гандуми саҳт аз мулоим бо чӣ фарқ менамояд?

\$A) бо таркиби эндосперма

\$B) бо соҳти реша

\$C) бо соҳти поя

\$D) бо шакли барг

\$E) бо соҳти гул

3. Эндоспермаи гандуми саҳт (.....) зиёд дошта, дар таркиби гандуми саҳт (.....) бисёр аст.

4. Дар таркиби эндосперми нисбатан ковоки гандуми мулоим (.....) камтар буда, миқдори (.....) зиёд аст ва аз орди ин гандум асосан (.....) мепазанд.

5. Гули гандум худгардолудшаванда буда, ин ҳодиса баъди шукуфтани гул амалӣ мегардад ва мевани гандуиро дон мегӯянд.

\$A) ДНН; \$B) ДДД; \$C) ДДН; \$D) ДНД; \$E) НДД

6. Соҳти гули гандум чӣ гуна аст?

Чуворимакка-растаниҳои ғизоӣ, техникаӣ ва хӯроки чорво

1. Чуворимакка ба кадом оила тааллуқ дорад.

\$A) лабгулон

\$B) чатргулон

\$C) хӯшадорҳо

\$D) настаранҳо

\$E) чиноракҳо

2. Хӯшагули чорӯбакшакли чуворимакка дар нӯги поя чойгир буда, дар онҷо гулҳои модина чойгиранд ва дар бағалаки баргҳо хӯшагули сӯта бо гӯлҳои модина месабзад.

\$A) ДНН; \$B) ДДД; \$C) ДДН; \$D) ДНД; \$E) НДД

3. Аз поя, сӯта ва барги чуворимакка коғаз, (.....) ва дигар масолах тайёр карда мешавад.

4. Кадом навъу дурагаҳои чуворимаккаро медонед?

Шолӣ-зироати мазрӯи қадима

1. Растаниҳоро ба оилаҳо мувофиқат намоед:

A) шолӣ	1) лубиёҳо
B) наск	2) хӯшадорҳо
C) кокутӣ	3) занбақиҳо
D) лола	4) лабгулҳо
	5) настанранҳо

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

2. Сохти пояи шолӣ чӣ гуна аст?

- \$A) дарахт
 \$B) бутта
 \$C) хаспоя
 \$D) нимбутта
 \$E) бутта ва нимбутта

3. Шолӣ пояи борики рост дошта, барги шолӣ (.....) аст ва гӯлҳои дучинсааш дар хӯшагули (.....) аст.

4. Майдонҳои асосии кишти шолӣ бештар дар кучо чойгиранд?

5. Аз биринчи майда оҳар истехсол намуда, дар тиб барои касалиҳои меъдаю рӯда истифода мебаранд ва худӣ оҳар бошад барои тайёр кардани пудра истифода бурда мешавад.

\$A) ДНН; \$B) ДДД; \$C) ДДН; \$D) ДНД; \$E) НДД

6. Кадом растаниро барои тайёр кардани пудра истифода мебаранд?

- \$A) чуворимакка
 \$B) лубиё
 \$C) пудина
 \$D) шолӣ
 \$E) чамилак

Пахта

1. Пахта ба кадом оила тааллук дорад?

- \$A) хӯшадорон
- \$B) тугмачагулҳо
- \$C) чатргулҳо
- \$D) обнусиҳо
- \$E) занбақиҳо

2. Гулҳои калон -калони пахта дучинса буда, аз 5 гулбарги рангашон сурх ё сурхчаранги сафед иборатанд ва гардбаргаҳояш бешуморанд.

\$A) ДНН;\$B) ДДД; \$C) ДДН; \$D)ДНД; \$E) НДД

3. Пахта бо туфайли (.....) аз гулҳои атрофаш гардолуд мешавад ва гардолудшавӣ ва бордоршавии гули пахта тақрибан (.....) давом менамояд.

4. Дар Тоҷикистон кадом намуди пахта кишт карда мешавад?

5. Оилаҳоро ба растаниҳо мувофиқат намоед:

- A) тугмачагулҳо   1) лубийёҳо
- B) мош   2) пахта
- C) арзан   3) лабгулҳо
- D) райҳон   4) хӯшадорҳо
- 5) настананҳо

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

Картошка зироати муҳими ғизоӣ,техникӣ ва хӯроки чорвост

1.Картошка мансуби кадом оила аст?

- \$A) мураккабгулҳо
- \$B) авранчиҳо
- \$C) чатргулҳо
- \$D) настананҳо
- \$E) чилликулҳо

2.Сохти гули картошка чӣ гуна аст?

3. Картошка ба оилаи чатргулҳо дохил шуда, дар вақти нашъунамояш миқдори соланин зиёд буда, барои саломатӣ хавфнок аст.

\$A) ДНН;\$B) ДДД; \$C) ДДН; \$D)ДНД; \$E) НДД

4. Растаниҳоро вобаста ба таркиби моддаҳои химиявӣ мувофиқат намоед:

- A) адрасмон   1) алколоид
 B) лолаарӯсак   2) гликозид
 C) пахта   3) кислота
 D) пиёз   4) соланин
                          5) эфир

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

5. Ватани картошка (.....) буда, дар Тоҷикистон навъҳои (.....) парвариш карда мешавад.

6. Маънои мафҳумҳоро нависед:

Мафҳум	Маънои мафҳум
Столон	
пайванд	
фарғуч	
каламча	

7. Кадом намояндаи оилаи авранчиҳо захрноканд?

- \$A) картошка, бангидевона
 \$B) помидор, боимчон
 \$C) помидор, шайтонкоса
 \$D) шайтонкоса, банги девона
 \$E) ангури сагак, помидор

Растаниҳои сабзавотии Тоҷикистон

1. Ба растаниҳои сабзавотии дусола кадомаш тааллуқ дорад?

- \$A) бодиринг
 \$B) каду
 \$C) райҳон
 \$D) кашниз
 \$E) сирпиёз

2. Ба растаниҳои сабзавотӣ тааллуқ доранд:

1-пиёз; 2-гандум; 3-шилха; 4-чавдор; 5-ревоҷ; 6-шолӣ; 7-торон; 8-чуворимакка; 9-райҳон; 10-сулӣ; 11-шибит; 12-бомас.

- \$A) 2,6,7,8,10,11; \$B) 1,3,5,7,10, 12; \$C) 1,3,5,6,7,9;
 \$D) 2,4,6,8,10,12; \$E) 1,3,5,7,9,11.

3. Растаниҳои карам, мушинг, пиёз, испанок растаниҳои сабзавотие мебошанд, ки ба хуноқӣ тобоварии зиёд дошта, баръакс ба гармии зиёд (аз $+25^{\circ}\text{C}$ боло) тоб оварда наметавонанд.

\$A) ДНН; \$B) ДДД; \$C) ДДН; \$D) ДНД; \$E) НДД

4. Растаниҳои сабзавотиро ба оилаҳо мувофиқат намоед:

- A) райҳон 1) занбақиҳо
 B) сирпиёз 2) лабгулҳо
 C) сабзӣ 3) настанранҳо
 D) қаламфур 4) чатргулҳо
 5) авранчиҳо

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

5. Ба растаниҳои сабзавотии яқсола (.....), дусола (.....) ва бисёрсола (.....) дохил мешаванд.

Зироатҳои полизии Тоҷикистон

1. Ба растаниҳои сабзавотӣ кадомаш тааллуқ дорад?

- \$A) бодиринг, шибит, сабзӣ
 \$B) каду, тарбуз, харбуза
 \$C) райҳон, каду, пиёз
 \$D) кашниз, тарбуз, райҳон
 \$E) сирпиёз, каду, турб

2. Тухми каду дар ҳарорати(...) ва харбуза дар ҳарорати(...) гармӣ ба сабзидан шуруъ менамояд.

3. Тухми кадом растаниро ба сифати давои киччарон дар тиб истифода мебаранд?

- \$A) бодиринг
 \$B) каду
 \$C) тарбуз
 \$D) харбуза
 \$E) шибит

4. Поя ва навдаҳои зироатҳои полизӣ гирда ё қиррадор буда, бо мӯякчаҳо пӯшида мебошанд ва навдаҳои паҳлуи растаниҳои полизӣ хеле шохронда мебошанд.

\$A) ДНН; \$B) ДДД; \$C) ДДН; \$D) ДНД; \$E) НДД

5. Оилаҳоро ба растаниҳо мувофиқат намоед:

- A) тарбуз 1) занбақиҳо
 B) сарсабил 2) лабгулҳо
 C) иргай 3) кадугудҳо
 D) турб 4) настанранҳо
 5) чиллиқгулҳо

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

Растаниҳои мевадихандаи Тоҷикистон

1. Ба оилаи настаранҳо кадомаш тааллуқ дорад?

- \$A) бодгул
- \$B) шоҳтути заминӣ
- \$C) чағ-чағ
- \$D) лола
- \$E) лолаарӯсак

2. Кадом растаниҳои мевадиханда ба гурӯҳи растаниҳои донакдор дохил мешаванд?

- \$A) зардолу, шафтолу
- \$B) гелос, олуболу
- \$C) нок, бихӣ
- \$D) шоҳтути заминӣ, тамашк
- \$E) себ, олуболу

3. Кадом навъҳои себро медонед?

4. Барои шинондани ниҳолҳои дарахтони тухмдор (себ, нок, бихӣ) аз рӯи тартиби (.....) ва барои дарахтони мевадонак (олу олуболу, гелос) аз рӯи тартиби (.....) чуқурӣ кофташ лозим аст.

Гуногунии растаниҳо ва пайдоиши онҳо

1. Илме, ки боқимондаҳои таърихии кӯхнаи растаниҳои қадимаро меомӯзад, чӣ ном дорад?

- \$A) геология
- \$B) палеоботаника
- \$C) ботаника
- \$D) систематика
- \$E) момология

2. Ба растаниҳои дараҷаи паст (.....) ва ба растаниҳои дараҷаи олӣ (....) тааллуқ доранд.

Ҷавоб: а) ушнашаклҳо, лучтухмон; б) лучтухмон, пӯшидатухмон; в) обсабзҳо, сарахсшаклҳо; г) ушнашаклҳо, сарахсшаклҳо; д) ушнашаклҳо, пӯшидатухмон

3. Чӣ гуна растаниҳоро дараҷаи паст меноманд?

- \$A) танаашон ба бофта ва узвҳо ҷудо нашудаанд
- \$B) танаашон ба бофта ва узвҳо ҷудо шудаанд
- \$C) реша ва тухм доранд
- \$D) барг ва гул доранд
- \$E) тухм доранд

4. Чӣ гуна растаниҳоро дараҷаи олий меноманд?

- \$A) танаашон ба бофта ва узвҳо чудо шудаанд
- \$B) танаашон ба бофта ва узвҳо чудо нашудаанд
- \$C) реша ва тухм доранд
- \$D) барг ва гул доранд
- \$E) спора доранд

Марҳилаҳои асосии инкишофи олами наботот

1. Аввалин организмҳои якхучайра кай пайдо шудаанд?

- \$A) 2,5-3 млрд сол пеш
- \$B) 1,5-2 млрд сол пеш
- \$C) 4,5-5 млрд сол пеш
- \$D) 3-3,5 млрд сол пеш
- \$E) 3,5-4 млрд сол пеш

2. Аввалин маротиба дар кадом растаниҳо тухм ҳосил шудааст?

- \$A) обсабзҳо
- \$B) сархасшаклҳо
- \$C) лучтухмон
- \$D) ушнашаклҳо
- \$E) пӯшидатухмон

3. Дар паҳншавии пӯшидатухмон дар рӯи Замин мақоми ҳалқунандаро (.....) ва авҷу инкишофи (.....) бозидаст.

Ҷавоб: а) тағйиротҳои хок, кирмҳо; б) тағйиротҳои об, парандаҳо; в) тағйиротҳои хок, хазандаҳо; г) тағйиротҳои об, штрхӯрон; тағйиротҳои иқлимӣ, ҳашарот.

Ҳукмронии пӯшидатухмон дар замони ҳозира

1. Аввалин пӯшидатухмон кай пайдо шудааст?

- \$A) 125-130 млн сол пеш
- \$B) 105-200 млн сол пеш
- \$C) 145-150 млн сол пеш
- \$D) 130-135 млн сол пеш
- \$E) 145-150 млн сол пеш

2. Яке аз аломатҳои махсуси ниҳоятӣ фойданок барои пӯшидатухмон ин пайдошавии (....) ва дар онҳо мавҷуд будани (.....) аст.

Таъсири фаъолияти хочагидории инсон ба олами растаниҳо

1. Дар Тоҷикистон кадои мамнӯъгоҳоро медонед?
2. Дар Тоҷикистон барои ҳифзи табиат чӣ гуна чорабиниҳо гузаронида мешаванд?
3. Растаниҳоро вобаста ба давомнокии ҳаёт мувофиқат намоед.

- A) яқсола 1. пиёз
B) дусола 2. чавдор
C) эфемероидӣ 3. лолаҳасак
D) эфемерӣ 4. бойчечак
5. дулона

Ҷавоб	1	2	3	4	5
A					
B					
C					
D					

Сохт ва фаъолияти ҳаётии бактерияҳо.

Паҳншавии бактерияҳо дар ҳаво, об ва хок

1. Бактерияҳо чӣ тавр афзоиш менамоянд?

- A) гамета ҳосилшавӣ
B) зигота ҳосилшавӣ
C) бо роҳи ба ду тақсим шудан
D) антеридия ҳосилшавӣ
E) архегония ҳосилшавӣ

2. Маънои мафҳумҳоро нависед:

Мафҳум	Маънои мафҳум
автотрофӣ	
гетеротрофӣ	
сапрофитӣ	
паразитӣ	

3. Бактерияҳо вобаста ба шакли ҳуҷайрашон курамонанд (.....), чубакмонанд (.....), вергулмонанд (.....) мешаванд.

4. Бактерияҳо дар пирияхҳои Антарктида дар ҳарорати (.....) хунокӣ ва дар чашмаҳои сӯзони ҳарораташон (.....) метавонанд зиндагӣ намоянд.

Ҷавоб: а) -83°C , $+85^{\circ}\text{C}$ - 90°C ; б) -93°C , $+95^{\circ}\text{C}$ - 100°C ; в) -93°C , $+91^{\circ}\text{C}$ - 96°C ; г) -86°C , $+95^{\circ}\text{C}$ - 97°C ; е) -90°C , $+96^{\circ}\text{C}$ - 98°C ;

5. Кадом бактерия бо роҳи автотрофӣ гизо мегирад?

- A) сианобактерия
B) бактерияҳои паразитӣ
C) бактерияҳои нитрогенӣ
D) бактерияҳои сапрофитӣ
E) бактерияҳои ширтурушкунанда

Аҳамияти бактерияҳо дар табиат ва ҳаёти инсон.

Бактерияҳои касалангез

1. Дар решаи кадом растани бактерияҳои лундарешагӣ мавҷуд аст?

- \$A) лучтухмон   \$D) обнусаҳо
\$B) лубиёгӣҳо   \$E) настараниҳо
\$C) авранчиҳо

2. Бактерияҳо, ки аз ҳисоби моддаҳои органикии организмҳои нобудшуда гизо мегиранд(.....) ва бактерияҳо, ки аз ҳисоби моддаҳои органикии организмҳои зинда гизо мегиранд (.....) номида мешаванд.

3. Кадом касалиҳои бактериявии растаниҳои кишоварзиро медонед?

- \$A) махмалак   \$D) паратиф
\$B) саратони реша   \$E) исқот
\$C) тарбод

4. Бактерияҳои касалиангез дар чорводорӣ боиси кадом касалиҳо мегарданд?

5. Ба касалиҳои бактериявии растаниҳо оқсил, саратони реша, бактериози бодиринг дохил мешаванд.

- \$A) ДНН; \$B) ДДД; \$C) ДДН; \$D) ДНД; \$E) НДД

Занбӯруғҳои телпакчадор. Занбӯруғи пупанак.

Занбӯруғи хамиртуруш. Занбӯруғи паразит

1. Танамеваи кадом занбӯруғ аз кундапоя ва телпакча иборат аст?

- \$A) трюфел   \$C) гулқорч
\$B) учҷақорч   \$D) дили барра   \$E) мағор

2. Кадом занбӯруғ найҷақорч аст?

- \$A) шонақорч   \$C) сафедқорч
\$B) зардқорч   \$D) таррақорч   \$E) хамиртуруш

3. Кадом занбӯруғ лавҷақорч аст?

- \$A) тусқорч   \$C) шонақорч
\$B) сафедқорч   \$D) дили барра   \$E) мағор

4. Спораҳои занбурӯғҳо бо воситаи чӣ паҳн мешавад?

\$A) лесак

\$C) паранда

\$B) одам

\$D) об

\$E) хок

5. Кадом занбурӯғ захрнок аст?

\$A) тусқорч

\$C) телпаки морак

\$B) сафедқорч

\$D) дили барра

\$E) гулқорч

6. Кадом занбурӯғ хӯрданибоб аст?

\$A) телпаки морак

\$C) қорчи пашшахӯрак

\$B) телпакчаи қозӣ

\$D) қорчи сурх

\$E) захрқорч

7. Кадом занбурӯғ бо роҳи мугҷабандӣ афзоиш менамояд?

\$A) телпаки морак

\$C) мағор

\$B) пенисилл

\$D) хамируруш

\$E) захрқорч

8. Кадом занбурӯғ паразит аст?

\$A) мағор

\$C) сафедқорч

\$B) пенисилл

\$D) сиёҳмуғ

\$E) шонақорч

9. Дар кадом занбурӯғ спора дар танамева ҳосил мешавад?

\$A) ушнақорч

\$C) тусқорч

\$B) захрқорч

\$D) чанбуч

\$E) дилли барра

10. Афзоиши занбурӯғҳо бо роҳи чинсӣ, гайричинсӣ ва нашвӣ мегузарад.

\$A) ДНН; \$B) ДДД; \$C) ДДН; \$D) ДНД; \$E) НДД

Ба нашр 07.01.2016 иҷозат дода шуд.
Андозаи 60×84 1/16 Қоқази офсетӣ 80 гр.
Чузъи нашрию хисобӣ 8,2. Теъдоди нашр 500.
Супориши № 5

Матбааи «Сабрина-К»

ш. Душанбе, к.М.Турсунзода х.91

